



T.C.
İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS TEZİ

5237 SAYILI TÜRK CEZA KANUNU'NDA TEHDİT SUÇU

EMİRHAN MISIRLI

KAMU HUKUKU YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

DANIŞMAN
DR. ÖĞR. ÜYESİ ESRA ALAN AKCAN

İSTANBUL- 2021

ÖNSÖZ

Hukuktan önce ahlak, ahlaktan önce erdem gelir. Erdemin varlığı insanın dünyaya gelişinden bu güne uzanan bir birikim değil, insanın insan olmasından kaynaklanan bir tözdür. İnsan özüne yabancı kaldıkça içinde bulunduğu toplum devamlı bir ahlak anlayışının yaratılmasına ihtiyaç duyar. Ahlak anlayışının doğması toplum içinde ki her türlü sapmanın keyfi cezalandırılmasına varabilecek ölçsüzlük ve güçlülerin ahlak anlayışının güçsüzlere dayatılması sonuçlarını doğurabilecektir. Ayrıca ahlak kurallarına aykırılığın denetiminin yapılabilmesi üst bir otoritenin varlığına bağlıdır. Bu ihtiyaçtan devlet, devlet varlığından da hukuk ortaya çıkmıştır. Devlet varlığından doğan hukuk ahlaklı veya erdemli olmayı değil kurallara uygun davranmayı emreder. Topluma uymayan her hukuk kuralı ise sadece sapmaların derinleşmesine hizmet edecektir. Oysa toplumu güçlendirecek olan dogmalar üretmek değil insanın özünde bulunan erdeme dönmektir. Toplumu ve içinde yaşayan insanları idamlar veya ağırlaştırılmış müebbetler değil ancak erdeme yönelmiş hukuk anlayışı bir arada tutabilecektir.

Erdeme yönelen hukuk anlayışı hürriyet kavramından ayrı düşünölemeyecektir. Zira kişi hürriyetini korumaya yönelmeyen hukuk kamu yararına hizmet ettiğini iddia etse dahi uzun ömürlü olamayacaktır. Hürriyet ise kısaca kişinin iradesine uygun hareket edebilmesini ifade etmektedir.

Bu çalışmamızda ise tehlike suçlarından olan, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununun 2. kısım 7. bölümde “Hürriyete Karşı Suçlar” başlığı altında düzenlenen diğer birçok tehlike ve zarar suçunun da unsurunu oluşturması sebebiyle uygulamada da sıkça rastlanılan tehdit suçu incelenmiştir. Tehdit suçu TCK'nın 106. maddesinde açıkça düzenlenmiş olmakla birlikte bazı durumlarda gerçekleşmesi için özel şartlar aranmaktadır.

Tehdit oluşturacak eylemin meydana gelmesi sonrasında eyleme ilişkin yapılacak niteleme eylemin doğurduğu sonuçları doğrudan etkileyecek, nitelemeye göre eylem şikayete bağlı veya resen soruşturulan tehdit suçuna dönüşebilecek, yine nitelemeye göre uzlaştırmaya tabi olabileceği gibi uzlaştırma hükümlerinin dışında da kalabilecektir. Bu sebeple tehdit suçunda eylemin TCK 106 düzenlemesinin hangi

cümlesine denk geldiğini tespit etmek büyük önem taşımaktadır. Bu çalışmamızda da buna ilişkin somut örnekler Yargıtay kararları ışığında irdelenmiştir.



İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	ii
KISALTMALAR VE SİMGELER LİSTESİ.....	viii
ÖZET.....	x
ABSTRACT	xi
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMLAR, TEHDİT SUÇUNUN UNSURU OLDUĞU SUÇLARLA VE BENZER SUÇLARLA MUKAYESESİ

I. KAVRAMLAR.....	3
A. Tehdit Kavramı	3
B. Hürriyet Kavramı.....	5
II. 5237 SAYILI TÜRK CEZA KANUNU İLE 756 SAYILI TÜRK CEZA KANUNUNDA TEHDİT SUÇUNUN MUKAYESESİ.....	7
A. 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Tehdit Suçu.....	7
B. 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu ile 765 Sayılı Türk Ceza Kanununun Tehdit Suçu Kapsamında Mukayesesi.....	9
III. TEHDİT SUÇUNUN UNSURU OLDUĞU SUÇLAR VE BENZER SUÇLARDAN FARKI	11
A. Unsuru Olduğu Suçlar.....	11
1. Çocukların Cinsel İstismarı Suçu (103/1.b, 103/4).....	11
2. Şantaj Suçu.....	14
3. Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma Suçu	18
4. Eğitim ve Öğretim Hakkının Engellenmesi Suçu	21
5. Yağma Suçu	22
6. Ulaşım Araçlarının Kaçırılması veya Alıkonulması Suçu.....	24

7. Çocuğun Kaçırılması ve Alıkonulması Suçu	26
B. Benzer Suçlar.....	27
1. Kasten Yaralama Suçu	27
2. Hakaret Suçu	28
3. Genel Güvenliğin Kasten Tehlikeye Sokulması Suçu	31

İKİNCİ BÖLÜM

KORUNAN HUKUKİ DEĞER, SUÇUN UNSURLARI VE SUÇUN NİTELİKLİ HALLERİ

I. KORUNAN HUKUKİ DEĞER	33
II. TEHDİT SUÇUNUN UNSURLARI	34
A. Maddi Unsur.....	34
1. Fiil	34
a. Saldırının Ağırlığı Sorunu	35
b. Tehdidin Yöneleceği Kimse.....	36
c. Tehdidin Mağdura İletilmesi.....	38
d. Tehdidin Uyarıdan Ayrılması	39
e. Tehdidin Yöneldiği Hukuki Değerler	40
(1). Yaşama Hakkına Yönelik Saldırı Bildirimi	42
(2). Vücut Dokunulmazlığına Yönelik Saldırı Bildirimi	43
(3). Cinsel Dokunulmazlığa Yönelik Saldırı Bildirimi	44
(4). Malvarlığı İtibariyle Büyük Bir Zarara Uğratılacağıının Bildirimi.....	45
(5). Sair Kötülük Edileceğinin Bildirilmesi	46
2. Fail	47
3. Mağdur	49
4. Konu.....	52

5. Suçun Nitelikli Halleri	55
a. Cezayı Artıran Nitelikli Haller	55
(1). Genel Olarak.....	55
(2). Suçun Silahla İşlenmesi.....	55
(a). Silah Kavramı	55
(b). Silahın Suçta Kullanılması	58
(3). Failin Kendisini Tanınmayacak Bir Hale Koyarak Suçu İşlemesi.....	63
(4). Suçun İmzasız Mektupla İşlenmesi.....	64
(5). Suçun Özel İşaretlerle İşlenmesi	68
(6). Suçun Birden Fazla Kişi Tarafından Birlikte İşlenmesi.....	70
(7). Suçun Var Olan veya Var Sayılan Suç Örgütlerinin Oluşturdukları Korkutucu Güçten Yararlanılarak İşlenmesi.....	72
b. Cezayı Azaltan Nitelikli Haller.....	73
B. Manevi Unsur	75
C. Hukuka Aykırılık Unsuru.....	78
1. Genel Olarak	78
2. Hukuka Uygunluk Nedenleri	79

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KUSURLULUK, SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ ŞEKİLLERİ, MUHAKEME USULÜ VE YAPTIRIM

I. KUSURLULUK	83
A. Genel Olarak	83
B. Hukuka Aykırılık ve Fakat Bağlayıcı Emrin Yerine Getirilmesi	85
C. Zorunluluk Hali	87
D. Cebir ve Tehdit.....	88
E. Haksız Tahrik.....	89

II. SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ ŞEKİLLERİ.....	90
A. Teşebbüs.....	90
B. İştirak.....	92
C. İçtima.....	95
1. Genel Olarak	95
2. Bileşik Suç	96
3. Zincirleme Suç	97
4. Fikri İçtima.....	99
III. MUHAKEME USULÜ ve YAPTIRIM	101
A. Soruşturma ve Kovuşturma Usulü	101
B. Yaptırım	104
SONUÇ.....	107
KAYNAKLAR	110

KISALTMALAR VE SİMGELER LİSTESİ

A.e	: Aynı Eser
a.g.e	: Adı Geçen Eser
BTK	: Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu
Bkz	: Bakınız
C	: Cilt
CD	: Ceza Dairesi
CGK	: Ceza Genel Kurulu
CMK	: Ceza Muhakemesi Kanunu
CK	: Ceza Kanunu
E.	: Esas
ETCK	: Eski Türk Ceza Kanunu
İ.Ü.	: İstanbul Üniversitesi
İÜHFİM	: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası
K.	: Karar
m.	: Madde
M.S.	: Milattan sonra
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
S.D.Ü.	: Süleyman Demirel Üniversitesi
S.K.	: Sayılı Kanun
TBB	: Türkiye Barolar Birliği
TC	: Türkiye Cumhuriyeti
TCK	: Türk Ceza Kanunu
TeMK	: Terörle Mücadele Kanunu

vd. : ve devamı
v.d. : ve diđerleri
Yarg : Yargıtay
YCGK : Yargıtay Ceza Genel Kurulu
YTCK : Yeni Türk Ceza Kanunu



ÖZET

5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Tehdit Suçu

Tehdit içeren eylem söz, yazı, işaret veya davranışla yapıldığı fark etmeksizin kişinin iç huzurunu ve irade serbestisini hedef alır. Kişinin iç huzurunu bozan, güven hissini zedeleyip tedirgin etmeyi amaçlayan, irade serbestisini etkileme tehlikesi doğuran bu nitelikteki eylemler öteden bu yana ceza hukukunda suç olarak düzenlenmiştir. Tehdit içeren eylem yöneldiği mağdurun karar verme, hareket etme, hak kullanma hürriyetini tehlikeye soktuğu için tehdit suçu Türk Ceza Kanununda Hürriyete Karşı Suçlar başlığı altında düzenlenmiştir. Yine kişi hürriyetini hedef alan tehdit eylemi Türk Ceza Kanununda düzenlenen birçok suçun da unsurunu oluşturduğu gibi, birçok suçun da nitelikli halini oluşturmaktadır. Bu sebeple, öncelikle tehdit suçunun hedef aldığı kişi hürriyeti ele alınacak, sonrasında 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunundaki tehdit suçunun 765 Sayılı Türk Ceza Kanunundaki düzenlemesi ile mukayesesi, tehdidin unsuru ve nitelikli hali olduğu diğer suçlarla ve benzer suçlarla mukayesesi, tehdit suçunun soruşturma ve kovuşturma usulü, Yargıtay kararları ışığında incelenecektir.

Anahtar Sözcüler: Tehdit, Tehdit Suçu, Ceza Kanunu

ABSTRACT

Offense of Threat in the Turkish Penal Code No.5237

Threatening action; regardless of whether it is done by word, writing, sign or behavior targets the inner peace and freedom of will of the person. Acts of this nature, which spoil the peace of mind of the person, aim to bruise and disturb the sense of trust, and pose the danger of affecting the freedom of will, have always been regulated as a crime in the criminal law. Threatening action is regulated under the heading "Offenses Against Freedom" in the Turkish Criminal Code, since the act of threat endangers the freedom of the victim to decide, act and exercise rights. Again, the act of threat targeting the liberty of the person constitutes an element of many crimes regulated in the Turkish Penal Code and constitutes the qualified version of many crimes. For this reason, first of all, the freedom of the person targeted by the offense of threat will be discussed, and then the comparison of the threat crime in the Turkish Penal Code No.5237 with the regulation of the Turkish Penal Code numbered 765 will be made, the comparison with the other crimes and similar crimes in which the threat is an element and qualified state will be made, the investigation and prosecution procedure of the crime will be examined in the light of the decisions of the Supreme Court.

Key Words: Threat, Offense of Threat, Criminal Code

GİRİŞ

"Hataları oldukça geniş bir şekilde mukayese etmiş olan Theoprostos, bilgelikle yaptığı değerlendirmesinde arzular yüzünden yapılan hataların, öfke yüzünden yapılandan daha ağır olduğunu söyler. Çünkü öfkelenen birisi üzüntüyle ve bilinçsiz bir vicdan azabıyla düşünmeden sapsmış görünür. Fakat arzular yüzünden yanlış yola sapan birisi, yaptığı hatalardan zevk ve tutkunun kölesi olmuş biri gibi görünür. Öyleyse Theophrastos felsefeye layık bir şekilde, arzu yüzünden hata yapmanın, üzüntüyle hata yapmaktan daha mühim olduğunu söylerken haklıydı. Sonuçta üzüntüyle hata yapan, ilk olarak haksızlığa uğramış ve üzüntüsünden öfkelenmeye mecbur bırakılmış biri gibi görünür. Fakat arzu tarafından yönetilen biri, dürtüsünden dolayı kötülük yapmaya sürüklenmiş birisidir."¹ M.S. 161 yılında Roma İmparatorluğu tahtına geçen Marcus Aurelius'un bu yaklaşımı hukuk düzeni içerisinde eylem sonrasında doğan sonuç aynı olsa da kişinin kınanabilirliğinin eylemi gerçekleştirdiği sırada güttüğü amaç ile birlikte değerlendirilmesi gerektiğini bize göstermiştir. Temelini Roma hukukundan alan modern ceza sistemi de bu yaklaşım içerisinde failin eylemini cezalandırırken failin amacından, eylemi gerçekleştirme şeklinden, eylemi gerçekleştirirken kullandığı araçlardan ayrı hareket edemeyecektir. Ceza Hukuku sistemimizde de failin eylemi kınanmadan tüm bu hususlar irdelenecek ancak sonrasında hüküm kurulabilecektir.

Kişinin kınanabilmesi, yani eylemi sebebiyle kusurlu sayılabilmesi, özgürce ve iradi olarak hareket etmiş olmasına bağlıdır. Zira iradesi bir şekilde fesada uğratılan kişinin eylemi suç oluştursa da eylem nedeniyle kınanabilmesi ya da cezalandırılabilmesi mümkün değildir. Bu anlamda kişinin cezalandırılabilmesi için dahi özgürce hareket etmesi gerektiğinin anlaşılması karşısında kişi hürriyetinin ne denli önemli olduğu görülmüştür. Bunun farkına varılmasıyla da kişi hürriyetine karşı saldırıları yaptırma bağlayan ceza hukuku düzenlemeleri getirilmiş, bu doğrultuda anayasal düzenlemeler ve uluslararası düzenlemeler ile kişi hürriyeti koruma altına alınmıştır.

¹ AURELIUS, Marcus, Kendime Düşünceler, 8. Baskı (Çev. Yunus Emre Ceren), Türkiye İş Bankası Yayınları, 2019, s. 16.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın ikinci kısmında temel hak ve ödevler düzenlenmiş, ikinci kısım ikinci bölümünde ise kişinin hakları ve ödevleri düzenleme altına alınmıştır. Yine bu başlık altında Anayasa'nın 19. maddesinde kişi hürriyeti ve güvenliği: "Herkes, kişi hürriyeti ve güvenliğine sahiptir." denilerek koruma altına alınmıştır.

Anayasal düzenleme doğrultusunda Türk Ceza Kanunu'nun, suçlara ilişkin özel hükümlerin düzenlendiği ikinci kitabının, kişilere karşı suçlar başlıklı ikinci kısmının yedinci bölümünde kişi hürriyetine karşı işlenen suçlar düzenleme altına alınmıştır.

Kişinin özgürce karar verebilme ve verdiği kararlar doğrultusunda iradi olarak hareket edebilme hürriyetini koruyan bir kavram olan tehdit suçu, TCK'nın 106. maddesinde düzenlenmiştir. Tehdit suçu pek çok suçun unsuru ya da ağırlaştırıcı nedeni olması sebebiyle uygulamada sık karşılaşılan, yargı kararlarına sürekli konu olan, nitelemenin yanlış yapılması halinde hak kayıplarına sebep olabileceği gibi ceza alması gereken bir failin cezasız kalmasıyla sonuçlanabilecek genel ve tamamlayıcı bir suçtur.

Bu çalışma üç bölümden oluşmakta olup tehdit suçu Yargıtay kararları ve doktrindeki görüşler ile birlikte 765 Sayılı TCK ile karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır.

Çalışmanın ilk bölümünde tehdit suçuna ilişkin kavramlar, tehdit suçu ile benzer olan suçların mukayesesi ele alınmıştır.

Tezin ikinci bölümünde ise korunan hukuki değer, tehdit suçunun unsurları ve nitelikli halleri irdelenmiştir.

Üçüncü bölümde ise kusurluluk, suçun özel görünüş şekilleri, muhakeme usulü ve yaptırım hususları anlatılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMLAR, TEHDİT SUÇUNUN UNSURU OLDUĞU SUÇLARLA VE BENZER SUÇLARLA MUKAYESESİ

I. KAVRAMLAR

A. Tehdit Kavramı

Tehdit, sözlükte "gözdağı vermek, tehlikeli bir durum yaratmak" olarak tanımlanmıştır.² Doktrinde ise tehdit etmek "failin isteğinin yerine getirilmemesi durumunda mağdurun zarara uğratılacağına bildirilmesi"³, "mağdura fail tarafından gelecekteki bir kötülüğün bildirilmesi"⁴ olarak tanımlanmıştır. Bu genel anlamı itibariyle tehditte mağdura bir kötülük yapılacağı bildirilmekte, bireyin iç huzuru, hukuksal güvenlik duygusu tehlikeye atılarak sonuç itibariyle karar verme özgürlüğü hedef alınmaktadır.⁵ Yine tehdit sözle olabileceği gibi yazılı şekilde, işaretlerle veya davranışlarla olabilecektir.

Tehdit Roma Hukukunda "vis compulsiva" olarak adlandırılmışken Kanonik Hukuk Sisteminde "vis animo illata" veya "metus" olarak ifade edilmiş olup, bir kişinin ruhunda uyandırılan kötülük korkusu şeklinde ifade edilmektedir.⁶

Yargıtay kararlarında ise tehdit, bir kimsenin bir zarara veya kötülüğe uğratılacağına bildirilmesi, kişinin ruh dinginliğini bozan, iç huzurunu, bilinç ve irade özgürlüğünü ihlal eden bir olgu olarak tanımlanmıştır.⁷

Tehdit önleyici veya zorlayıcı nitelikte olabilir. Bir kişiyi belirli yönde düşünmeye ve hareket etmeye zorlamak önleyici nitelikte iken bir kişinin bir düşünce veya eylemini gerçekleştirmesini engellemeye yönelik tehdit zorlayıcı nitelikte tehdit olarak karşımıza çıkmaktadır. Örneğin: "Bak bir daha öyle abuk sabuk konuştuğunu

² www.tdk.gov.tr, Erişim Tarihi 15.06.2020.

³ MALKOÇ, İsmail, Açıklamalı Türk Ceza Kanunu, Yetkin Yayınları, 2. Cilt, 2002, s. 1427.

⁴ GÜLŞEN, Recep, Ceza Hukukunda Sorumluluğu Kaldıran Nedenlerden Kaza, Mücbir Sebep, Cebir ve Tehdit, Seçkin Yayıncılık, 2007, s.160.

⁵ TEZCAN, Durmuş / ERDEM, Mustafa Ruhan / ÖNOK, R. Murat, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 16. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2018, s. 470.

⁶ GÜLŞEN, a.g.e., s. 155.

⁷ Yarg. 4. CD., 2020/1443 Esas, 2020/6383 Karar Sayılı kararı; Yarg. 4.CD., 2020/18747 Esas, 2020/19119 Karar Sayılı kararı; Yarg. 4. CD., 2020/9133 Esas, 2020/18277 Karar Sayılı kararı; Yarg. 4.CD., 2017/1911 Esas, 2020/17713 Karar Sayılı kararı; Yarg. 4.CD., 2020/2662 Esas, 2020/16367 Karar Sayılı kararı.

duymayayım, zaten benim derdim başımdan aşkın birde sen çıkma başıma canımı yakarım akıllı ol, aklın varsa eşini ara özür dile” şeklindeki sözler bir kimseyi belirli yönde hareket etmeye zorlamakta olup önleyici tehdit niteliğindedir.⁸ Şikayetini geri almazsan, seni başkaları ile gördüm deyip, evini dağıtıyorum" şeklindeki söz ise mağduru bir şekilde davranmaya zorladığı için zorlayıcı tehdit olarak değerlendirilecektir.⁹

Tehdit ile cebir birbirine yakın kavramlar olarak gözüktense de, tehdit gelecekte meydana gelebilecek kötülük bildirimini iken cebir, cebir iradesi ortaya çıktığı anda uygulanan güç kullanımını ifade etmektedir. Buna göre cebir niteliğindeki güç kullanımıyla eylem anında mağduru belirli şekilde hareket etmesi sağlanmaya çalışılırken, tehditte failin iradesi doğrultusunda hareket edilmediği takdirde gelecekte mağdura kötülük edileceği bildirilmektedir. Cebirde fiziki güç, tehditte ise manevi güç söz konusudur.¹⁰

Tehdit ile uyarının da ayrılması gerekmektedir. Uyarıda bir davranışın muhtemel neticeleri bildirilmekteyken, tehditte gelecekte gerçekleşecek bir kötülük bildirimini yapılarak mağdura gözdağı verilmekte, kötülüğün gerçekleşme ihtimali de mağduru tesir altında bırakmaktadır.¹¹ Burada tehdit halinde gelecekte gerçekleşeceği bildirilen kötülük failin iradesine bağlıyken uyarıda belirtilen kötülük uyarıda bulunanın etkisinden ve hareketinden bağımsızdır. Tehdit ile uyarı arasında ki ayrım çoğu zaman tereddüte sebep olabilir. Zira birçok olayda tehdit uyarı örtüsü altında işlenmektedir. Burada dikkat edilmesi gereken failin eylemi gerçekleştirirken seçtiği sözcükler değil, sözcüklerin söyleniş biçimi ve sözlerin açıklanış şeklidir.¹²

Failin tehdit niteliğindeki eylemi gerçekleştirmek isteyip istememesi önemli olmayıp eylem mağdur üzerinde tehdidin ciddi olduğu etkisi yaratmalı ve mağdur failin bu kötülüğü gerçekleştirebileceğini imkan dahilinde görmelidir.¹³ Yani tehdidin

⁸ Yarg. 4. CD., 2020/9663 Esas, 2020/17091 Karar Sayılı kararı.

⁹ Yarg. 4. C.D., 2010/22767 Esas, 2013/4881 Karar Sayılı kararı.

¹⁰ ÜZÜLMEZ, İlhan, Yeni Türk Ceza Kanununun Hürriyet Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, Turhan Kitabevi, 2007, s. 50.

¹¹ ÜZÜLMEZ, İlhan, Yeni Türk Ceza Kanununun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 51.

¹² ARTUK, M. Emin / GÖKÇEN, Ahmet / ALŞAHİN, M. Emin / ÇAKIR, Kerim Ceza Hukuku Özel Hükümler, 18. Baskı, Adalet Yayınevi, 2019, s. 406.

¹³ ÖNDER, Ayhan, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 4. Baskı, Filiz Kitabevi, 1994, s. 26.

oluşması için hareketin mağdurun iç huzurunu bozmaya elverişli olması yeterli olacaktır.

B. Hürriyet Kavramı

Hürriyete karşı suçlar başlığı altında düzenlenen tehdit suçunda korunan hukuki değer, ileride de değinileceği üzere, kişinin özgürce karar vermesi ve hareket edebilme hürriyetidir. Bu anlamda tehdit suçu hürriyet kavramı ile doğrudan ilişki içerisindedir. Tehdit suçunun hürriyet kavramı ile olan bu denli ilişkisi, hürriyet kavramına da değinilmesini gerektirmektedir.

İnsan içgüdüsel olarak kendisini sosyal olmak ve diğerleriyle birlikte yaşamak zorunda hissetmektedir. Bu içgüdüsel zorlama doğrultusunda toplu halde yaşayan insan birlikte yaşamı sürdürebilmek için kurumlara ve kurallara ihtiyaç duymuştur. Duyulan bu ihtiyaç ise zamanla devleti meydana getirmiş, devlet ise içerisinde yaşayan insanların uymak zorunla olduğu kuralları ortaya koymuştur. Bu kurallar beraberinde kısıtlamalar getirdiği gibi bazı hak ve özgürlükleri de güvence altına almıştır. Bu anlamda özgürlükle eş anlamlı olan hürriyet, herhangi bir zorlama ve sınırlama altında kalmadan hareket edebilmek ve düşünebilmek olarak tanımlanabilecektir. Kuşkusuz bu tanım doğal özgürlüğü değil hukuksal özgürlüğü ifade etmek için yapılmıştır. Zira doğal özgürlüğün olduğu, yani insanların davranışlarında herhangi bir sınırlamanın olmadığı bir alanda devletten bahsedilemez. Böyle bir ortamda güçsüzlerin özgürlüğü güçlülerin iradesine terk edilmiş demektir. Oysa hukuksal özgürlüğün alanı doğal özgürlüğe nazaran daha dar olsa da, hukuk, düzeninin koruyucu unsurları özgürlüklerin gerçekleştirilmesini veya özgürlüklere müdahale edilmemesini garanti altına almıştır.¹⁴ Böyle bir garantörlük ise buna karşı yapılan ihlallerin suç olarak tanımlanmasına bağlıdır.¹⁵ Beccaria da bu durumu "... *özetle insanlar, esenlik, güvenlik ve dirlik düzenlik uğruna hiç değilse özgürlüğün geri kalanından yararlanmak amacıyla onun bir parçasını gözden çıkarmışlardır*" diyerek ifade etmiştir.¹⁶

¹⁴ IŞIKTAÇ, Yasemin, Hukuk Başlangıcı, Filiz Kitabevi, 2010, s. 34.

¹⁵ ÇINAR, Ali Rıza, Tehdit Suçu, 1. Bası, Turhan Kitabevi, 2002, s. 4.

¹⁶ BECCARIA, Cesare, Suçlar ve Cezalar Hakkında, 7. Baskı (Çev. Sami Selçuk), İmge Kitabevi, 2019, s. 25.

Hürriyet kavramı doktrinde çeşitli tanımlamalar ve yaklaşımlarla ifade edilmiştir. Bunlardan bazıları "hürriyetin kaynağı kanun olmayıp, insandır"¹⁷ şeklinde veya: "hürriyet, insan davranışının bir parçası olarak irade özgürlüğü, irade oluşturabilme ve oluşturduğu iradeye göre davranabilme özgürlüğü anlamına gelmekte olup psikolojik olarak iradi davranabilme ve hareket edebilme serbestisini ifade eder"¹⁸ şeklinde, veya: "Hürriyet kavramı bireyin irade özgürlüğünü, yani iradesini etki altında kalmaksızın oluşturup, bu iradeye uygun olarak hareket edebilmesini içerir"¹⁹ şeklinde, “ karşımıza çıkmaktadır.

Hürriyet kavramı çeşitli siyasi görüşlerde ve yönetim sistemlerinde farklı karşılıklar bulmuştur, kimi düşünce sistemleri bireyin özgürlüğünü ön planda tutmuşken kimi siyasal sistemlerde ise toplumsal özgürlükler eşitliğin sağlanması gerekçesiyle bireysel özgürlüklerin önünde tutulmuştur.

Liberal hukuk devletlerinde toplum temelli değil birey temelli bir yaklaşım vardır ve bireysel özgürlükler her şeyin önünde tutulur. Bireysel özgürlükleri ise; 1- düşünsel özgürlükler (fikir ve vicdan hürriyeti, din veya felsefe seçebilme hürriyeti), 2- maddi özgürlükler (kişisel güvenlik, seyahat ve yer değiştirme hürriyeti, konut dokunulmazlığı), 3- ekonomik özgürlükler (mülkiyet hakkı, ticaret hürriyeti) şeklinde saymak mümkündür.²⁰ Dolayısıyla liberal sistemlerde her alanda bireyin hür olması olmazsa olmazlardandır.

Siyasal haklar, klasik kişi hürriyetleri ve sosyal ve ekonomik haklar birbirinden farklı zamanlarda ortaya çıkmış olsalar da ayrı ve uzak kaynaklardan çıkıp sonradan birleşen ırmak kollarına benzetilmekte olup ırmak (hürriyet anlayışı) tektir ve süreç içerisinde gittikçe gürleşerek, kavisler çizerek, genişleyerek akıp gelmiştir.²¹

5237 Sayılı TCK'da Hürriyete Karşı Suçlar başlıklı kısımda, bireyi temel alan bir yaklaşımla suç tipleri düzenlenmiş, klasik liberal özgürlükçü anlayışa bağlı kalmıştır. Hürriyete Karşı Suçlar başlıklı yedinci bölümün, Kişilere Karşı Suçlar

¹⁷ ARTUK / GÖKÇEN / ALŞAHİN / ÇAKIR, Ceza Hukuku Özel Hükümler, s. 401.

¹⁸ KOCA, Mahmut / ÜZÜLMEZ, İlhan, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 6. Baskı, Adalet Yayınevi, 2019, s. 385.

¹⁹ TEZCAN / ERDEM / ÖNOK, a.g.e., s. 467.

²⁰ DOĞAN, Özlem, "Ahlâkta, Hukukta Ve Siyasette Özgürlük Kavramı Üstüne", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, cilt 72, 2014, s. 92.

²¹ KAPANİ, Münci, Kamu Hürriyetleri, 7. Baskı, Yetkin Yayınları, 2013, s. 7.

başlıklı ikinci kısmında kanunen düzenlenmiş olması da bireyi temel alan anlayışı ortaya koymaktadır. Bu anlamda yasa 1982 Anayasası'nın temel hak ve özgürlüklere ilişkin sistemini dikkate alarak oldukça kapsamlı bir hürriyet aleyhine işlenen suçlar listesi oluşturmuş ve bu durumda TCK'nın özgürlükçü tarafını ortaya koymuştur.²²

İnsanoğlunun sahip olduğu en temel özgürlüklerden birisi de özgürce karar verebilme ve vermiş olduğu bu kararları hayata geçirebilme hürriyeti olup kişi karar verirken hiçbir baskı veya dış müdahale olmaksızın özgür davranabilmelidir.²³ Bu özgürlük insanı başka canlılardan ayıran temel özelliklerden olup modern toplumlarda insanın insan olmasından kaynaklanan temel bir hak olarak görülmektedir. Tehdit eylemi de kişinin özgürce karar verebilme ve vermiş olduğu bu kararları hayata geçirebilme hakkına yöneldiği için 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda hürriyete karşı suçlar başlığı altında düzenlenmiştir.

II. 5237 SAYILI TÜRK CEZA KANUNU İLE 756 SAYILI TÜRK CEZA KANUNUNDA TEHDİT SUÇUNUN MUKAYESESİ

A. 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Tehdit Suçu

Tehdit suçu 5237 Sayılı TCK'nın Özel Hükümler başlıklı ikinci kitabının Kişilere Karşı Suçların düzenlendiği ikinci kısmının Hürriyete Karşı Suçlar başlığını taşıyan yedinci bölümünde ve nitekim kanununun 106. maddesinde;

"(1) Bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit eden kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından veya sair bir kötülük edeceğinden bahisle tehditte ise, mağdurun şikâyeti üzerine, altı aya kadar hapis veya adli para cezasına hükmolunur.

(2) Tehdidin;

a) Silâhla,

²² ARTUK / GÖKÇEN / ALŞAHİN / ÇAKIR, Ceza Hukuku Özel Hükümler, s. 402.

²³ ÖZBEK, Veli Özer / DOĞAN, Koray / BACAĞIZ, Pınar / TEPE, İlker, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 13. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2018, s. 399.

b) Kişinin kendisini tanınmayacak bir hâle koyması suretiyle, imzasız mektupla veya özel işaretlerle,

c) Birden fazla kişi tarafından birlikte,

d) Var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak,

İşlenmesi hâlinde, fail hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(3) Tehdit amacıyla kasten öldürme, kasten yaralama veya malvarlığına zarar verme suçunun işlenmesi hâlinde, ayrıca bu suçlardan dolayı ceza verilir."

şeklinde düzenlenmiştir.

Maddenin ilk fıkrasının ilk cümlesi ile ikinci cümlesinde tehdidin yöneldiği hukuki değer dikkate alınarak ayırım yapılmıştır. Bir başkasının yaşam, vücut dokunulmazlığı veya cinsel dokunulmazlığına yönelik tehdit suçun temel şeklini oluşturur. Malvarlığı itibariyle büyük bir zarara uğratacağından bahisle ya da sair bir kötülük edileceğinden bahisle tehdit ise suçun temel haline göre daha az cezayı gerektiren nitelikli hali olarak öngörülmüştür.²⁴ Yine fıkranın ilk cümlesinde düzenlenen tehdit ile ikinci cümlesinde düzenlenen tehdit yaptırım ve muhakeme koşulları bakımından da farklı olarak ele alınmıştır. İlk cümlede düzenlenen ve tehdidin yaşam, vücut dokunulmazlığı ve cinsel dokunulmazlığına yönelik hali için resen kovuşturma öngörülmüşken malvarlığına yönelik veya sair tehdit halinde kovuşturma yapılması mağdurun şikayetine bağlanmıştır. Yine ilk cümlede düzenlenen tehdidin temel hali ikinci cümlede düzenlenen hale göre daha ağır yaptırımı öngörmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında tehdit suçunun daha ağır cezayı gerektiren nitelikli halleri düzenlenmiştir. Nitelikli haller failin korkutma gücünü artıracak ve mağdurun objektif olarak daha kolay ve daha çabuk endişeye kapılmasına sebep olacak ve failin tehdit ile arzuladığı amaca daha kolay ulaşmasına araç olacak durumlardır. Bu

²⁴ YOKUŞ SEVÜK, Handan, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, 2019, s. 195.

doğrultuda da silahla, kişinin kendisini tanınmayacak bir hale koymasıyla, birden fazla kişi tarafından birlikte, imzasız mektupla, suç örgütlerinin oluşturduğu korkutucu güçten yararlanılarak işlenmesi halinde faile iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası uygulanacaktır.

Maddenin üçüncü fıkrasında ise özel bir içtima kuralı öngörülmüştür. Yine burada failin tehditle arzuladığı amacı gerçekleştirmek için ileri sürdüğü kötülüğü gerçekleştirme potansiyelini mağdura göstermek amacıyla kasten yaralama, mala zarar verme, kasten öldürme suçlarını işlemesi halinde fikri içtima değil gerçek içtima kuralları uygulanacaktır. Sayılan suçların fail tarafından işlenmesi mağdurdaki korkuyu şüphesiz artıracak ve failin tehditle elde etmek istediği amaca ulaşmasını kolaylaştıracaktır. Failin arzu ettiği amaca bu şekilde ulaşmaya çalışması halinde de ayrıca araç suçlardan da cezalandırılması sağlanacaktır.

Tehdit suçu kapsamında sayılmayan ancak 3713 Sayılı TeMK'nın 4. maddesinde belirtilen, tehdit suçunun terör örgütünün faaliyeti çerçevesinde ve terör saikiyle işlenmesi hali "terör" suçu sayılacak (TeMK m.4) ve ceza temel cezaya göre ağırlaştırılarak verilecektir (TeMK m.5).²⁵

B. 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu ile 765 Sayılı Türk Ceza Kanununun Tehdit Suçu Kapsamında Mukayesesi

5237 Sayılı TCK'nın 106. maddesinde düzenlenen tehdit suçu 765 Sayılı TCK'nın 191. maddesinde yine şartlı tehdit ise TCK'nın 188. maddesinde düzenlenmişti. 5237 Sayılı TCK'nın getirdiği önemli yeniliklerden birisi de şartlı tehdit suçunda "şartlı tehdit-tehdit" ayrımının kaldırılmış olmasıdır.²⁶

765 Sayılı TCK'nın 191. maddesinde tehdit suçunun temel şekli düzenlenmiştir.²⁷ Kanunun 188. maddesinin ilk fıkrasında ise şartlı tehdit ve 188. maddenin üçüncü fıkrasında tehdit suçunun nitelikli halleri düzenlenmiştir.²⁸

²⁵ TEZCAN / ERDEM / ÖNOK, a.g.e., s. 479.

²⁶ ARTUK / GÖKÇEN / ALŞAHİN / ÇAKIR, Ceza Hukuku Özel Hükümler, s. 403.

²⁷ "765 Sayılı TCK Madde 191 - Bir kimse kanunda yazılı hallerin haricinde başkasına ağır ve haksız bir zarara uğratacağını bildirerek tehdit ederse altı aya kadar hapis olunur. Eğer tehdit fiili yüz seksen sekizinci maddenin üçüncü fıkrasında gösterilen suretlerden biriyle yapılır ise failin göreceği hapis cezası altı aydan iki seneye kadardır ve (1) Sair tehdit için alınacak ağır cezayı nakdi otuz liradır. Ancak bu bapta mutazzar olan şahıs tarafından şikayetname verilmedikçe takibat yapılmaz."

²⁸ "765 Sayılı TCK Madde 188 - (Değişik: 7/6/1979 - 2245/2 m.) Bir kimse bir şeyi işlemek veya işlemesine müsaade etmek ya da o şeyi işlememeye mecbur etmek için diğer bir kimseye zor kullanır

765 Sayılı ETCK ile 5237 Sayılı TCK arasında tehdit suçu bakımından çeşitli farklılıklar olduğu görülmektedir. Bu farklılıklardan birisi ETCK'da 191. maddenin ilk fıkrasında başkasını ağır ve haksız bir zarara uğratma bildiriminden bahsedilmişken TCK'da tehdidin yöneldiği hukuki değerler olarak bir başkasının hayatı, vücut veya cinsel dokunulmazlığı ve malvarlığı sayılmış ve bunlara yönelen kötülük bildirimleri tehdit olarak belirlenmiştir. Dolayısıyla ETCK'da tehdidin yöneldiği hukuki konular belirtilmeyerek soyut tehditten hareketle suç düzenlenmiştir.²⁹

Yine YTCK'da 106. maddenin ilk fıkrasının ilk cümlesinde "hayat, vücut ve cinsel dokunulmazlık" korunan hukuki değerler olarak sayılmışken fıkranın ikinci cümlesinde "malvarlığı ve sair hususlardan" bahsedilmiş ve bu şekilde korunan hukuki değerler açısından farklı yaptırımlar öngörülmüştür.

YTCK'da suçun mağduru yönünden de bir düzenlemeye gidilmiş olup, 765 Sayılı TCK'da "bir başkasının ağır ve haksız bir zarara uğratılmasından" bahsedilmişken YTCK'da 765 Sayılı TCK'da düzenlenmeyen bununla birlikte yargı içtihatlarıyla kabul edilen ve uygulanan, mağdurun kendisine olduğu gibi bir yakınına

veya onu tehdit eder veya yetkisi olmadan veya yasalara aykırı olarak birkonuda bilgi vermesini veya inancını veya siyasi veya sosyal görüşünü açıklamasını isterse altı aydan bir yıla kadar hapis ve bin liradan üçbin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır. Bu kimse tasarladığı sonucu elde etmişse hapis cezası bir yıldan iki yıla ve ağır para cezası ikibin liradan beşbin liraya kadardır. Birinci fıkradaki eylemler silahla yada kendini tanınmayacak bir hale koyarak ya da bir kaç kişi tarafından birlikte ya da imzasız bir mektup ya da özel işaretlerle ya da var olan veya var sayılan gizli bazı örgütlerin oluşturdukları tehdit gücünden yararlanarak işlenmiş ise üç yıldan beş yıla kadar hapis cezası verilir. Bu suretle istenilen sonuç elde edilmişse beş yıldan sekiz yıla kadar ağır hapis cezası verilir ve ayrıca beş yıl genel güvenlik gözetimi altında bulundurulabilir. Bir kimse, gayrimeşru olarak kamu hizmetlerinin görülmesine ayrılan yapılara veya eklentilerine girilmesine veya orada kalınmasına kişiler veya eşya üzerinde zor kullanarak veya başkalarını tehdit ederek engel olursa, iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bir kimse, gayrimeşru olarak her türlü eğitim ve öğretim kurumlarına veya öğrencilerin toplu olarak oturdukları yurt veya benzeri yerlere veya bunların eklentilerine girilmesine veya orada kalınmasına kişiler veya eşya üzerinde zor kullanarak veya başkalarını tehdit ederek engel olursa yukarıdaki fıkrada gösterilen ceza ile cezalandırılır. Yukarıki fıkrada gösterilen hal dışında eğitim ve öğretim çalışmalarının kesilmesine veya ara verilmesine haksız eylem ve davranışlarıyla neden olanlara altı aydan iki yıla kadar hapis cezası verilir. Yukarıdaki iki fıkrada gösterilen eylemler suçun işlendiği eğitim veya öğretim kurumlarının öğrencisi olmayan veya suçun işlendiği yurt veya benzeri yerlere yetkili makamlarca kabul edilmiş bulunmayan ya da öğrenci olmadığı halde bu gibi yerlerde kalan kişiler tarafından işlenirse verilecek ceza, altıncı fıkradaki halde üç yıldan beş yıla, yedinci fıkradaki halde ise bir yıldan üç yıla kadar hapistir. Yukarıdaki son dört fıkrada gösterilen eylemler; silahla veya kendini tanınmayacak hale koyarak ya da bir kaç kişi tarafından birlikte veya var olan veya var sayılan bazı gizli örgütlerin oluşturdukları tehdit gücünden yararlanarak işlenmiş ise beş yıldan sekiz yıla kadar ağır hapis cezası verilir.”

²⁹ ÜZÜLMEZ, İlhan, Yeni Türk Ceza Kanununun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, Turhan Kitabevi, s. 64.

karşı yapılan saldırı bildiriminin de tehdit suçunu oluşturacağı düzenleme altına alınmıştır.³⁰

ETCK'da tehdit suçunun daha ağır cezayı gerektiren nitelikli hallerinin düzenlendiği 188. maddesinin 3. fıkrasında bulunan "birkaç kişi tarafından birlikte" ibaresi suçun en az üç kişi tarafından işlenmesi şeklinde anlaşılmaktayken, YTCK'da yapılan düzenleme ile bu ibare "birden fazla kişi tarafından" şeklinde değiştirilmiş olup artık birlikte tehdidin uygulanması bakımında eylemin en az iki kişi tarafından gerçekleştirilmesi yeterli olacaktır.³¹

Şartlı tehdidin düzenlendiği ETCK'nın 188. maddesinin ilk fıkrasında "*bir kimseye bir şeyi işlemek veya işlemesine müsaade etmek ya da o şeyi işlememeye mecbur etmek için diğer bir kimseye zor kullanır veya tehdit eder(se)... cezalandırılır*" denilmekte ve burada fail mağduru belli şekilde hareket etmeye tehdit veya cebir ile zorlamakta ve bu eylem "cebir kullanma" ya da "şartlı tehdit" olarak adlandırılmakta ve böylece tehdit seçimlik hareketlerden birisi olarak görülmekteydi.³² Şartlı tehditte mağdurun iç huzurunun bozulması ile birlikte hareket serbestisi de engellenmektedir. Şartlı tehditte suçun oluşabilmesi için eylemin uygunluk, elverişlilik ve yeterlilik koşullarını taşıması aranmakta, failin mağdurdan yapmasını ya da yapmamasını istediği hareketin mağdurun imkan ve iktidarında olması aranmaktaydı.³³

Yine TCK'nın 106. maddesinin üçüncü fıkrasına getirilen özel içtima kuralıyla tehdidin ciddiliğini göstermek amacıyla işlenen kasten öldürme, kasten yaralama veya mala zarar verme suçunun işlenmesi halinde gerçek içtima kurallarının uygulanacağı ve bu şekilde her bir suç için ayrı ayrı cezalandırma yoluna gidileceği vurgulanmıştır.

III. TEHDİT SUÇUNUN UNSURU OLDUĞU SUÇLAR VE BENZER SUÇLARDAN FARKI

A. Unsuru Olduğu Suçlar

1. Çocukların Cinsel İstismarı Suçu (103/1.b, 103/4)

³⁰ YAŞAR, Osman / GÖKCAN, Hasan Tahsin / ARTUÇ, Mustafa, Yorumlu Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Cilt III, Adalet Yayınevi, 2010, s. 3488.

³¹ ARTUÇ, Mustafa, Kişilere Karşı Suçlar, 2. Baskı, Adalet Yayınevi 2018, s. 807.

³² ARTUK, Mehmet Emin / GÖKÇEN, Ahmet / YENİDÜNYA, Caner, Türk Ceza Kanunu Şerhi 3. Cilt, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, s. 3826.

³³ ÇALIŞKAN, Suat, "Şartlı tehdit Suçu", www.hukukihaber.net , Erişim Tarihi 01.10.2020.

Çocukların cinsel istismarı suçu 103. maddenin ilk fıkrasında;

"(1) Çocuğu cinsel yönden istismar eden kişi, sekiz yıldan on beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Cinsel istismarın sarkıntılık düzeyinde kalması hâlinde üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Mağdurun on iki yaşını tamamlamamış olması hâlinde verilecek ceza, istismar durumunda on yıldan, sarkıntılık durumunda beş yıldan az olamaz. Sarkıntılık düzeyinde kalmış suçun failinin çocuk olması hâlinde soruşturma ve kovuşturma yapılması mağdurun, velisinin veya vasisinin şikâyetine bağlıdır. Cinsel istismar deyiminden;

a) On beş yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış,

b) Diğer çocuklara karşı sadece cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak gerçekleştirilen cinsel davranışlar, anlaşılır."

şeklinde düzenlenmiştir.

Cinsel istismar suçunda korunan hukuki değer, şahsın cinsel özgürlüğü ve cinsel dokunulmazlığıdır. 103. madde ise çocukların cinsel dokunulmazlığına yönelik eylemleri yaptırıma bağlamıştır. TCK'nın tanımlar başlıklı 6. maddenin 1. fıkrasının "b" bendinde çocuk tabirinden henüz on sekiz yaşını doldurmamış kişinin anlaşılması gerektiği belirtilmiştir. 103. maddenin ilk fıkrasında cinsel istismarın temel şekli tanımlanmıştır. Burada ilk bentte cinsel istismarın temel şekli yaptırıma bağlanmış, "a" ve "b" bentlerinde cinsel istismar deyimini tanıma bağlanmıştır. Buna göre "a" bendinde cinsel istismar suçunun mağduru ancak on beş yaşını tamamlamamış çocuk olacaktır. Bunun istisnası ise, yine aynı bendin devamında, eylemin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan on beş ile on sekiz yaş arasındaki çocuklardır. Maddenin "b" bendinde ise diğer çocuklara karşı, yani on beş yaşını tamamlamış ve fiilin hukuki anlamını ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmiş olan çocuklara karşı yönelen cinsel eylemlerin cinsel istismar suçunu oluşturduğu belirtilmiştir. Dolayısıyla cinsel istismarın on beş yaşını tamamlamamış çocuklar ile on beş yaşını tamamlamış olup algılama yeteneği gelişmemiş çocuklara karşı

işlenmesi, ya da cebir, tehdit, hile ya da iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak gerçekleştirilmesi arasında herhangi bir fark yoktur.³⁴

Maddenin 1. fıkrasının "b" bendinde tanımlanan çocuklara karşı cinsel istismar suçunun oluşabilmesi ancak eylemin cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkilen başka bir nedene dayanarak gerçekleştirilmesine bağlanmıştır. Maddede bahsedilen cinsel istismar eylemi bakımından, mağdur çocuğun iradesinin ortadan kaldırılmasından değil, iradesini etkileyen bir nedenin varlığından bahsedilmiştir. Bu ise, 15–18 yaş grubundaki çocukların bir taraftan rızalarının hukuki varlığını kabul ederken, diğer taraftan ise bu yaş grubundaki çocukların iradelerinin ikna suretiyle etkilenmesi halinde de suçun oluşacağını kabul etmek olacaktır. Bu durumda kanunun uygulama alanını genişleten bir duruma yol açacaktır.³⁵ Burada on beş yaşını tamamlamış ve kendisine yönelen fiilin hukuki anlam ve sonucunu algılama yeteneği gelişmiş bir çocuğa karşı cinsel istismar suçunun oluşması için zorunlu seçimlik hareketlerden birisi de mağdurun tehdit edilmesidir. Failin tehdidi sonrasında iç huzuru bozulan veya iç huzuru bozulma ihtimali doğan mağdurun iradesi kırılacak ve sonrasında zarara uğrayacağı korkusuyla faile karşı koyamayacak ve failin istismar eylemine maruz kalacaktır.

Mağdura yönelen tehdidin niteliği ise burada önem arz etmektedir. Fail mağduru kendisi veya yakınlarının ağır bir zarara uğratılacağı konusunda tehdit etmeli ve bu tehdit belirli bir ağırlığa ulaşmalı, bunun sonucunda mağdur ırzına geçilmesinin tehdit niteliğindeki eylemin gerçekleşmesinden daha hafif olacağını düşünerek faile boyun eğmelidir.³⁶ Tehdidin belli bir boyuta ulaşmadığı, mağdurun kolayca kurtulma imkanı bulunan, tehdidin ırza geçmeden daha hafif kaldığı hallerde suç oluşmayacaktır.³⁷

³⁴ ÜZÜLMEZ, İlhan, “Çocukların Cinsel İstismarı Suçu”, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, cilt 4, sayı 2, 2009, s. 34.

³⁵ HOROZGİL, Denizhan, “Çocukların Cinsel İstismarı suçunun basit şekli”, TBB Dergisi, sayı 93, 2011, s.126.

³⁶ YAŞAR / GÖKCAN / ARTUÇ, a.g.e., s. 3328

³⁷ Somut olayda akıl veya beden hastalığı bulunduğu ileri sürülmeyen mağdureye yönelik aldatıcı, kandırıcı hareketlerden söz edilmemiş, zor ve tehdidin ne şekilde yapıldığı açıklanmamıştır. Zora ilişkin bir kanıt elde edilememiştir. Mağdurenin ifadeleri de çelişkili olup tehdidin belli bir boyuta ulaştığı, kolayca kurtulma olanağının bulunmadığı, ırza geçme fiilinden daha ağır sonuçlar doğuracak nitelikte olduğu hususunda da bir iddia ve açıklama yer almamaktadır. CGK17.10.2000 tarih, 2000/5-196; 2000/201 Sayılı karar.

Burada tehdidin eylem gerçekleşip suç tamamlandıktan sonra değil, suç işlendiği sırada kullanılmış olması gerekmektedir. Suç işlendikten sonra kullanılacak tehdit suçun unsuru olmaktan çıkacak ve başlı başına ayrıca tehdit suçunu oluşturacaktır.

2. Şantaj Suçu

Şantaj kanunda;

"1) Hakkı olan veya yükümlü olduğu bir şeyi yapacağından veya yapmayacağından bahisle, bir kimseyi kanuna aykırı veya yükümlü olmadığı bir şeyi yapmaya veya yapmamaya ya da haksız çıkar sağlamaya zorlayan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(2) Kendisine veya başkasına yarar sağlamak maksadıyla bir kişinin şeref veya saygınlığına zarar verecek nitelikteki hususların açıklanacağı veya isnat edileceği tehdidinde bulunulması halinde de birinci fıkraya göre cezaya hükmolunur"

şeklinde tanımlanmıştır.

5237 Sayılı TCK'da düzenlenen şantaj suçu, 765 Sayılı TCK'nın 192. maddesinde yer alan "tehdit ile menfaat sağlama suçu" ile 188. maddesinde düzenlenen "şartlı tehdit" suçunun bazı unsurlarını birlikte barındırmaktadır.³⁸

Maddenin ikinci fıkrası 5237 Sayılı Kanun'un ilk şeklinde bulunmazken, doktrinde maddenin bu hali hükmün uygulama alanını daralttığı gerekçesiyle eleştirilmiş olup, 29.06.2005 tarih ve 5377 Sayılı Kanun'un 14. Maddesiyle birlikte maddeye 2. fıkra eklenmiş ve madde yeniden formüle edilmiştir.³⁹

Şantaj suçunda ilk fıkrada, fail, mağduru hakkı olan ya da yükümlü olduğu bir şeyi yapacağından veya yapmayacağından bahsederek belli bir şekilde hareket etmeye mecbur bırakılmaktadır.⁴⁰ Yine maddenin ikinci fıkrasında kişinin kendisine veya bir başkasına yarar sağlama amacı güderek bir başkasının şerefine ve saygınlığına zarar

³⁸ TANER, Fahri Gökçen, "Türk Ceza Hukukunda Şantaj Suçu", TBB Dergisi, sayı 92, 2011, s. 119.

³⁹ KOCA / ÜZÜLMEZ, a.g.e., s. 415.

⁴⁰ ARTUK / GÖKÇEN / YENİDÜNYA, a.g.e., s. 3828.

verecek nitelikteki hususların açıklanacağı ya da isnat edileceği tehdidinde bulunulması hali de şantaj olarak kabul edilmiştir.⁴¹

Maddenin ilk fıkrasındaki suç, seçimlik hareketli bir suçtur. Seçimlik hareketlerden birisi hakkın kullanılmasıyla ilgili olup, fail mağdura, mağdurun kullanmasını istemediğini düşündüğü bir hakkı kullanmaktan söz ederek onu istediği şekilde davranmaya zorlamaktadır. İradesi etkilenen mağdur bu şekilde failin isteklerini yerine getirecek veya failin hakkını kullanmasına katlanmak zorunda kalacaktır. Maddenin ilk fıkrasındaki ikinci seçimlik hareket ise, failin yükümlü olduğu bir şeyi yapmak veya yapmamaktan bahsetmesidir. Burada yükümlülük faile ait olup fail bu yükümlülüğü yapma veya yapmama hususunda mağdura gözdağı vermekte ve bu şekilde mağdura istediğini yaptırmayı amaçlamaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında ise "*yarar sağlama amacıyla açıklama*" ilk seçimlik harekettir. Burada fail mağdur hakkında bildiği ve mağdurun şeref ve saygınlığını rencide edeceğini düşündüğü bir materyali üçüncü kişilere açacağından bahsetmektedir. Burada materyal; söz, mesaj, fotoğraf olabileceği gibi mağdur hakkındaki şeref ve saygınlığı rencide edecek bir bilgi de olabilecektir. Yine şeref ve saygınlığı rencide edecek duruma mağdurun kendisi sebep olabileceği gibi failin eylemi sonrasında mağdurun şeref ve saygınlığını rencide edecek durum oluşmuş olabilir ve suçun oluşmasında suç konusu hususun nasıl meydana geldiğinin bir önemi bulunmamaktadır.⁴²

Şeref, Türk Dil Kurumu Sözlüğünde "başkasının birine gösterdiği saygının dayandığı kişisel değer, onur", "toplumca benimsenmiş iyi şöhret" olarak, saygınlık ise "saygı görme, değerli, güvenilir olma durumu, itibar, prestij" olarak tanımlanmıştır. Tanımlardan her iki kavramında kişinin dışı vuran öz benliğini, toplumda karşılık bulan ve kabul gören profilini temel aldığı görülmektedir. Toplum nazarında bir kişinin şeref ve saygınlığı kişiliğine ve özenli yaşantısına bağlıdır. Bir kişinin yansıttığı kişiliğine ve özenli yaşantısına aykırı gelen bir durumun üçüncü kişilere aktarılması halinde kişi şeref ve saygınlığının rencide olacağını düşünecektir. Bu sebeple şeref ve saygınlığa ilişkin objektif bir ölçüt olmamakla birlikte eylemin kişinin

⁴¹ ARTUK / GÖKÇEN / YENİDÜNYA, a.g.e., s. 3828.

⁴² ARTUÇ, Kişilere Karşı Suçlar, s. 911.

şeref ve saygınlığını rencide edecek nitelikte olması suçun gerçekleşmesi için zorunlu bir unsurdur ve bu her olay için kendi içinde değerlendirilerek tespit edilebilecektir.

Şantaj, mahiyet itibariyle, tehdit suçunun konusu özel olarak düzenlenmiş hali olup her iki suç da mağdurun iradesine ve hareket hürriyetini etkilemeye yönelmiş benzer suçlardır.⁴³ Konusu belli olan ve araç olarak kullanılan tehdit, şantajı oluşturur. Şantajın ilk fıkrasında bir kişiye karşı hakkı olan veya yükümlü olduğu bir şeyi yapacağından veya yapmayacağından bahsedilmekte ve bu şekilde mağdur kanuna aykırı bir şeyi özgür iradesi kırılarak yapmak ya da yapmamak veya haksız bir çıkar sağlanmak üzere zorlanmaktadır.⁴⁴ Burada dikkat edilmesi gereken nokta şudur ki, failin mağduru zorlamak için kullandığı araç kendi hakkı veya yükümlülüğüdür. Dolayısıyla fail hukuka uygun bir materyali kullanarak mağduru kanuna aykırı hareket etmeye zorlamaktadır. Fail kanuna uygun haklarını kullandığında mağdurun istemeyeceği sonuçların doğacağını bilmekte ve bu durumdan yararlanmaktadır.⁴⁵

Olağan koşullarda hakkın kullanılması ya da hakkın kullanılacağına açıklanması suç teşkil etmemektedir. TCK'nın 26. maddesinin ilk fıkrasında da hakkını kullanan kimseye ceza verilmez denilerek bu durum güvence altına alınmıştır. Ancak şantajda hukuka uygun hak kullanımını açıklanarak, mağdurun istemeyeceği sonuçlar ortaya çıkacağı algısı yaratılmakta ve bu durumdan çıkar sağlanmaya çalışılmaktadır.

Şantaj suçunda fail mağduru belirli bir şekilde davranmaya zorlamaktadır. Failin mağduru bu şekilde zorlaması şantaj suçunu özel kastla işlenebilen suç haline getirmiştir.⁴⁶ Ancak Taner'e göre şantaj suçunun işlenmesi açısından genel kast yeterlidir.⁴⁷ Esasen kanun metninde ilk fıkrasında özel bir amaçtan bahsedilmemiş, haksız bir çıkar sağlamadan bahsedilmiştir. Burada haksız çıkar sağlama maddi çıkar ile sınırlandırılmamalı, faile sağlanacak her türlü fayda olarak anlaşılmalıdır. Suçun ikinci fıkrasında kendisine veya bir başkasına yarar sağlama amacından bahsedilmiştir. Failin mağdurun şeref ve saygınlığını incitecek açıklamaları yarar sağlama amacı dışında yapılmış ise şantaj suçu oluşmayacaktır. Burada her iki fıkranın

⁴³ ÜZÜLMEZ, Yeni Türk Ceza Kanununun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 67.

⁴⁴ KOCA / ÜZÜLMEZ, a.g.e., s. 415.

⁴⁵ KOCA / ÜZÜLMEZ, a.g.e., s.416.

⁴⁶ ÖZBEK / DOĞAN / BACAĞIZ / TEPE, a.g.e., s. 418.

⁴⁷ TANER, a.g.e., s. 122.

ayrı değerlendirilmesi gerekmekte olup, ikinci fıkra için özel kast aranırken ilk fıkra için genel kast yeterli olacaktır düşüncesindeyiz.⁴⁸

Suçun gerekçesinde "... Şantaj suçunun arz ettiği özellik, kişinin hak veya yükümlülüklerini kötüye kullanarak haksız bir çıkar sağlamaya çalışması ya da başkasını bir şeyi yapmaya veya yapmamaya mecbur etmesidir..."denilmiştir.

Şantaj suçunda kişinin iç hürriyeti hedef alınmakta ve iç hürriyeti etki altına alınarak iradesi zorlanmaktadır. İradenin zorlanması, kişiye yeni bir irade oluşturma ya da oluşturulmuş iradeye aykırı hareket ettirme şeklinde ortaya çıkmaktadır.⁴⁹ Dolayısıyla şantaj suçunda korunan hukuki değer, kişinin iç huzuru ve kendi kararlarına ve koşullarına göre hareket edebilme hürriyetidir. Ancak şantajın, maddi çıkar elde etmek amacıyla gerçekleşmesi durumunda kişinin iç hürriyeti yanında malvarlığı değerleri de hukuki koruma altındadır.⁵⁰

Şantaj suçu uygulamada en çok anlaşmazlık yaşayan eski sevgili veya eşin birbirlerine ait fotoğraf veya video şeklindeki görüntülerinin ifşa edileceğinden bahisle işlenmektedir.⁵¹

765 Sayılı TCK'nın 192. maddesinde düzenlenen tehditle menfaat sağlama suçu ile 5237 Sayılı TCK'nın 107. maddesi çeşitli noktalarda farklılıklar göstermektedir. 765 Sayılı TCK'da düzenlenen tehdit şekline, açıklama tehdidi denmektedir.⁵² Açıklama tehdidi ile fail kendisi veya başkasına yarar sağlamak için gerçek veya tüzel kişiye zarar verebilecek bir hususu açıklama tehdidinde bulunmaktadır. Şantajda ise fail kendi hakkı olan veya yapmakla yükümlü olduğu bir şeyi yapacağından veya yapmayacağından bahisle, bir kişiyi kanuna aykırı bir şeyi yapmak veya yapmamak ya da haksız çıkar sağlamak için zorlamaktadır. Burada her

⁴⁸ Meran'a göre de maddenin ilk fıkrasında ki suç doğrudan kastla, 2. fıkrasında ki suç ise özel kastla işlenebilir. Bkz, MERAN, Necati, Kişilere Karşı Suçlar, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık 2008, s. 424.

⁴⁹ KOCA / ÜZÜLMEZ, a.g.e., s. 416.

⁵⁰ TANER, a.g.e., 156.

⁵¹ Sanık ile mağdure evli iken, mağdurenin Almanya'da yaşayan Ferman isimli kişi ile ilişkisinin olduğu, boşanma davası öncesi ve sonrası sanığın bu ilişkiden haberdar olmadığı, ancak boşanma kararı verilmesinden sonra, Ferman isimli kişinin, sanığın boşandığı eşi olan mağdure ile ilişkisi olduğuna ilişkin bilgileri cep telefonunda söylediği ve ilişki görüntülerini sanığa gönderdiği, sanığın bu ilişkiden haberdar olur olmaz olayın meydana getirdiği üzüntü ile durumunu mağdureye iletmediği ve dava konusu şantaj eylemini gerçekleştirdiğinin anlaşılması karşısında, olayın çıkış sebebi ve gelişmesi değerlendirilerek, sanık hakkında TCK'nın 29. maddesinde düzenlenen haksız tahrik hükmünün uygulanma imkanının tartışılmaması. Yarg. 4. CD. 2014/26401 E., 2020/575 ., 13.01.2020 tarihli karar.

⁵² MALKOÇ, Açıklamalı Türk Ceza Kanunu, s. 1518.

iki suç arasında suçun maddi unsurlarından "fiil" unsurunda değişiklik yapılmıştır.⁵³ Yine 765 Sayılı TCK'nın 192. maddesinin ikinci fıkrasında, failin eylemi sonrasında para veya diğer menfaati elde etmesi hali nitelikli hal olarak düzenlenmişken 5237 Sayılı TCK'da böyle bir düzenleme söz konusu değildir.

Tehdit suçunun özel bir görünüm şekli olan şantaj suçu⁵⁴ ile tehdit suçu arasında benzerlikler olsa da tehdit suçu genel ve tamamlayıcı bir suç olup, her iki suçun maddi unsurları birbirinden farklıdır.⁵⁵ Şantaj suçunda kişi bir şeyi yapmaya veya yapmamaya zorlanır ancak kişiye kötülük yapılacağı ya da zarara uğratılacağından bahsedilmez. Tehdit suçunda ise mağdurun iç huzuru kendisine kötülük yapılacağından bahisle bozulur ve mağdur kendisini tehdit edilen şeyi yapmaya mecbur hisseder. Tehdit suçu genel norm olarak, şantaj suçu ise özel norm olarak düşünülebilir. Failin tehdidi bir kişinin şeref ve saygınlığını hedef almış ise artık orada şantaj suçundan bahsedilecektir.

3. Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma Suçu

Suç, TCK'nın 109. maddesinde;

"(1) Bir kimseyi hukuka aykırı olarak bir yere gitmek veya bir yerde kalmak hürriyetinden yoksun bırakan kişiye, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası verilir. (2) Kişi, fiili işlemek için veya işlediği sırada cebir, tehdit veya hile kullanırsa, iki yıldan yedi yıla kadar hapis cezasına hükmolunur."

şeklinde düzenleme altına alınmıştır.

Maddenin üçüncü fıkrasında çeşitli nitelikli haller sayılmış, bu nitelikli haller önceki fıkralarda hükmedilen cezaların artırım nedeni olarak belirlenmiştir. Yine dördüncü fıkrada mağdurun ekonomik anlamda ağır kayba uğraması halinde faile ayrıca bin güne kadar adli para cezası verileceği, beşinci fıkrada suçun cinsel amaçla işlenmesi halinde önceki fıkralarda ki tüm artırımlardan sonra yarı oranda artırım

⁵³ ARTUK / GÖKÇEN / YENİDÜNYA, a.g.e., s. 3829.

⁵⁴ Tehdit suçunun özel bir görünüm şekli olan bu suçtaki seçimlik hareketler mağdurun şeref ve saygınlığına zarar verecek nitelikteki hususların açıklanacağı veya isnat edileceği tehdidinde bulunulmasıdır. CGK 21.10.2014, 2014/4-292,2014/436

⁵⁵ BILGE, Burak, "Şantaj Suçu", İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, cilt 6, sayı 1, 2019, s. 154-155.

yapılacağı hüküm altına alınmıştır. Maddenin altıncı ve son fıkrasında ise özel bir içtima hali olarak suçun işlenmesi sırasında kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hallerinin gerçekleşmesi durumunda gerçek içtima kuralları uygulanacak ve ayrıca kasten yaralama suçundan cezaya hükmedilecektir.

Bu suç ile kişi özgürlüğü yani bireyin hareket edebilme özgürlüğü koruma altına alınmıştır. Dolayısıyla suçun konusu da hareket edebilme özgürlüğüdür.⁵⁶ Hareket yeteneği ancak insanda olabilir, ceza hukuku anlamında hareket yeteneği insan dışındaki varlıklarda bulunmamaktadır.⁵⁷ Hareket edebilme yeteneği ve özgürlüğü insanın iradesiyle hareket edebilmesi anlamına gelmektedir. Burada kişilerin hareket serbestisinin ve gelecekteki potansiyel hareket imkanının kısıtlanması korunmak istenmiştir.⁵⁸ Hareket, bir şeyi yapmak veya yapmamak şeklinde icrai olarak ortaya çıkabileceği gibi yapılsaydı netice meydana gelmeyecekti denilebilecek hallerde ise ihmali şekilde ortaya çıkabilecektir.⁵⁹

Bu suç, seçimlik hareketli bir suçtur. Maddenin ilk temel şekli için öngörülen seçimlik hareketlerden birisi yapıldığında suç gerçekleşecektir. Yine maddenin ikinci fıkrasındaki nitelikli hallerden, cebir, tehdit veya hilenin her birisi tek başına eylem sırasında fail tarafından kullanıldığında nitelikli hal gerçekleşmiş olacaktır. Kişinin hareket edebilme özgürlüğü engellendiğinde suç tamamlanmış olacaktır. Kişiyi hareket etme özgürlüğünden yoksun bırakmak da onun bir yere gitme, bir yerde kalma özgürlüğünü aktif veya pasif bir şekilde engellemek anlamına gelmektedir. Kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçu mütemadi bir suç olup, suçun tamamlanması ve bitmesi farklı kavramları ifade etmektedir.⁶⁰ Hareket etme özgürlüğünün kısıtlanmasıyla tamamlanan suç ancak mağdur tekrar hareket özgürlüğüne kavuştuğunda sona erecektir.

765 Sayılı Kanun da hürriyeti tahdit olarak belirtilen bu suç kanununun 179. maddesinin 1. fıkrasında "*bir kimse diğer bir kimseyi gayrimeşru surette kişi hürriyetinden mahrum ederse*" şeklinde düzenlenmiş yine maddenin 2. fıkrasında "...

⁵⁶ TOROSLU, Nevzat, Ceza Hukuku Özel Kısım, 10. Baskı, Savaş Yayınevi, 2019, s. 86.

⁵⁷ CENTEL, Nur / ZAFER, Hamide / CAKMUT, Özlem, Türk Ceza Hukuku'na Giriş, Beta Yayınevi 10. Baskı, s. 247.

⁵⁸ BIKMAZ, Raif, "Kişiyi Hürriyetten Yoksun Bırakma Suçu", Fasikül Hukuk Dergisi, cilt 11, sayı 116, 2019, s. 7.

⁵⁹ CENTEL / ZAFER / CAKMUT, a.g.e., s. 255.

⁶⁰ ÖNDER, a.g.e., s. 26.

eğer suçlu bu fiili işlemek için yahut işlediği zamanda tehdit veya kötü muamele eder..." şeklinde tehdit hali nitelikli hal olarak düzenlenmiştir.

Suçun oluşumu için özgürlüğün tamamen kısıtlanması, mağdurun kaçmasının veya bir şekilde kurtulmasının mümkün olmaması gerekmeyecek, mağdurun zor altında bırakılarak maddi ve manevi engelleri kolayca bertaraf ederek istediği gibi hareket edememesi durumunda suç oluşmuş olacaktır.⁶¹ Dolayısıyla mağdur, fail tarafından, hayatın olağan akışı içerisinde hareket ettiği halin dışına çıkartıldığında suç gerçekleşecektir.

Maddede sadece "*bir yere gitmek veya bir yerde kalmak hürriyetinden yoksun bırakılmaktan*" söz edilmiş, fiilin işleniş şekli, yeri, zamanı ve süresi konusunda bir sınırlama yapılmamıştır. Bu nedenle mağdurun bir yere gitme veya kalma özgürlüğünün ihlal edilmesi sonucunun doğması kaydıyla bu suç, her zaman her yerde işlenebilir. Suçun oluşması için kişinin hürriyetinin ne kadar süre ile yoksun bırakılacağı hususunda bir açıklama bulunmasa da somut olayın şartlarına göre değerlendirilmesi yapılacak ve suçun gerçekleşip gerçekleşmediğine karar verilecektir. Her ne kadar kanunda bir süre belirtilmemiş ise de ani gelişen ve sona eren eylemler bu suçun oluşması için yeterli olmayacaktır.⁶² Kısıtlama eyleminin, korunan hukuki yararı ihlal edecek bir zaman dilimi boyunca sürmesi gerekir.⁶³ Fiil ile sonucun hukuken kabul edilebilir bir zaman aralığında sürmesi gerekecektir.⁶⁴

Maddenin ilk fıkrasında suçun temel şekli düzenlenmiştir. İkinci fıkrasında ise cebir, tehdit veya hile kullanmak nitelikli hal olarak düzenlenmiştir. Burada tehdit fail tarafından eylemin gerçekleştirildiği sırada kullanılan bir araçtır. Fail mağdurun

⁶¹ TOROSLU, a.g.e., s. 88.

⁶² "... kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçu ile yaptırıma bağlanan hususun bireylerin hareket özgürlüğünün hukuka aykırı biçimde kaldırılması ya da kısıtlanması olduğu, suçun oluşumu açısından geçmesi gereken süreyle ilgili olarak 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda herhangi bir açıklama bulunmamakla birlikte kişisel özgürlükten yoksun kılma kavramı, anlık olmayan bir süreyi zorunlu olarak içerdiğinden, fiil ile sonucun hukuken kabul edilebilecek bir zaman müddetince sürmesinin zaruri olduğu ve her olayda bu sürenin, hem fail hem de mağdur açısından kişiyi özgürlüğünden yoksun kılma niteliği taşıyıp taşımadığının hâkim tarafından değerlendirilmesi gerektiği nazara alındığında dosya kapsamı ile mağdurenin aşamalarındaki beyanlarına göre mağdurenin sanığın evinden gitmek istediği an ile sanığın kapıyı açarak gönderdiği zaman arasında geçen sürenin anlaşılması karşısında, bu husus mağdureye açılattırdıktan sonra sanığın hukuki durumunun tayin ve takdiri gerekirken, eksik araştırma ile yazılı şekilde hüküm kurulması.." Yarg. 14. CD., 2015/2921 Esas, 2018/2133 Karar Sayılı kararı

⁶³ ÖNDER, a.g.e., s. 26.

⁶⁴ YAŞAR / GÖKCAN / ARTUÇ, a.g.e., s. 3617.

hareket etme serbestisini tehdidi araç olarak kullanıp engellediğinde bu nitelikli hal gerçekleşmiş olacaktır. Buradaki tehdit mağdurun kendisi veya yakınlarının ağır bir zarara uğratılacağından bahisle gerçekleştirilmeli, belirli bir ağırlığa ulaşmalı ve mağdurun tehditle yapılan zorlamadan kolayca kurtulma imkanı bulunmamalıdır.⁶⁵ Belirli bir ağırlığa ulaşmayan sair nitelikte ki tehdit halinde bu nitelikli halin uygulanması mümkün olmayacaktır.

Mağdurun hürriyetinin tehdit altında kısıtlandığının kabul edilebilmesi için tehdidin, eylem gerçekleştirilmeden önce veya eylem sırasında gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Eylem tamamladıktan sonra mağdurun tehdit edilmesi bu nitelikli hale girmeyecek ancak başlı başına tehdit suçunun oluşumuna sebep olacaktır.

4. Eğitim ve Öğretim Hakkının Engellenmesi Suçu

Suç TCK'nın 112. maddesinde;

"(1) Cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla; a) Devletçe kurulan veya kamu makamlarının verdiği izne dayalı olarak yürütülen her türlü eğitim ve öğretim faaliyetlerine, b) Kişinin eğitim ve öğretim hakkını kullanmasına, c) Öğrencilerin toplu olarak oturdukları binalara veya bunların eklentilerine girilmesine veya orada kalınmasına, engel olunması hâlinde, fail hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur."

şeklinde düzenlenmiştir. Maddenin 765 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda ki karşılığı ise kanununun 188. maddesinde

"Bir kimse, gayrimeşru olarak her türlü eğitim ve öğretim kurumlarına veya öğrencilerin toplu olarak oturdukları yurt veya benzeri yerlere veya bunların eklentilerine girilmesine veya orada kalınmasına kişiler veya eşya üzerinde zor kullanarak veya başkalarını tehdit ederek engel olursa yukarıdaki fıkra gösterilen ceza ile cezalandırılır."

şeklinde düzenleme altına alınmıştır.

⁶⁵ ARTUÇ, Kişilere Karşı Suçlar, s. 976.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın Eğitim ve Öğrenim Hakkı ve Ödevi başlıklı 42. maddesinde "*Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz*" şeklindeki düzenleme ile kişilerin eğitim ve öğretim hakkı güvence altına alınmıştır. 765 Sayılı TCK'da olduğu gibi 5237 Sayılı TCK'da da Anayasa'da öngörülen eğitim ve öğretim hakkına ilişkin düzenlemeye paralel bağlamda suç olarak tanımlanmış ve yaptırıma bağlanmıştır.

Maddenin ilk fıkrasında suçun oluşması için cebir kullanmak, tehdit kullanmak ve hukuka aykırı başka bir davranışta bulunmak zorunlu hareketler olarak öngörülmüştür. Bu bakımdan suç seçimlik hareketli bir suçtur ve seçimlik hareketlerden birisinin yapılması suçun oluşumu için yeterli olacaktır.⁶⁶ Fail burada cebir veya tehdit kullanmaz veya hukuka uygun bir sebeple hareket eder ise a, b, c bentlerinde sayılan eylemleri gerçekleştirirse dahi suç oluşmayacaktır. Burada suçun oluşması için tehdidin belli bir boyuta ulaşması, mağdurun bu tehditten kolayca kurtulma olanağı olmaması gerekmektedir. Örneğin failin mağdurlara bıçak çekerek "*sizi öldürürüm*" demesi ve eylemle eğitim ve öğretim hakkını engellemesi halinde suç oluşacaktır.⁶⁷ Yine ders esnasında izinsiz olarak sınıfa girilerek ve tehdit, cebir veya hukuka aykırı başka bir eylemle dersin işlenmesine engel olunması da bu kapsamda değerlendirilmelidir.⁶⁸

Bu suçun oluşması için genel kast yetecek, ancak failin eylemi gerçekleştirdiğinde eğitim ve öğretim hakkını engellediğinin bilincinde olması aranacaktır.⁶⁹

5. Yağma Suçu

Yağma suçu kanununun 148. maddesinde;

"(1) Bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden ya da

⁶⁶ CİN, Selami, "Eğitim ve Öğretim Hakkının Engellenmesi Suçu", Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, cilt 5, sayı 1, 2020, s. 696

⁶⁷ YAŞAR / GÖKCAN / ARTUÇ, a.g.e., s. 3692.

⁶⁸ "... sınıfa izinsiz olarak girdikleri, sanık B'nin elindeki bıçağı masaya sapladığı, sanık M'nin "Dersimiz aşk, ihanet ve esrar nasıl içilir" şeklinde beyanda bulunduğu ve sanıkların sınıf öğretmenini bir köşeye iterek öğrenimi kestikleri ve öğrenim özgürlüğünü engelledikleri dosyada ki bilgi ve belgelerden anlaşılma..." Yarg. 8. CD.'nin 12.12.2001 tarih ve 13892/17168 Sayılı kararı

⁶⁹ YAŞAR / GÖKCAN / ARTUÇ, a.g.e., s. 3692.

malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından bahisle tehdit ederek veya cebir kullanarak, bir malı teslim veya malın alınmasına karşı koymamaya mecbur kılan kişi, altı yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (2) Cebir veya tehdit kullanılarak mağdurun, kendisini veya başkasını borç altına sokabilecek bir senedi veya var olan bir senedin hükümsüz kaldığını açıklayan bir vesikayı vermeye, böyle bir senedin alınmasına karşı koymamaya, ilerde böyle bir senet hâline getirilebilecek bir kağıdı imzalamaya veya var olan bir senedi imha etmeye veya imhasına karşı koymamaya mecbur edilmesi hâlinde de aynı ceza verilir. (3) Mağdurun, herhangi bir vasıta ile kendisini bilmeyecek ve savunamayacak hâle getirilmesi de, yağma suçunda cebir sayılır."

şeklinde düzenlenmiştir. Yine kanunun 149. maddesinde yağma suçunun nitelikli halleri sayılmıştır.

Yağma suçunda fail cebir veya tehdit kullanarak kişinin hürriyet hakkına yönelmiş ise de, bu suçta hırsızlık suçunda olduğu gibi korunan hukuki değer kişinin mal varlığı yani mülkiyet ve zilyetlik haklarıdır.⁷⁰ Zira burada cebir veya tehdit kişinin malvarlığı değerlerine saldırıda bulunulurken araç olarak kullanılmaktadır.⁷¹ Ancak burada yağma suçunu hırsızlık suçundan ayıran şey, mağdurun malvarlığı değerine saldırıldığı sırada failin cebir veya tehdit kullanmasıdır. Yağma suçu, cebir ya da tehdit ile hırsızlık suçunun aynı anda bir araya gelmesiyle oluşan birleşik bir suçtur. Esasen yağma suçu failin mağdura maddi ya da manevi cebir uygulayarak gerçekleştirdiği hırsızlık suçudur.⁷²

Burada söz edilen tehdit, mağdurun kendisinin veya yakınının yaşam hakkına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına ya da mal varlığına yönelik olmalıdır. Yine burada tehdidin iradeyi fesada uğratacak derecede korkutucu olması gerekir. Unsurları içermeyen ancak mağdurun ürkekliğinden kaynaklanıp tehdit olarak algılanan sözler

⁷⁰ ŞEN, Ersan, "Yağma Suçunun Maddi ve Manevi Unsurları", www.hukukihaber.net, Erişim Tarihi 10.11.2020.

⁷¹ CANKURT, Ezgi, "Yağma Suçu ve Cebir Kavramı", Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, cilt 1, sayı 2, 2015, s. 107.

⁷² MALKOÇ, İsmail, "Hırsızlık Suçunun Yağma Suçuna Dönüşmesi", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, cilt 2, sayı 2, 1990, s. 219.

bu suçu oluşturmaz. ⁷³ Tehdit sözlerinin o anda gerçekleşmesinin önemi bulunmamakta, tehdit sözlerinin mağdur tarafından ciddiye alınarak, korkmanın etkisi altında hareket etmesi suçun oluşması için yeterli olmaktadır. ⁷⁴

Tehdit suçu yağmanın bir unsuru olması sebebiyle yağma suçu ile arasında benzerlikler olsa da konu, korunan hukuki değer ve manevi unsur gibi hususlarda yağma suçundan ayrılmakta, yağma suçunda saik aranırken tehdit suçunda genel kast yeterli olmaktadır. ⁷⁵ Yağma suçunun konusunu taşınır mallar oluştururken, tehdit suçunun konusu mağdurun iç huzurudur. ⁷⁶ Tehdit suçunda korunan hukuki değerler sayılmış, maddenin ilk fıkrasının son cümlesinde "... veya sair kötülük edileceğinden bahisle ..." denilerek, sair tehdit kavramına yer verilmiş, korunan hukuki değerler sınırlandırılmamıştır. Yağma suçunda ise tehdit tahdidi olarak sayılarak, yaşama hakkı, vücut dokunulmazlığı, cinsel dokunulmazlık ve malvarlığı şeklinde düzenlenmiştir. ⁷⁷

6. Ulaşım Araçlarının Kaçırılması veya Alıkonulması Suçu

Suç TCK'nın 223. maddesinde "Ulaşım Araçlarına veya Sabit Platformlara Karşı Suçlar" başlığı altında düzenlenmiştir. Madde aynen;

"Cebir veya tehdit kullanarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla kara ulaşım aracının hareket etmesini engelleyen, bu aracı hareket hâlinde iken durduran veya gitmekte olduğu yerden başka yere götüren kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (2) Suçun

⁷³ Olay günü saat 16.00 sıralarında, katılan Muhammet Emir Başol ile kuzeni olan tanık Berk Kurtuluş'un mahalleden tanıdıkları sanık Onur Uysal'ı gördükleri, sanığın katılanı yanına çağırdığı, daha önce de kendisinden para istenmiş olması nedeni ile katılanın cüzdanını tanık kuzenine verdiği, ikisinin de sanığın yanına gittikleri, sanığın yine katılıandan para istediği, katılanın "Param yok" şeklinde cevap verdiği, bunun üzerine sanığın cüzdanı alırken gördüğü tanığa "Cüzdan ver" dediği, tanığın cüzdanı verdiği, sanığın içinden 20 TL aldıktan sonra cüzdanı tanığa verdiği, katılanın parasını istemesi üzerine sanığın "Parayı vermeyeceğini, kime giderse gitsin bu parayı alamayacağını" beyan edip olay yerinden uzaklaştığının anlaşılması karşısında; sanık tarafından sarf edilen sözlerin ve/veya mevcut fizikî koşulların, yağma suçunun unsuru olarak öngörülen tehdit kapsamında değerlendirilemeyeceği, katılanın sanığın kimliğine yönelik geçmişten gelen algı ya da tasavvurunun ya da katılanın psikolojik durumu ve/veya ürkek kişiliği ile yarattığı düşüncelerin de bu şekilde algılanamayacağı dikkate alındığında; malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından bahisle tehdit ve yağma boyutunda bir cebir bulunmadığı gözetilmeden, yerinde yeterli olmayan gerekçe ile sanığın yağma suçundan mahkûmiyetine karar verilmesi...", Yarg. 6. CD. 17.06.2020 tarihli 2018/449 Esas, 2020/1976 Karar Sayılı kararı.

⁷⁴ YAŞAR / GÖKCAN / ARTUÇ, a.g.e., s. 4335.

⁷⁵ ARTUK / GÖKÇEN / ALŞAHİN / ÇAKIR, Ceza Hukuku Özel Hükümler, s. 575.

⁷⁶ ARTUK / GÖKÇEN / ALŞAHİN / ÇAKIR, Ceza Hukuku Özel Hükümler, s. 575.

⁷⁷ ARTUK / GÖKÇEN / ALŞAHİN / ÇAKIR, Ceza Hukuku Özel Hükümler, s. 576.

konusunun deniz veya demiryolu ulaşım aracı olması hâlinde, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. (3) Cebir veya tehdit kullanarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla hava ulaşım aracının hareket etmesini engelleyen veya bu aracı gitmekte olduğu yerden başka yere götüren kişi, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (4) Bu suçların işlenmesi sırasında kişilerin hürriyetinin tahdit edilmesi dolayısıyla ayrıca cezaya hükmolunur. (5) Bu suçların işlenmesi sırasında kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış hâllerinin gerçekleşmesi durumunda, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır"

şeklindedir.

Maddede cebir veya tehdit, yukarıda belirtilen suçlarda olduğu gibi, suçun zorunlu unsuru olarak sayılmıştır. Burada tehdit kullanılmasıyla kara ulaşım aracının hareket etmesinin engellenmesi, hareket halinde iken durdurulması veya istikametinden saptırılarak başka bir yere götürülmesi gerekmektedir. Bu bakımdan suç, seçimlik hareketli, icrai ve ani bir suçtur. Eylem zamanda süreklilik gerektirse de suçu ani suç olmaktan çıkarmayacaktır.⁷⁸ Burada tek başına bir mal varlığı değeri taşıyan ulaşım aracının hareket etmesi değil, araçta olma ihtimali bulunan kişilerin hayat, beden tamlığı, özgürlüğü ve sağlığının korunması amaçlanmıştır.⁷⁹

Maddenin ikinci fıkrasında ayrıca cebir veya tehditten bahsedilmemiş ise de, maddenin gerekçesinde "bu suçu oluşturan hareketler, birinci fıkrada tanımlanan suçun maddi unsuru kapsamındaki hareketlerden ibarettir." denilerek burada da suçun oluşması için cebir veya tehdit zorunlu unsur olarak aranmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasında hava ulaşım aracına yönelen hukuka aykırı alıkoyma, kara ulaşım aracına yönelen saldırıya göre daha ağır bir şekilde yaptırıma bağlanmıştır. Maddenin dördüncü fıkrasında özel içtima kuralına yer verilmiş, beşinci fıkrasında ise, belirlenen nitelikli yaralama halinde gerçek içtima hükümlerinin uygulanacağı düzenleme altına alınmıştır.

⁷⁸ HAFIZOĞULLARI, Zeki / AYGÜN EŞİTLİ, Ezgi, "Ulaşım Araçlarına veya sabit platformlara karşı suçlar", Ankara Barosu Dergisi, sayı 1, 2011, s. 21.

⁷⁹ YAŞAR / GÖKCAN / ARTUÇ, a.g.e., s. 6341.

Bahse konu suçta tehdidin, yolcuların, mağdurun kendisinin veya yakınlarının zarara uğratılacağından bahisle işlenmesi ve belli bir ağırlığa ulaşması gerekmektedir.⁸⁰ Yine burada tehdit suçun unsuru olduğu için, ayrıca tehditten cezalandırma olmayacak, suçun içerisinde tehdit eylemi de cezalandırılacak ve bu şekilde kişilerin huzur ve sükununa karşı girişilen bu eylem de yaptırıma bağlanacaktır.⁸¹

7. Çocuğun Kaçırılması ve Alıkonulması Suçu

Suç TCK'nın 234. maddesinde;

"(1) Velayet yetkisi elinden alınmış olan ana veya babanın ya da üçüncü derece dahil kan hısmının, on altı yaşını bitirmemiş bir çocuğu veli, vasi veya bakım ve gözetimi altında bulunan kimsenin yanından cebir veya tehdit kullanmaksızın kaçırması veya alıkoyması hâlinde, üç aydan bir yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. (2) Fiil cebir veya tehdit kullanılarak işlenmiş ya da çocuk henüz on iki yaşını bitirmemiş ise ceza bir katı oranında artırılır. (3) (Ek fıkra: 06/12/2006 - 5560 S.K.10.m.) Kanunî temsilcisinin bilgisi veya rızası dışında evi terk eden çocuğu, rızasıyla da olsa, ailesini veya yetkili makamları durumdan haberdar etmeksizin yanında tutan kişi, şikâyet üzerine, üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır."

şeklinde düzenlenmiştir.

Maddenin ilk fıkrasında suçun düzenlenmesiyle yasaklanan eylem, on altı yaşını tamamlamamış çocuğun, cebir veya tehdit kullanılmaksızın, velayet yetkisi elinden alınmış ana, baba ya da üçüncü derece dahil kan hısmı tarafından kaçırılması olarak tanımlanmıştır. Burada her ne kadar hileden bahsedilmemiş ise de hile kullanılarak çocuğun kaçırılması ve alıkonulması halinde maddenin ilk fıkrası tatbik olunacaktır.⁸² Burada diğer suçlardan farklı olarak cebir veya tehdit suçun zorunlu unsuru olarak sayılmamıştır. Cebir veya tehdit kullanılmaksızın kaçırma halinde suç oluşacaktır. Ancak cebir veya tehdit kullanılması hali maddenin ikinci fıkrasında

⁸⁰ YAŞAR / GÖKCAN / ARTUÇ, a.g.e., s. 6341.

⁸¹ AYDIN, Murat, "Ulaşım Araçlarına Ve Sabit Platformlara Karşı Suçlar", S.D.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, cilt 5, sayı 1, 2015, s. 83.

⁸² ARTUK / GÖKÇEN / ALŞAHİN / ÇAKIR, Ceza Hukuku Özel Hükümler, s. 917.

nitelikli hal olarak düzenlenmiştir. Maddede belirtilen tehdit, kişinin huzurunun bozulmasına, endişe ve güvensizlik duygusuna kapılmasına sebep olmalı ve böylece kişinin hareket kabiliyetini engellemelidir.⁸³ Yine mağdura ciddi bir korku veren, mağdurun hareket hürriyetini ve karar verme serbestisini tehlikeye koyan her türlü eylem tehdit kapsamında değerlendirilecektir.⁸⁴ Tehdit alıkoyma ve kaçırma sırasında eylemi gerçekleştirmek için araç olarak kullanılmalıdır. Suç işlendikten sonra çocuk üzerinde kullanılan tehdit ayrı suç teşkil edecektir.⁸⁵

B. Benzer Suçlar

1. Kasten Yaralama Suçu

Kasten yaralama suçu TCK'nın 86. maddesinde;

"(1) Kasten başkasının vücuduna acı veren veya sağlığının ya da algılama yeteneğinin bozulmasına neden olan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (2) Kasten yaralama fiilinin kişi üzerindeki etkisinin basit bir tıbbi müdahaleyle giderilebilecek ölçüde hafif olması halinde, mağdurun şikayeti üzerine, dört aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezasına hükmolunur"

şeklinde düzenlenmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrasında suçun nitelikli hallerine yer verilmiş, kanunun 87. maddesinde Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Yaralama, 88. maddesinde ise İhmal Suretiyle Kasten Yaralama suçu düzenlenmiştir.

Kasten yaralama suçu vücut dokunulmazlığına karşı suçlar bölümü altında düzenlenmiştir. Kasten yaralama suçu ile kişinin vücut bütünlüğü koruma altına alınmıştır. Burada vücut bütünlüğü sadece kişinin fiziksel yapısını değil, ruh ve akıl sağlığı ile algılama yeteneğini de kapsamaktadır. Tehdit suçunda ise korunan hukuki değer kişinin iç huzuru, özgürce karar verme ve hareket edebilme hürriyetidir.

⁸³ ARTUK / GÖKÇEN / ALŞAHİN / ÇAKIR, Ceza Hukuku Özel Hükümler, s. 917.

⁸⁴ MERAN, Necati, "Çocuğun Kaçırılması ve Alıkonulması Suçu", Terazi Hukuk Dergisi, cilt 11, sayı 115, 2016, s. 97.

⁸⁵ ARTUK / GÖKÇEN / ALŞAHİN / ÇAKIR, Ceza Hukuku Özel Hükümler, s. 919.

Bu suçta suçun oluşması failin eylemi sonrasında mağdurun vücuduna acı vermesine, algılama yeteneğinin bozulmasına ya da sağlığının bozulmasına bağlıdır.⁸⁶ Yani failin eylemi sonrasında mağdurda bir zararın meydana gelmesi gerekmektedir. Tehdit suçunda ise bahsedilen korkutmaların gerçekleşmesinin bir önemi bulunmamaktadır. Tehdit içeren söz mağdura iletildiğinde suç gerçekleşmiş olacaktır. Bu bakımdan kasten yaralama suçu zarar suçu iken, tehdit suçu bir tehlike suçudur.

Her somut olayda failin amacı ve dış dünyaya yansıyan eylemleri irdelenerek eyleminin kasten yaralama veya tehdit suçuna uyup uymadığı belirlenecektir. Bu noktada kasten yaralama suçunun zarar suçu olması sebebiyle mağdur üzerinde belirtilen sonuçların gerçekleşmesi gerekecektir. Yine tüm zarar suçlarında olduğu gibi kasten yaralama suçuna teşebbüs mümkündür.

Kasten yaralama suçunun nitelikli hali olan silahla kasten yaralamaya teşebbüs ile silahla tehdit suçu arasında benzerlikler bulunmaktadır. Burada ayırımın yapılabilmesi için failin dış dünyaya yansıyan sözel ve fiziksel hareketleri, fail ile mağdur arasındaki husumet, olay sırasında fail ile mağdur arasındaki mesafe, kullanılan silahın cinsi, kullanılan silahın yönü ve silahın kaç kez kullanıldığı, isabet alınan bölge, eylemin sona eriş şekli gibi ölçütler dikkate alınacaktır. Ancak bu ölçütler her somut olaya göre değişecektir.⁸⁷

2. Hakaret Suçu

Suç TCK'nın 125. Maddesinde;

"(1) Bir kimseye onur, şeref ve saygınlığını rencide edebilecek nitelikte somut bir fiil veya olgu isnat eden... veya sövmek suretiyle bir kimsenin

⁸⁶ YAŞAR / GÖKCAN / ARTUÇ, a.g.e., s. 2904.

⁸⁷ "...Sanığın aşamalarda suçlamayı kabul etmemesi, katılanın soruşturma aşamasında, sanık ile kapı önünde tartıştıklarını, sanığın "...seni öldürmezsem iki çocuğumun ölüsünü göreyim" şeklinde sözlerle kendisini tehdit ettiğini, akabinde su içmek için motosikletinden inerek içeri girdiğini ve ikametinin bahçesinde bulunan buzdolabından su aldığını, daha sonra da masada bulunan bıçağız kendisine göstererek savurduğunu beyan etmesi, tanık Rahman Kaya'nın soruşturma aşamasında gürültü üzerine bahçeye çıktığında sanığın elinde bıçakla katılanı yere yatırdığını ve boğazını tuttuğunu bu esnada da tehdit ettiğini, kovuşturamada ise elinde bıçakla katılanı bağırarak beyan etmesi karşısında; olayın anlatımına ilişkin katılan ile tanık Rahman Kaya'nın beyanları arasında bulunan çelişkilerin giderilmeye çalışılması, giderilemediği takdirde, sanığın tehdit sözünü söylerken elinde bıçak olup olmadığı tespit edilerek, sanığın eylemlerinin TCK'nın 106/1-1. maddesinde düzenlenen tehdit suçu ile katılanı bıçak savurması ve katılanın geri çekilmesi neticesi yaralanmamasına göre aynı Kanununun 86/2, 3-e, 35. maddelerinde düzenlenen silahla yaralamaya teşebbüs suçunu oluşturup oluşturmayacağını tartışılmasından sonra sanığın hukuki durumunun tayini gerektiğinin gözetilmemesi..." Yarg. 4.CD., 2019/5949 Esas, 2019/18491 Karar Sayılı kararı.

onur, şeref ve saygınlığına saldıran kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır. Mağdurun gıyabında hakaretin cezalandırılabilmesi için fiilin en az üç kişiyle ihtilât ederek işlenmesi gerekir. (2) Fiilin, mağduru muhatap alan sesli, yazılı veya görüntülü bir iletiyle işlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkrada belirtilen cezaya hükmolunur".

şeklinde düzenlenmiştir. Maddenin üçüncü fıkrasında hakaret suçunun nitelikli halleri düzenlenmiştir. Dördüncü fıkrasında alenen hakaret, beşinci fıkrasında ise kurul halinde çalışan kamu görevlilerine karşı hakaret suçu düzenlenmiştir.

Tehdit suçu hürriyete karşı suçlar başlığı altında düzenlenmiş, hakaret suçu ise şerefe karşı suçlar başlığı altında düzenlenmiştir. Hakaret suçu ile korunan hukuki değer, kişinin manevi bütünlüğünün bir parçası olan şerefidir.⁸⁸ Tehdit suçunda ise korunan hukuki değer, kişinin özgürce karar verme, özgürce hareket edebilme yetisi, iç huzurudur.

Hakaret suçunun oluşması için bir kimseye somut bir fiil ya da olgu isnat edilmesi ya da sövmek suretiyle bir kimsenin onur, şeref veya saygınlığına saldırılması gerekmektedir. İsnadın somut sayılabilmesi, belli bir şahsın, zamanın, yerin, konunun gösterilmiş olmasına bağlıdır.⁸⁹ Sövme ise somut bir fiil isnadı içermeyen, şeref ve saygınlığı rencide eden, aşağılayıcı, hor gören isnatlardır.⁹⁰ Yine kişilerin fiziksel özelliklerini iğneleyici ve aşağılayıcı şekilde söylemek, örnek vermek gerekirse psikolojik sorunları olan kimseye "deli" demek de sövme olarak değerlendirilmelidir.⁹¹

Hakaret suçu da tehdit suçu gibi sırf hareket suçu olup, hakaret içeren söz veya davranış mağdura isnat edildiğinde suç oluşmuş Sayılır. Suçun oluşması için ayrıca mağdurun onur ve saygınlığının bozulması, rencide olması veya incinmesi gerekmez. Önemli olan mağdurun incinmesi değil eylemin objektif olarak tahkir edici olmasıdır.

⁸⁸ ÜZÜLMEZ, İlhan, Hakaret Suçu, Ceza Hukuku Dergisi, cilt 5, sayı 12, 2010, s. 43.

⁸⁹ ARTUK / GÖKÇEN / ALŞAHİN / ÇAKIR, Ceza Hukuku Özel Hükümler, s. 487.

⁹⁰ ARTUK / GÖKÇEN / ALŞAHİN / ÇAKIR, Ceza Hukuku Özel Hükümler, s. 488.

⁹¹ AYDIN, Devrim, "Türk Ceza Kanunu'nda Hakaret Suçu", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, sayı 19, 2013, s. 889

Suç huzurda (yüze karşı) işlenebileceği gibi mağdurun gıyabında da işlenebilir. Suçun huzurda işlenmesi aracıya gerek kalmaksızın mağdurun eylemden haberdar olması anlamına gelmektedir.⁹² Hakaret suçu mağdurun olmadığı, fail ile mağdurun bir araya gelmediği bir ortamda işlenmiş ise gıyapta hakareten söz edilecektir.

Gıyapta hakaret suçunun meydana gelebilmesi için suçun en az üç kişi ile ihtilat halinde işlenmesi gerekmektedir. Bu sayıya ise fail dahil değildir.⁹³ İhtilat suçun unsuru olmayıp objektif cezalandırılabilme koşuludur. Yani ihtilat için en az üç kişi arandığı için mağdurun gıyabında bir kişi ile ihtilat halinde fail tarafından sövülmesi halinde suç gerçekleşmiş olacak, ancak fail cezalandırılmayacaktır.⁹⁴ Bununla birlikte fail bir kişi ile ihtilat ederek mağdura hakaret eder ve bunun mağdura iletilmesini ister ise ve ihtilat edilen kişi bunu mağdura iletirse hakaret suçu gerçekleşmiş olur.⁹⁵ Gıyapta tehdit suçunda ise ihtilat unsuru aranmamakta, failin iletme kastı ile hareket etmesi suçun gerçekleşmesi için yeterli olmaktadır.

Hakaret suçu ile tehdit içeren sözlerin aynı cümle içerisinde geçmesi uygulamada sık karşılaşılan bir durumdur.⁹⁶ Burada suç nitelmesi yapılırken tehdit suçu ile korunan hukuki değer kişinin özgür hareket edebilme hürriyeti, iç huzuru olduğu hakaret suçunda ise korunan hukuki değer kişinin şerefi olduğu göz önünde bulundurularak eylem bütün halinde değerlendirilecek ve failin amacı ortaya bu şekilde konularak nitelendirme yapılacaktır.⁹⁷⁻⁹⁸

⁹² ARTUÇ, Kişilere Karşı Suçlar, s. 1343.

⁹³ ARTUÇ, Kişilere Karşı Suçlar, s. 1343.

⁹⁴ "... Sanığın nezarethane de sigara içmesine izin vermeyen polis memuruna hitaben söylediği "ben zaten burada suçsuz yere tutuluyorum, senin ananı sinkaf ederim, beni burada tutan savcının da anasını sinkaf ederim, bana savcıyı çağır, hepinizin anasını sinkaf ederim" sözlerinde Cumhuriyet Savcısına yönelik hakaret suçu bakımından, gıyapta hakaret suçunun ihtilat unsuru gerçekleşmediği gözetilmeden TCK'nın 43/2. maddesi uyarınca artırım yapılması..." Yarg. 18. CD., 2015/30070 E., 2016/7702 K. Sayılı kararı.

⁹⁵ ARISOY, Mine, Hakaret, TBB Dergisi, sayı 72, 2007, s.169

⁹⁶ "...Sanığın müştekileri "size bunu ödetmeyen anasını sinkaf etsinler, or..... çocuğuyum ödeteceğim" şeklindeki tehdit içeren sözlerinin, TCK'nun 106/1. maddesinin 2. cümlesine uyan, sair tehdit niteliğinde olduğu gözetilmeden, yazılı şekilde hüküm kurulması..." Yarg. 4. CD., 2010/11166 E., 2012/15783 K. Sayılı kararı.

⁹⁷ "... Sanıkların katılan Gurbet'in evinin önüne gelerek " aç kapıyı seni öldüreceğiz, kapıyı açmadan buradan gitmeyeceğiz, senin a... sinkaf edeceğiz " şeklindeki sözlerinin bir bütün halinde tehdit suçunu oluşturması karşısında, sözlerin hakaret suçu olarak kabulüyle sanıklar hakkında ayrıca TCK'nın 125/1-4. maddesi uyarınca mahkumiyet hükümleri kurulması..." Yarg. 4. CD., 2014/1442 E., 2018/13998 K. Sayılı kararı,

⁹⁸ "... sanığın müştekilere söylediği kabul edilen "benim ananı sinkaf etsinler ki sizi sinkaf ettireceğim" şeklinde sözler söylediği olayda, sanığın iddianame konusu sözlerinin bir bütün halinde görevi yaptırmamak için direnme suçunun tehdit unsurunu oluşturduğu gözetilmeksizin, görevi yaptırmamak

3. Genel Güvenliğin Kasten Tehlikeye Sokulması Suçu

Suç TCK'nın 170. maddesinde;

"(1) Kişilerin hayatı, sağlığı veya malvarlığı bakımından tehlikeli olacak biçimde ya da kişilerde korku, kaygı veya panik yaratabilecek tarzda;a) Yangın çıkararak,b) Bina çökmesine, toprak kaymasına, çığ düşmesine, sel veya taşkına neden olan, c) Silâhla ateş eden veya patlayıcı madde kullanan, Kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (2) Yangın, bina çökmesi, toprak kayması, çığ düşmesi, sel veya taşkın tehlikesine neden olan kişi, üç aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır"

şeklinde düzenlenmiştir.

Genel Güvenliğin Kasten Tehlikeye Sokulması Suçu seçimlik hareketli bir suçtur. Maddenin ilk fıkrasında düzenlenen suç somut tehlike suçudur. Zira tehlikenin meydana gelmesi için somut bir olgunun vücut bulması gerekmektedir. Maddenin ikinci fıkrasında düzenlenen suç ise soyut tehlike suçudur. Burada suçun oluşması somut bir tehlikenin gerçekleşmesine bağlanmamıştır. Yangın, toprak kayması, çığ düşmesi, sel ve taşkına neden olma eylemleri sonrasında somut bir tehlikenin meydana gelmesi gerekmemekte, zarar tehlikesinin meydana gelmesi yeterli olmaktadır.⁹⁹ Tehdit suçu da maddenin ikinci fıkrasındaki düzenlemeyle benzer şekilde soyut tehlike suçu olarak nitelendirilmektedir.

Bu suçta kanun koyucu insanların, sağlığını, hayatını, mallarını ve diğer ekonomik değerlerini zarar tehlikesine düşürebilecek etkenlerden korumayı amaçlamakta, bir kimsenin değil, bütün olarak toplumun güvenliğini sağlamayı teminat altına almaktadır.¹⁰⁰ Tehdit suçunda ise korunan hukuki değer tehdit eylemine maruz kalan mağdurun kendi iç huzuru, kendi hürriyetidir.

için direnme ve hakaret suçlarından yazılı şekilde ayrı ayrı hüküm kurulması..." Yarg. 18. CD., 2019/7487 E., 2020/4722 K. Sayılı kararı

⁹⁹ AKSOY RETORNAZ, Emine Eylem, "Genel Güvenliğin Kasten Tehlikeye Sokulması Suçu", Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, cilt 11, sayı 2, 2012, s. 5

¹⁰⁰ ARTUK / GÖKÇEN / ALŞAHİN / ÇAKIR, Ceza Hukuku Özel Hükümler, s. 487.

Genel Güvenliğin Kasten Tehlikeye Sokulması Suçunun konusu eylemin gerçekleştirildiği yerin güvenliğidir. Tehdit suçunun konusu ise tehdide maruz kalanın iç huzuru, sükunetidir.

Maddenin ilk fıkrasının "c" bendinde suçun silahla işlenmesi hali düzenlenmiştir. Buna göre kişilerin hayatı, sağlığı veya malvarlığı bakımından zarara uğratmaya elverişli olacak şekilde silahla ateş edilmesi halinde suç oluşacaktır. Silahla ateş etme eyleminin silahla tehdit suçunu oluşturup oluşturmaması ise suçun mağdurunun belirli olup olmamasına bağlıdır. Fail silahla ateş etme eylemini belirli bir kişiyi hedef alarak gerçekleştiriyorsa silahla tehdit suçundan bahsedilecektir. Yine burada failin silahla ateş etme eylemi her iki suça vücut verse de TCK'nın 44. maddesinde düzenlenen fikri içtima hükümleri uygulanacak ve fail ağır olan silahla tehdit suçundan cezalandırılacaktır.¹⁰¹

¹⁰¹ -...Sanık Okan'ın ruhsatsız silahı ile aralarında husumet olduğu anlaşılan ve bu husumet nedeniyle sanığın korkutmak amacıyla ruhsatsız silahıyla ateş etmesi şeklinde gerçekleşen eyleminin, TCK'nın 106/2-a maddesinde tanımlanan silahla tehdit ve aynı Kanunun 170/1-c maddesinde tanımlanan genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçlarını oluşturduğu, bu durumda, TCK'nın 44. maddesi uyarınca en ağır cezayı gerektiren silahla tehdit suçundan mahkumiyet kararı verilmesi gerekirken kanuni olmayan gerekçe ile tehdit ve genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçlarından ayrı ayrı mahkumiyet hükümleri kurulması..." Yarg. 4. CD., 2015/23021 E., 2020/2164 K., Sayılı kararı.

İKİNCİ BÖLÜM

KORUNAN HUKUKİ DEĞER, SUÇUN UNSURLARI VE SUÇUN NİTELİKLİ HALLERİ

I. KORUNAN HUKUKİ DEĞER

Bir eylemin suç olarak tanımlanması için genelde, cezaya müstahaklık ve cezaya muhtaçlık şartlarının oluşması, özelde ise ortada ihlal edilebilme olanağı belirlenmiş ceza hukuku değerinin olması gerekmektedir.¹⁰² Bu değer ise korunan hukuki değer olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tehdit mahiyet itibariyle kişinin iç huzurunu, güvenlik duygusu ve güvenlik bilincini ihlal etmesi sebebiyle suç olarak düzenlenmiştir.¹⁰³ TCK'nın 106. maddesinin gerekçesinde de belirtildiği üzere, tehdit ile korunan hukuki değer, kişilerin huzur ve sükunudur. Yine madde gerekçesinde tehdit suçunda bu maddeyle korunmak istenen esas değer, kişinin karar verme ve hareket etme hürriyeti olduğu vurgulanmıştır.¹⁰⁴ Burada hareket hürriyetinden kişinin özgürce verdiği kararlara göre davranabilmesi kastedilmiş olup, söz konusu olan kişinin bir yerden bir yere gidebilme hürriyeti değildir.¹⁰⁵

Kendisine yönelen tehdit sonrasında kişi iç huzurunun bozulması tehlikesiyle karşılaşacak ve dolayısıyla kararlarını alırken tehdit konusu kötülüğün gerçekleşebileceği kaygısını yaşayacaktır. İşte tehdit suçu ile kaygı doğuran eylemin cezalandırılması ve kişinin gündelik yaşantısı içerisinde özgürce karar verebilmesi, baskıdan uzak ve kendi düşünceleri doğrultusunda hareket edebilmesi korunmaya çalışılmıştır.

¹⁰² ÜNVER, Yener, "Türk Ceza Kanunu'nun Ve Ceza Kanunu Tasarısı'nın İnternet Açısından Değerlendirilmesi", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, sayı 59, 2011, s. 57.

¹⁰³ EREM, Faruk, "Tehdit ve Cebir Kullanma Suçu", Adalet Dergisi, cilt 43, sayı 7, 1952, s. 864.

¹⁰⁴ TCK 106. madde gerekçesinde bu durum şu şekilde ifade edilmiştir; "...Bilindiği üzere tehdit diğer bazı suçlarda ayrıca unsur olarak öngörülmüştür. Burada tehdidin koruduğu hukukî değer, kişilerin huzur ve sükunudur; böylece kişilerde bir güvensizlik duygusunun meydana gelmesi engellenmektedir. Bu nedenle, söz konusu madde ile insanın kendisine özgü sulh ve sükununa karşı işlenen saldırılar cezalandırılmış olmaktadır. Fakat, tehdidin bu maddeyle korumak istediği esas değer, kişinin karar verme ve hareket etme hürriyetidir..."

¹⁰⁵ TEZCAN / ERDEM / ÖNOK, a.g.e., s. 470.

II. TEHDİT SUÇUNUN UNSURLARI

A. Maddi Unsur

Suçun oluşması için, failin bir eylemde bulunması ve bu eylem sonrasında dış dünya da değişiklik meydana gelmesi ve eylemle sonuç arasında illiyet bağının bulunması gerekmektedir.¹⁰⁶ Suçun maddi unsurları da temel olarak eylem, yani fiil, netice, illiyet bağı, fail, mağdur, konu ve nitelikli hallerden oluşmaktadır. Bununla birlikte tüm bu faktörlerin tipikliğe uyması gerekmektedir. Tipiklik ise suç tanımında yer alan maddi ve manevi unsurların tümüdür. Ancak tipiklik içerisinde ki objektif unsurlar maddi unsurları oluşturur.

1. Fiil

Ceza hukuku anlamında fiil, ancak bir insan davranışı olabilir. Fiil iradi ve neticeyi gerçekleştirmeye yönelik olmalıdır. Fiil insan iradesine dayandırılabilir dış dünyadaki değişiklik olup irade olmaksızın haksızlıktan bahsedilmeyecek ve dolayısıyla suç da olmayacaktır.¹⁰⁷ Fiil yapma şeklinde olabileceği gibi yapmama şeklinde de olabilir.

Yapma veya yapmama şeklinde yani ihmali veya icrai nitelikte gerçekleştirilen fiilin varlığı suçun oluşması için aranan en önemli şartlardan olup fiilin olmaması halinde kastın yada taksirin veya tipe uygun eylemin bulunup bulunmadığı yönünde ki araştırma gereksiz olacaktır.¹⁰⁸ Yine bir davranışın fiil olup olmadığı, icrai veya ihmali olup olmadığına bakılmaksızın irade tarafından yönlendirilmesine bağlıdır.¹⁰⁹ Dolayısıyla ancak vücudun iradi ve şuurulu devinimi ceza hukuku bakımından hareketi ifade etmektedir.¹¹⁰

Tehdit suçunu düzenleyen 5237 Sayılı TCK'nın 106. maddesinde ise fiili, bir kişiye karşı kendisinin veya yakının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına

¹⁰⁶ CENTEL / ZAFER / ÇAKMUT, a.g.e., s. 238.

¹⁰⁷ CENTEL / ZAFER / ÇAKMUT, a.g.e., s. 241.

¹⁰⁸ ARTUK, Mehmet Emin / GÖKÇEN, Ahmet / ALŞAHİN, Mehmet Emin / ÇAKIR, Kerim, Ceza Hukuku Genel Hükümler, a.g.e., s. 295.

¹⁰⁹ ARTUK, Mehmet Emin / GÖKÇEN, Ahmet / ALŞAHİN, Mehmet Emin / ÇAKIR, Kerim, Ceza Hukuku Genel Hükümler, a.g.e., s. 298.

¹¹⁰ HAFIZOĞULLARI, Zeki / ÖZEN, Muharrem, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 12. Baskı, US-A Yayıncılık, Ankara 2019, s. 169.

yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden, malvarlığı itibariyle büyük bir zarara uğratacağından ya da sair bir kötülük yapacağından bahsetmek oluşturmaktadır.

Tehdit suçunun oluşumu için kanunda sayılan hukuki değerlere saldırı yapılacağından veya zarara uğratılacağından ya da kötülük edileceğinden fail tarafından bahsedilmesi gerekir. Burada failin sayılan haksızlıkları gerçekleştireceğinden bahsetmesi sözle olabileceği gibi yazıyla, jest, mimik veya sembol gibi herhangi bir hareketle de olabilecektir.¹¹¹

a. Saldırının Ağırılığı Sorunu

765 Sayılı ETCK'nın 191. maddesinin ilk fıkrasında tehdit suçu "*Bir kimse kanunda yazılı hallerin haricinde başkasını ağır ve haksız bir zarara uğratacağını bildirerek tehdit ederse altı aya kadar haps olunur*" şeklinde düzenlenmiştir. Maddenin üçüncü fıkrasında ise suçun hafif cezayı gerektiren hali "*Sair tehdit için alınacak ağır cezayı nakdi otuz liradır*" şeklinde düzenlenmiştir. Yine üçüncü fıkrada suçun hafif cezayı gerektiren hali olan sair tehdidin kovuşturmasının şikayete bağlı olduğu belirtilmiştir. 765 Sayılı ETCK'da maddenin ilk fıkrasında düzenlenen resen kovuşturulan hali için ağır ve haksız bir saldırıdan bahsedilmişken, 5237 Sayılı TCK'nın ilk fıkrasının birinci cümlesinde düzenlenen tehdit suçu için ağır bir saldırıdan bahsedilmemiştir. Yine 765 Sayılı ETCK'nın üçüncü fıkrasında düzenlenen şikayete tabi sair tehdit için ağır saldırıdan bahsedilmemişken, sair tehdit ile aynı yaptırımı tabi malvarlığına yönelik saldırı tehdidinde saldırı bildiriminin büyük olması gerektiği belirtilmiştir.

Tehdidin ağırılığı, ciddiliği ile ilgili olup kanun koyucu, hayata, vücut dokunulmazlığına ve cinsel dokunulmazlığa yönelik tehdidin objektif olarak ciddi olduğunu kabul etmiş ancak malvarlığına yönelik tehditte ayrıca zararın büyük olmasını yani ağır olmasını aramıştır.¹¹² Zararın ağırılığı somut olaya göre hakim tarafından belirlenecektir.¹¹³

¹¹¹ ÖNDER, a.g.e., s. 42.

¹¹² ÜZÜLMEZ, Yeni Türk Ceza Kanununun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 81.

¹¹³ ARTUK, M. Emin / GÖKÇEN, Ahmet – ALŞAHİN, M. Emin – ÇAKIR, Kerim, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 18. Baskı, Adalet Yayınevi, 2019, s.406

Tehdit suçunun oluşabilmesi tehdit konusu saldırının objektif olarak gerçekleşme ihtimalinin bulunmasına bağlı olup, mağdur üzerinde ciddi bir endişe ve korku meydana getirmeye elverişli olmalıdır.¹¹⁴ Ancak tehdit edilen kişi herkeste bulunmayan bir ruh gücüyle tehdit niteliğindeki eylemden etkilenmese dahi bu durum failin lehine sonuç doğurmayacak, eylem ortalama insan ölçütüne göre değerlendirilip nitelendirilecektir.¹¹⁵ Bildirilen kötülüğün objektif olarak mağdurun iç dünyasını karartmaya elverişli şekilde korkutucu ve ciddi olması aranacaktır.¹¹⁶

b. Tehdidin Yöneleceği Kimse

Tehdit suçunda suçun mağduru herkes olabilir ancak mağduru belirli bir kişi olması gerekmektedir. Muhatapı belirli olmayan tehdit niteliğindeki eylemler tehdit suçuna vücut vermeyecektir.¹¹⁷ Belirli bir kişi ya da kişilerin iç huzur ve dinginliğini bozacak şekilde olmayıp, belirli olmayan kitlelere veya topluluklara yönelik yapılan tehdit eylemi şartları taşıdığı takdirde tehdit suçuna göre özel düzenleme niteliğinde olan ve 765 Sayılı ETCK 312/a maddesinde düzenlenen "Korku ve Panik Yaratmak Amacıyla Tehdit" suçunu, 5237 Sayılı TCK'da ise kamu barışına karşı suçlar başlığı altında, "Halk Arasında Korku ve Panik Yaratmak Amacıyla Tehdit" (m.213) suçunu oluşturacaktır.

Tehdit suçunun mağduru kendisine gerçekleştirilecek kötülükler iletilen kimse olmasına karşın, kötülük bildiriminin, yani haksız saldırı yapılacak hukuki değerlerin mağdura ait olması zorunlu değildir. 765 Sayılı ETCK 191. maddesinin ilk fıkrasında "*...başkasını ağır ve haksız bir zarara uğratacağını bildirerek tehdit...*" etmekten bahsedilmekteydi ve bu tehdidin mutlaka mağdura ait hukuki değerlere yönelmesi gerekeceği sonucunun çıkmasına sebep olmaktadır.¹¹⁸ Ancak uygulama ve doktrin genel olarak bu düzenlemeyi tehdide maruz kalan mağdurun doğrudan kendisine

¹¹⁴ ARTUK / GÖKÇEN / ALŞAHİN / ÇAKIR, a.g.e., s. 407.

¹¹⁵ TOROSLU, a.g.e., s. 81.

¹¹⁶ "Tehdit fiili, kişinin ruh dinginliğini bozan, iç huzurunu, bilinç ve irade özgürlüğünü ihlal eden bir olgudur. Fiilin mağdur üzerinde ciddi bir korku yaratabilmesi açısından sonuç almaya objektif olarak elverişli, yeterli ve uygun olması gerekir. Ayrıca tehdidin somut olayda muhatap üzerinde etkili olması şart değildir. Bu nedenle mağdurun korkup korkmadığının araştırılması gerekmez." Yarg. 4. CD., 2016/10160 E., 2020/8129 K., Sayılı kararı

¹¹⁷ ARTUK / GÖKÇEN / YENİDÜNYA, a.g.e., s. 3842.

¹¹⁸ ÜZÜLMEZ, Yeni Türk Ceza Kanununun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 89.

yönelen kötülük açıklamaları ile tehdide maruz kalan mağdurun yakınlık duyduğu şahıslara yönelik saldırı beyanlarını da kapsar şekilde almıştır.¹¹⁹

TCK 106/1. maddesinin ilk cümlesinde "...bir başkasını kendisinin veya yakının..." şeklinde açıkça belirtilerek tehdit konusu saldırının tehdidin yöneldiği kişinin hukuki değerlerine yapılabileceği gibi, tehdidin yöneldiği kişinin yakınlarının hukuki değerlerine yönelik saldırı yapılacağı yönündeki irade açıklamalarının da tehdit suçunu oluşturacağı düzenleme altına alınmıştır. Bu şekilde tehdidin yöneldiği kimseler lafzi olarak genişletilmiştir. Burada kanunun belirttiği yakın kavramının kimleri kapsadığı üzerinde durmak gerekecektir.

TCK'nın 106/1. maddesinde bahsedilen "yakını" kavramının sözlükte ki karşılığı, "aralarında sıkı ilişki olan arkadaş, dost veya akraba" şeklinde açıklanmıştır.¹²⁰ Doktrinde ise bazı yazarlar¹²¹"yakını" kelimesini, mağdur ile üçüncü kişi arasında belli bir akrabalık yahut diğer bir suretle edinilmiş yakınlık ilişkisi şeklinde, aralarında sıkı ilişki olan arkadaş, dost veya akraba¹²² şeklinde tanımlamıştır. Buradan da anlaşılacağı üzere yakının mutlaka akraba olması gerekmeyecek, mağdurun sıkı ilişki içerisinde olduğu arkadaş veya dostu da bu kavram içinde değerlendirilecektir. Örneğin mağdurun iş ortağı, nişanlı veya çevresi tarafından bilinen bir dostu hakkında yapılan tehdidin de mağdurun yakını kavramı içinde değerlendirilmesi gerekecektir.¹²³

TCK'nın 106. maddesinin birinci fıkrasında düzenlenen suçun resen kovuşturulan halinde yani tehdit konusunun, hayat, vücut dokunulmazlığı ve cinsel dokunulmazlık olduğu halde tehdidin mağdurun kendisine veya yakınına yönelmesi arasında bir fark olmayacak ve suç tipe uygun şekilde gerçekleşecektir. Maddenin ilk fıkrasının ikinci cümlesinde ise yakını kavramından bahsedilmemiştir ancak malvarlığı yönünden büyük bir zarara uğratmaya yönelik tehditte de mağdurun kendisine ve yakınına yönelik tehdit halinde de suç oluşacaktır.¹²⁴

¹¹⁹ SÖZÜER, Adem, "Tehdit Suçu", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, cilt 54, 1994, s. 4.

¹²⁰ sozluk.gov.tr, Erişim Tarihi 26.07.2020.

¹²¹ ARTUK / GÖKCEN / ALŞAHİN / ÇAKIR, a.g.e, s. 408.

¹²² TANERİ, Gökhan, Tehdit Hakaret, Bilge Kitabevi, 2014, s. 45

¹²³ TANERİ, a.g.e. s. 45

¹²⁴ ÜZÜLMEZ, Yeni Türk Ceza Kanununun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 91.

c. Tehdidin Mağdura İletilmesi

Tehdit suçu bir kişiyi, kendisinin veya yakının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştirileceğinin, ya da malvarlığı itibariyle büyük bir zarara uğratacağının veya sair kötülük edileceğinin mağdura ulaştırılmasıyla tamamlanır. Tehdit suçu sırf hareket suçudur. Zarar tehlikesinin objektif varlığı yeterlidir.¹²⁵ Yine tehdit suçu soyut tehlike suçudur ve zarar suçundan farklı olarak bahsedilen kötülüğün gerçekleşmesine gerek yoktur. Tehdit edici ifadelerin mağdura ulaşmasıyla suç tamamlanacaktır.¹²⁶ Burada önemli olan husus bahsedilen kötülüğe ilişkin tehdit beyanının mağdura ulaşmasıdır. Ancak tehdit sözlerinden sonra kötülüğün de gerçekleşmesi halinde bu kötülük suç teşkil ettiği halde fail hakkında hem tehdit suçundan hem de bahsettiği kötülüğe ilişkin suçtan cezaya hükmedilecektir.

Tehdit suçu hürriyete karşı suçlar başlığı altında düzenlenmiştir ve tehdit suçu ile kişinin iç huzuru, hareket serbestisi, karar verme yetisi ve özgürlüğü koruma altına alınmıştır. Kanun metninde failin tehdit konusu kötülüğü yapacağından bahsetmesine değinilmiştir. Bahsetmek sözlükte "bir konu hakkında söz söylemek, konuşmak" olarak tanımlanmıştır.¹²⁷

Tehdit suçunda failin kötülükten bahsetmesi sadece sözlü olarak tehdidi mağdura bildirmesi anlamına gelmemektedir. Tehdit konusu kötülükten bahsedilmesi ile birlikte bunun mağdura bildirilmesi de gerekmektedir. Tehdit bildirimi ise sözlü veya yazılı olarak, işaretler ve şekiller ile yapılabilir. Özel şekil ve işaretlerle bu suçun işlenmesi nitelikli hale de (TCK m.106/2.b) vücut verebilir. Yine tehdit açıkça olabileceği gibi tehdit anlamı çıkacak ima yoluyla yapılabilir ancak bunun için tehdidin varlığının anlaşılabilir ve denetlenebilir olması gerekmektedir. Burada önemli olan gerçekleştirileceği söylenen haksızlığın mağdura ulaşmasıdır.

Tehdit içeren kötülük bildirimi mağdurun yüzüne karşı yapılabileceği gibi mağdurun gıyabında da yapılabilir. Mağdurun kötülük bildirildiği sırada huzurda

¹²⁵ "...Bu açıklamalar doğrultusunda, sanığın, mağdur Mustafa ile kavga sırasında eşi Ayfer'e söylediği "silahımı getir" şeklindeki sözlerin, mağdur Mustafa üzerinde objektif olarak korkutucu nitelikte bulunması nedeniyle tehdit suçunun oluşacağı gözetilmeden, "suçun unsurlarını taşımadığı, mağdura yönelik herhangi bir kötülük edileceğinin bildirilmediği" şeklindeki yerinde olmayan gerekçeyle beraat kararı verilmesi..." Yarg. 4. CD., 2016/10160 E., 2020/8129 K., Sayılı kararı

¹²⁶ TOROSLU, a.g.e., s. 83.

¹²⁷ sozluk.gov.tr, Erişim Tarihi 27.07.2020.

olmasına gerek yoktur. Tehdit mağdurun gıyabında bir araçla veya üçüncü kişi aracılığıyla bildirilebilir. Tehdit mağdurun yüzüne karşı ya da iletilmek üzere gıyabında da yapılabilir.¹²⁸ Ancak burada üçüncü kişinin fail ile iştirak halinde hareket etmesi durumunda üçüncü kişi de müşterek fail olarak sorumlu olacaktır. Gıyapta tehdidin sorumluluk doğurması ise failin kötülük içeren beyanını iletme kastı ile üçüncü kişiye bildirmesine bağlıdır. Yani fail beyanının mağdura iletileceğini bilip istemiş ya da bunu, yani bildirdiği kötülüğün mağdura iletilebileceğini öngörmesine rağmen eylemini sürdürmüşse iletme kastının varlığından söz edilecektir.¹²⁹ Failin tehdit içeren kötülüğün iletme ihtimalini öngörmesi somut olaya göre değerlendirilecektir.¹³⁰ Ancak failin böyle bir kastı olmaksızın mağdurun gıyabında söylediği tehdit niteliğinde ki sözlerin mağdura iletilmesi halinde tehdit suçu oluşmayacaktır.¹³¹

d. Tehdidin Uyarıdan Ayrılması

Tehdit failin iradesine bağlı olan ileride fail veya failin iradesiyle üçüncü kişi tarafından gerçekleştirilecek olan kötülüğün mağdura açıklanmasıyla oluşmaktadır. Burada tehditte mağdura gelecekte gerçekleşeceği söylenen bir kötülükten bahsedilerek mağdurun iç huzuru etkilenmekte ve bu şekilde mağdurun iradesi fesada uğratarak mağdur tesir altında bırakılmakta iken, yalın uyarılarda belli bir davranış sonrasında ortaya çıkabilecek muhtemel sonuçların mağdura gösterilmesi, açıklanması söz konusu olmaktadır.¹³² Uyarı, keder ve naiflikten doğarken tehdit, öfke, nefret ve ihtirastan doğar. Dolayısıyla tehdit faildeki kötülüğün, uyarı ise iyi niyetin dışavurumudur.

Tehdit, mağdura gelecekte haksız saldırıda bulunulacağı yönünde göz dağı verilerek failin istediği şekilde hareket etmeye zorlamaktır. Tehdit ile uyarı arasında

¹²⁸ PARLAR, Ali / UTKU, Eray, Türk Ceza Kanununun da Tehdit, Konut Dokunulmazlığının İhlali ve Mala Zarar Verme Suçları, 1. Baskı, Aristo Yayınevi, 2018, s. 23.

¹²⁹ TEZCAN / ERDEM / ÖNOK, a.g.e., s. 478-479.

¹³⁰ "...Sanığın, polis memuru olan katılan Yusuf Işiker'e söylediği tehdit içeren sözlerinin, katılanın mesai arkadaşı olan diğer polis memurları müşteki Vahap Demirbağ ve katılan Muharrem Altay tarafından öğrenilebileceği nazara alınarak, iletme kastının bulunduğu ve bu nedenle olayda tehdit suçunun unsurlarının oluştuğu gözetilmeden, "müşteki Vahap Demirbağ ve katılan Muharrem Altay'ın yüzlerine karşı söylenmediği ve sanığın iletme kastı ile hareket ettiği yönünde delil olmadığı" şeklindeki yerinde olmayan gerekçeyle beraat kararı verilmesi," Yarg. 4. CD. 2017/17229 E., 2018/12747 K., Sayılı kararı.

¹³¹ YOKUŞ SEVÜK, a.g.e., s. 202.

¹³² KOCA / ÜZÜLMEZ, a.g.e., s. 394.

ki temel fark ise gelecekte mağdur üzerinde gerçekleşeceği ihtar edilen kötülüğün veya mağdurun uğratılacağı ileri sürülen zarar tehditte failin iradesine bağlı iken uyarıda kötülüğün gerçekleşmesi veya mağdurun zarara uğraması failin iradesinden bağımsızdır.¹³³ Tehdit konusu haksızlığın, gerçekleşecek kötülüğün gerçekten en azından görünürde failin tasarrufunda olması gerekmektedir.^{134_135}

e. Tehdidin Yöneldiği Hukuki Değerler

TCK'nın 106. maddesinin madde gerekçesinde,

"tehdidin koruduğu hukukî değer, kişilerin huzur ve sükunudur; böylece kişilerde bir güvensizlik duygusunun meydana gelmesi engellenmektedir. Bu nedenle, söz konusu madde ile insanın kendisine özgü sulh ve sükununa karşı işlenen saldırılar cezalandırılmış olmaktadır. Fakat, tehdidin bu maddeyle korumak istediği esas değer, kişinin karar verme ve hareket etme hürriyetidir."

şeklinde tehdit suçunda failin yöneldiği hukuki değerler belirtilmiştir.

Kanunda tehdidin temel şekli ilk fıkrada düzenlenmiş ve ilk fıkra bir ve ikinci cümle olarak ayrılmıştır. Fıkranın ilk cümlesinde düzenlenen şekilde resen soruşturma ve kovuşturma usulü öngörülmüşken ikinci cümlesinde şikayete bağlı olan hal düzenlenmiştir. Burada tehdit suçunun resen kovuşturulan hali bakımından tehdit eylemi ancak hayata, vücut dokunulmazlığına ve cinsel dokunulmazlığa karşı yönelebilir. Şikayete bağlı hali olan ikinci cümledeki düzenlemeye göre ise tehdit

¹³³ "...Sanığın, kayınpederi olan katılan Şaban Er'e gönderdiği mesaj içeriğinin, eşinin yalnız başına gezmemesine, etrafta kötü olarak algılanacağına yönelik uyarı niteliğinde olduğu ve tehdit kastıyla değil daha ziyade ihtar amacıyla söylendiğinin anlaşılması karşısında, katılan Şaban'a yönelik eylemi nedeniyle beraati yerine, yerinde görülmeyen gerekçeyle mahkumiyetine karar verilmesi..." Yarg. 4. CD., 2013/33991 E., 2016/1960 K., Sayılı kararı.

¹³⁴ ARTUK / GÖKCEN / ALŞAHİN / ÇAKIR, a.g.e, s. 408

¹³⁵ "...Somut olayda mahkemece, sanığın iddianamede belirtildiği şekilde katılan iletmesi kastı ile tanık Çetin'e, "Şakir Çağlayan'a git söyle, sağda solda çok konuşuyor, bir gün dedeman yolunda arkadan tamponuna çarparlar, kazadan dolayı da ağzını burnunu kırarlar, kimin kırdığını da bilemez" diyerek tehdit içerikli sözleri söylediğinin kabul edildiği, eyleminin objektif olarak korkutucu nitelikte bulunduğu gözetilmeden, bu sözlerin genel ifade içerdiği, sanığın bu eylemleri kendisinin gerçekleştireceği yolunda bir söyleminin olmadığı, sanık ile katılan arasında bir husumet bulunmadığı, asıl sorunun sanığın patronu olan ve katılanın da bir dönem ticari ilişkide bulunduğu Vahit Tuncay arasında bulunduğu, sanığın tehdit etmesi için bir sebep bulunmadığı, tehdit etme kastı ile hareket etmediği, bu sözlerin genel bir uyarı niteliğinde değerlendirilmesi gerektiği, şeklindeki yetersiz ve kanuni olmayan gerekçeyle beraat kararı verilmesi..." Yarg., 4. CD., 2016/8481 Esas, 2020/5874 Karar Sayılı kararı.

malvarlığına karşı yönelebileceği gibi, ilk cümlede düzenlenen, hayat, vücut veya cinsel dokunulmazlık ile ikinci cümlede belirtilen malvarlığı hali dışında kalan hukuki değerlere yönelebilecektir. Buna göre resen kovuşturulan tehdit suçunda konu hayat, vücut ve cinsel dokunulmazlık ile sınırlandırılmıştır.¹³⁶

Tehdit ancak hukuken korunan bir değere yönelebilir. Hukuken korunmayan manevi olarak önem addedilen ancak hukuki güvence altında olmayan bir değere karşı yönelen kötülük bildirim tehdit suçunu oluşturmayacaktır. Tehdidin hangi hukuki değerlere yöneldiğinin belirli olması gerektiği gibi kötülük ve saldırı bildirim hangi konuya ve hangi hukuki değere yönelik olduğu belirlenemediği hallerde tehdit suçundan söz edilemeyecektir.¹³⁷

Tehdidin şikayete bağlı halinin düzenlendiği 106. maddenin ilk fıkrasının ikinci cümlesinde sair tehditte bahsedilmiştir. Tehdit olduğu değerlendirilen eylemin sair tehdit niteliğinde olup olmadığı ya da eylemin saldırdığı hukuki değer belli olup olmadığı somut olayın şartlarına göre hakim tarafından değerlendirilecektir. Örnek vermek gerekirse, aralarında husumet bulunan iki şahıs arasında şahıslardan birisinin diğerine "yarın görüşeceğiz" demesi tehdit suçunu oluşturabilecekken, aralarında resmi müsabaka bulunan iki sporcudan birisinin diğerine "yarın görüşeceğiz" demesi tehdit suçunu oluşturmayacaktır. Yine Yargıtay sanığın kendisini şahsi telefonundan arayarak polis merkezine çağıran polise "seni aldıracağım sen bekle beni" demesinin son yıllarda kendilerin polis olarak tanıtan kişilerce dolandırıcılık yapılması sebebiyle tehdit niteliğinde olmadığına karar vermiştir.¹³⁸

¹³⁶ ÜZÜLMEZ, Yeni Türk Ceza Kanununun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 82.

¹³⁷ ÜZÜLMEZ, Yeni Türk Ceza Kanununun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 83.

¹³⁸ "... Mahkemece kabul edilen oluşturma göre, katılanın kendi şahsi telefonundan sanığı arayıp ifade için polis merkezine çağırdığı, önce kabul eden sanığın hemen sonrasında aynı numarayı aradığı ve kendisini tanıtan katılan polis memuruna "senin ismin soy ismin ne, hangi polis merkezindesin, sen polis ayağına yatarak beni arıyorsun, seni aldıracağım sen bekle beni" diyerek tehdit ettiğinden bahisle mahkûmiyet kararı verilmiş ise de, son yıllarda telefon ederek, kendilerini polis, Savcı ve askeri personel olarak tanıtan kişilerce dolandırıcılık yapılması, bunların önlenmesi ve halkın bilinçlendirilmesi için İçişleri Bakanlığınca da telefon abonelerine uyarı mesajları gönderilmesi hususları da dikkate alındığında, sanığın anılan sözlerinin tehdit niteliğinde olmadığı, şikayet hakkının kullanılması niteliğinde olduğunun gözetilmemesi..." Yarg. 4. CD., 2020/9373 Esas, 2020/19007 Karar sayılı kararı.

(1). Yaşama Hakkına Yönelik Saldırı Bildirimi

Kanunda şikayete bağlı olmayan tehdit suçunun maddi unsurunu oluşturan hareket, failin bir başkasını kendisinin veya yakının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik saldırı gerçekleştireceğinin mağdura bildirmesi şeklinde gerçekleşebilir. Yaşam hakkına yönelen tehdit, kişinin kendisine veya bir yakınına yönelik olmalıdır. Kanunda açıkça ifade edilmese de bu hareketin haksız olması gerekmektedir. Ayrıca tehdit niteliğindeki eylemin, kızgınlıkla, kavga sırasında, ani gelişen bir olay sebebiyle gerçekleştirilmesi önem arz etmemektedir.¹³⁹

Yaşam hakkı anayasamızın 17. maddesinin ilk fıkrasında "*Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.*" şeklinde düzenlenerek koruma altına alınmıştır. 5237 Sayılı TCK'da ise yaşama hakkına yönelik koruma getirmeyi amaçlayan düzenlemelerden birisi de tehdit suçunda karşımıza çıkmaktadır. Yaşamın zıddının ölüm olduğu açıktır. Bu suçta da fail mağdurun kendisini veya bir yakınına öldüreceğinden bahsetmekte ve bu şekilde mağduru korkuya sevk etmektedir.

Yaşam hakkında yönelik saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit suçunun oluşması, failin bunu açıkça ifade etmesine bağlıdır. Failin öldüreceğinden bahisle tehdit etmeyerek, "sonunu getireceğim", "seni bitireceğim" gibi belli olmayan bir zararı ifade eden söylemler, haksızlık genel bir ifadeyle dışa vurulduğu için, yaşam hakkında yönelik tehdit olarak değerlendirilmeyecektir.¹⁴⁰ Bu tip genel ifadeler şartlar oluştuğu takdirde "sair tehdit" olarak değerlendirilecektir.

5237 Sayılı TCK'nın hazırlanmasında "kaç fiil varsa o kadar suç, kaç suç varsa o kadar ceza vardır" ilkesi esas alınmış, dolayısıyla da gerçek içtima kuralı benimsenmiştir. Bunun istisnaları TCK'nın 42'nci, 43'üncü, 44'üncü maddelerinde düzenlenen içtima kurallarıdır. Tehdit suçunda ise tehdit fiilinin işlenmesi sonrasında fail tehdit ettiği kötülüğü de gerçekleştirdiği takdirde fail hakkında her bir fiil gereği ayrı ayrı ceza tayin edilmesi gerekecektir.¹⁴¹⁻¹⁴² Fail, tehdidin ciddiliğini göstermek

¹³⁹ MERAN, Hürriyetten Yoksun Bırakma-Tehdit-Şantaj-Konut Dokunulmazlığını Bozma, s. 22.

¹⁴⁰ ÜZÜLMEZ, Yeni Türk Ceza Kanununun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 82.

¹⁴¹ ARTUK / GÖKCEN / ALŞAHİN / ÇAKIR, a.g.e, s. 407.

¹⁴² TCK'nun 106. maddesinin üçüncü fıkrasında tehdit suçuyla ilgili özel bir içtima kuralına yer verilmiş, bu fıkraya ilişkin madde gerekçesinde; "...tehdit amacıyla kasten öldürme, kasten yaralama

amacıyla bir başkasını öldürdüğünde, yaraladığında ya da malına zarar verdiğinde, sadece gerçekleşen bu araç suçlardan değil gerçek içtima hükümlerince hedef suç olan tehditten dolayı da cezalandırılacaktır.

Yaşam hakkında yönelik, yani ölümle tehdit uygulamada sıkça karşılaşılan tehdit türüdür. Yargıtay kararlarında "otoparktan çıkın, orayı bırakın gidin, ya seni ya da ortağın vururum"¹⁴³, "seni çıktığın deliğe sokarım, senin boğazını keseceğim, seni öldürecekim, çıktığın yere geri sokacağım"¹⁴⁴, "sizi öldürecekim"¹⁴⁵, "seni burada yaşatmayacağız, seni ve evini yakacağız"¹⁴⁶, "ya ben ölecekim ya siz öleceksiniz"¹⁴⁷, "benim canımı almazsan ben alırım"¹⁴⁸, "seni öldürecekim, oğlun nerede, hepimizi tarayacağım, sizi öldürmeye geldim"¹⁴⁹ sözleri ölümle tehdit olarak kabul edilmiştir.

(2). Vücut Dokunulmazlığına Yönelik Saldırı Bildirimi

Tehdit suçunun konusunu oluşturan hukuki değerlerden birisi de vücut dokunulmazlığıdır. Burada vücut dokunulmazlığına yönelik saldırı fiili mağdurun bizzat kendisine yönelik olabileceği gibi, mağdurun yakınına yönelik de olabilir. Vücut dokunulmazlığı kişinin bedeninin tamlığı, bütünlüğü ve onun herhangi bir arıza olmadan devamıyla ilgilidir.¹⁵⁰

Her ne kadar tehdit ile gerçekleştirileceği bildirilen kötülüğün suç teşkil etmesi gerekmesede¹⁵¹ kanunun gerekçesinde bu husus;

"Tehdit hâlinde, gerçekleşmesi failin isteğinin yerine getirilmemesi kaydına bağlı bir tecavüz, kötülük mağdura bildirilmektedir. Tehdidin konusunu, kişinin hayatının veya vücut bütünlüğünün tehlikeye maruz bırakılacağı, suç teşkil eden belli bir failin işleneceğinin, genel olarak

veya mala zarar verme suçunun işlenmesi hâlinde, ayrıca bu suçlardan dolayı cezaya hükmedileceği belirtilmiştir. Kişi tehdidinin ciddiliğini vurgulamak için, bir başkasını öldürmüş veya yaralamış ya da malına zarar vermiş olabilir. Bu gibi durumlarda gerçek içtima hükümleri uygulanarak ayrıca bu suçlardan dolayı da cezaya hükmedilmelidir" şeklinde açıklamalara yer verilmiştir. Ayrıca bkz. YCGK 20.06.2017 tarihli, 2014/345 esas, 2017/345 Karar Sayılı kararı

¹⁴³ Yarg. 4.CD 2016/6196 Esas, 2020/6501 Karar Sayılı kararı

¹⁴⁴ Yarg. 4. CD 2016/7733 Esas, 2020/8486 Karar Sayılı kararı

¹⁴⁵ Yarg. 4.CD 2015/28208 Esas, 2020/7289 Karar Sayılı kararı

¹⁴⁶ Yarg. 4.CD 2019/8155 Esas 2020/2915 Karar Sayılı kararı

¹⁴⁷ Yarg. 4.CD 2016/1299 Esas 2020/2254 Karar Sayılı kararı

¹⁴⁸ Yarg. 4.CD 2016/275 Esas 2020/1758 Karar Sayılı kararı

¹⁴⁹ Yarg. 4.CD 2015/27739 Esas 2020/1037 Karar Sayılı kararı

¹⁵⁰ YAŞAR / GÖKCAN / ARTUÇ, a.g.e., s. 3492.

¹⁵¹ TEZCAN / ERDEM / ÖNOK, a.g.e., s. 476.

kuvvet kullanılacağına veya herhangi bir kötülüğün, haksızlığın gerçekleştirileceğinin bildirilmesi oluşturmaktadır."

şeklinde açıklanmıştır.

Türk Ceza Kanunu'nun 86. maddesinde kasten yaralama suçu düzenlenmiş ve vücut dokunulmazlığı bu şekilde koruma altına alınmıştır. Buna göre başkasının vücuduna acı vermek veya sağlığını ya da algılama yeteneğini bozmak kasten yaralama fiilini oluşturmaktadır. Kasten yaralama suçunu düzenleyen kanun hükmü dikkate alındığında, bir başkasını kendisinin veya bir yakının sağlığının bozulacağını, vücuduna acı verileceğini, algılama yeteneğinin bozulacağını bildiren fiiller tehdit suçunu oluşturacaktır. Yine vücut dokunulmazlığına karşı suçlar kanunda sadece kasten yaralama olarak düzenlenmemiştir. Vücut dokunulmazlığını ihlal eden, insan üzerinde deney, organ ve doku ticareti, işkence, eziyet suçları da vücut dokunulmazlığının ihlali ile oluşmakta olup bu fiillerin kişinin kendisine veya yakınına yönelik olarak gerçekleştirileceğinin bildirilmesi de bu kapsamda değerlendirilecektir.

(3). Cinsel Dokunulmazlığa Yönelik Saldırı Bildirimi

Cinsel dokunulmazlık, kişinin cinsel bütünlüğü ve cinsel dokunulmazlık alanından özgürce tasarruf edebilme hakkıdır. Türk Ceza Kanunu'nun "kişilere karşı suçlar" başlıklı ikinci kısmının altıncı bölümünde "cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar" düzenlenmiştir. Burada kanunun 102. maddesinde cinsel saldırı suçu, 103. maddesinde çocukların cinsel istismarı suçu, 104. maddesinde reşit olmayanla cinsel ilişki suçu ve 105. maddesinde cinsel taciz suçu yer almaktadır. Cinsel dokunulmazlığa yönelik saldırı fiilinin de niteliği eylemin bu suçlar dahilinde olup olmadığı değerlendirilerek belirlenecektir.

Cinsel saldırı, vücut dokunulmazlığını ihlal eden cinsel arzuları tatmine yönelik davranışlardır. Cinsel saldırı suçunun oluşumu için failin mağdura temas etmesi şarttır. Elbette bu temas cinsel arzuları tatmini amaçlamalıdır. Cinsel taciz ise kişilerin vücut dokunulmazlıkları ihlal edilmeksizin cinsel bütünlüklerine saldırılması ile meydana gelir.

Cinsel dokunulmazlığa yönelik saldırı bildirimini mağdurun kendisine yönelik olabileceği gibi mağdurun yakınına yönelik de olabilir. Mağdurun kendisine veya

yakınının cinsel dokunulmazlığına yönelik kötülük bildirimini ile tehdit suçu gerçekleşecektir. Mağdurun zarar görmesini istemediği herhangi bir yakınının cinsel dokunulmazlığını hedef alan saldırı açıklamaları da bu kapsamda değerlendirilmelidir.¹⁵²

Failin sarf ettiği sözler cinsel taciz suçunu oluşturabileceği gibi tehdit suçunu da oluşturabilmektedir. Yine sinkaflı sözcükler çoğu zaman hakaret kastıyla söylene de bazı hallerde tehdit kastıyla hareket edilmektedir.¹⁵³ Burada somut olayın şartlarına göre failin eylemi gerçekleştirme şekli, zamanı, yeri gibi hususlar değerlendirilecek ve eylemin kişinin iç huzurunu bozmaya ve özgürce hareket etme hakkını ihlale yönelik mi, yoksa kişinin şeref ve saygınlığını rencide etmeye yönelik mi olduğu belirlenecektir.¹⁵⁴

(4). Malvarlığı İtibariyle Büyük Bir Zarara Uğratılacağıın Bildirimi

Tehdit ile kötülük edileceği bildirilen diğer bir konu, 5237 Sayılı TCK'nın 106. maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde düzenlenen, malvarlığı yönünden büyük bir zarara uğratılacağıdır.

Malvarlığı itibariyle büyük bir zarara uğratmayı, mağdurun mevcut olan malvarlığı değerleri ile karşılaştırıldığında büyük sayılabilecek bir zarara uğratılacağıın bildirilmesi olarak anlamak gerekmektedir. Nitekim aslında mevcut olmayan değerler üzerinden yapılan tehditler malvarlığı itibariyle büyük bir zarara uğratacağı bildirimini olarak değerlendirilemeyecek "sair bir kötülük edeceğinden bahsetmek" kapsamında ele alınacaktır.¹⁵⁵

Malvarlığı itibariyle zarara uğratmanın niteliğini belirleyebilmek için 5237 Sayılı TCK'nın 151. maddesi kapsamında düzenlenen mala zarar verme suçunun maddi unsurunu oluşturan hareketlerden (yıkma, bozma, yok etme, kullanılamaz

¹⁵² ÜZÜLMEZ, Yeni Türk Ceza Kanununun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 85.

¹⁵³ TANERI, a.g.e., s. 47.

¹⁵⁴ "...Bu açıklamalar doğrultusunda, öfkenin suç kastını kaldırmayacağı, tehdit suçunda tasarlama ögesinin bulunmadığı, sanık tarafından "a... k...acağım, sinkaf edeceğim, sizi öldüreğim" şeklinde söylenen sözlerin objektif olarak elverişli ve yeterli olması nedeniyle tamamının tehdit suçunu oluşturduğu gözetilmeden, sanığın söylediği iddia edilen tehdit sözlerini "kavga anında tehdit kastı olmadan söylediği" şeklinde kanuni olmayan gerekçeyle beraat kararı verilmesi..." Yarg. 4.CD., 2015/15661 Esas, 2019/14851 Karar Sayılı kararı

¹⁵⁵ ÜZÜLMEZ, Yeni Türk Ceza Kanununun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 86.

hale getirmek, kirletmek) yola çıkmak mümkündür. Eylemin TCK'nın 106. maddesinin ilk fıkrasının ikinci cümlesi kapsamında malvarlığı itibariyle tehdidin konusunu oluşturabilmesi için gerçekleştirileceği bildirilen bu zararın büyük yani önemli olması gerekir.¹⁵⁶

(5). Sair Kötülük Edileceğinin Bildirilmesi

TCK'nın 106. maddesi kapsamında; hayat, vücut dokunulmazlığı, cinsel dokunulmazlık ve malvarlığı değerleri tehdidin konusunu oluşturan hukuki değerler olarak belirlenmiştir. Tahdidi olarak sayılanlar dışındaki hukuki değerlere yönelik tehditler ise kanun koyucu tarafından "*sair bir kötülük edeceğinden bahisle*" şeklinde hüküm altına alınmış ve bu şekilde tehdidin konusunu oluşturan hukuki değerler genişletilmiştir.

Hukuk düzeni tarafından koruma altına alınmış, hayata, vücut ve cinsel dokunulmazlığa ya da malvarlığına yönelmeyen ancak belirli bir konuyu hedef alan kötülük bildirimlerini sair tehdit kapsamında değerlendirmek gerekmeyecektir.¹⁵⁷ Örnek vermek gerekirse 106. maddenin ilk fıkrasının ilk cümlesinde sayılmayan, kişinin şeref ve onurunu hedef alan kötülük bildirimleri veya kişinin özel hayatına yönelik tehditler başka suçları oluşturmaması halinde sair kötülük olarak değerlendirilecek ve failin eylemi şikayete bağlı sair tehdit suçunu oluşturacaktır.

Yine Yargıtay kararlarında da; "...merak etmeyin bu böyle kalmaz..."¹⁵⁸, "...seni tanıyoruz, sen göreceksin, terbiyesiz, şerefsiz doktor, seni mahvedeceğiz..."¹⁵⁹, "...elimden çok çekeceğin var..."¹⁶⁰, "...bu burada kalmaz..."¹⁶¹, "...sana soracağım..."¹⁶², "...Yaptıkların yanına kalmayacak..."¹⁶³, "...benim gibi beyefendi biri cezaevine girerse sonucu ne olur siz düşünün, cezaevine girersem ben ne gerekiyorsa yapacağım, sizin çocuğunuz hangi okula gidiyor, verilen kararı kaldırın yoksa ben ne yapacağımı biliyorum..." şeklinde sözler söylemesi, oğlu olan suçta

¹⁵⁶ ÜZÜLMEZ, Yeni Türk Ceza Kanununun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 86.

¹⁵⁷ ÜZÜLMEZ, Yeni Türk Ceza Kanununun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 86.

¹⁵⁸ Yarg. 4. CD., 2020/3652 Esas, 2020/10430 Karar Sayılı kararı.

¹⁵⁹ Yarg. 4. CD., 2016/11890 Esas, 2016/11890 Karar Sayılı kararı.

¹⁶⁰ Yarg. 4. CD., 2016/12221 Esas, 2020/9112 Karar Sayılı kararı.

¹⁶¹ Yarg. 4. CD., 2016/12574 Esas, 2020/9079 Karar Sayılı kararı.

¹⁶² Yarg. 4. CD., 2016/10921 Esas, 2020/8494 Karar Sayılı kararı.

¹⁶³ Yarg. 4. CD., 2016/10895 Esas, 2020/8475 Karar Sayılı kararı.

sürüklenen çocuk Turgay Erhan'ın mübaşir olarak görev yapan Halil İbrahim'e "... sen dışarıya gel, seninle görüşelim, bir de sen tanıklık mı yapacaksın..."¹⁶⁴ demesi, "...Mehmet abi ben şu an bunalımdayım, psikolojim bozuk, ne yaptığımı bilmiyorum, bizimkilerden kimse yardım etmiyor, ben de çaresiz kaldım, şu anda İstanbul dışındayım, hakkını helal et, Ebru'nun üstüne gitme sakın, gidersen eğer ben canımdan geçmişim zaten seni de yakarım ailemden uzak dur..."¹⁶⁵ demesi, "...seni öldürmeyeceğim seni süründüreceğim..."¹⁶⁶, "...İzmir'i terk et, karşıma çıkma, kaybedecek bir şeyim yok emin ol..."¹⁶⁷, "...bunu senin yanına bırakmayacağım, benden kolay kolay kurtulamayacaksın, sana gününü göstereceğim..."¹⁶⁸ şeklindeki sözlerin TCK'nın 106/1 ikinci cümle kapsamında düzenlenen sair tehdit niteliğinde olduğunu kabul etmiştir.

2. Fail

Ceza kanunlarında düzenlenen suçlar esasen herkes tarafından işlenebilen suçlardır. Bu suçlara genel suçlarda denilmekte olup kanunun bazı maddelerinde de bu anlayış doğrultusunda "kişi", "başkası", "kimse", "bir kimse" veya "her kim" gibi ifadeler kullanılmaktadır.¹⁶⁹ Bazı suçlar ise ancak kanunun kendisine belirli özellikler atfettiği kişiler tarafından işlenebilir. Bu şekilde failde belirli özellikler aranan suçlara özgü suç (mahsus suç) denilmektedir.¹⁷⁰ Fail ise dar anlamda suçun kanuni tanımına uygun şekilde katkıda bulunan kişiyi ifade etmektedir.¹⁷¹ Yani suçun objektif unsurları arasında sayılan fail kanuni tanımda yer alan haksızlığı gerçekleştiren kişidir.¹⁷²

TCK'nın 106. maddesinde "*Bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit eden kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır*" denilmek suretiyle bu suçun özgü suçlardan olmadığı yani herkesin fail olabileceği, fail

¹⁶⁴ Yarg. 4. CD., 2016/3596 Esas, 2020/8625 Karar Sayılı kararı.

¹⁶⁵ Yarg. 4. CD., 2020/1787 Esas, 2020/8031 Karar Sayılı kararı.

¹⁶⁶ Yarg. 4. CD., 2016/16440 Esas, 2020/7273 Karar Sayılı kararı.

¹⁶⁷ Yarg. 4. CD., 2016/8695 Esas, 2020/ 2020/7358 Karar Sayılı kararı.

¹⁶⁸ Yarg. 4. CD., 2016/6026 Esas, 2020/7098 Karar Sayılı kararı.

¹⁶⁹ ARTUK, Mehmet Emin / GÖKÇEN, Ahmet / ALŞAHİN, Mehmet Emin / ÇAKIR, Kerim, Ceza Hukuku Genel Hükümler, a.g.e., s. 359.

¹⁷⁰ ARTUK, Mehmet Emin / GÖKÇEN, Ahmet / ALŞAHİN, Mehmet Emin / ÇAKIR, Kerim, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 359; HAKERİ, a.g.e., s. 142.

¹⁷¹ AKBULUT, Berrin, "Bağlılık Kuralı", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, sayı 14, 2010, s. 176.

¹⁷² KOCA / ÜZÜLMEZ, a.g.e., s. 101.

tarafından özellik aranmayan, herkesin işleyebileceği bir suç olduğu belirtilmiştir.¹⁷³Yine tehdit suçunun faili ancak gerçek kişiler olabilir. Gerçek kişi ise yaşayan insandır. Bu açıdan failin tüzel kişi veya insan dışı bir varlık olması mümkün değildir.

Failin tehdit niteliğindeki eylemi gerçekleştirdiği sırada kamu görevini yerine getiriyor olması veya kamu görevi nedeniyle ya da kamu görevlisi sıfatıyla suçu işlemesi failin veya mağdurun hukuki durumu açısından ceza hukuku anlamında herhangi bir özellik arz etmeyecektir.¹⁷⁴ Nitekim TCK'nın 106. maddesinin ilk fıkrasıyla suçun nitelikli halinin düzenlendiği ikinci fıkrasında kamu görevlisinden veya kamu görevlisi sıfatından bahsedilmemiştir. Bu açıdan failin kamu görevlisi olup olmaması tehdit suçu yönünden herhangi bir özellik arz etmemektedir.

Her ne kadar failin kamu görevlisi sıfatına sahip olup olmaması TCK 106 anlamında bir özellik arz etmese de TCK'nın 266. maddesinde düzenlenen Kamu Görevine Ait Araç Ve Gereçleri Suçta Kullanma suçunun "*Görevi gereği olarak elinde bulundurduğu araç ve gereçleri bir suçun işlenmesi sırasında kullanan kamu görevlisi hakkında, ilgili suçun tanımında kamu görevlisi sıfatı esasen göz önünde bulundurulmamış ise, verilecek ceza üçte biri oranında artırılır.*" şeklinde düzenlendiği, burada eylemi gerçekleştiren kamu görevlisinin eylemine uyan suçta kamu görevlisi sıfatına özel bir düzenleme olmaması durumundan bahsedildiği, ancak böyle bir düzenleme olmadığı takdirde TCK'nın 266. maddesinden bahsedilebileceği anlaşılmaktadır. Tehdit suçunda da fail açısından kamu görevlisi sıfatına özgü bir düzenlemenin olmaması sebebiyle failin kamu görevlisi olup görevi gereği elinde bulundurduğu araç ve gereçleri tehdit suçunun işlenmesinde kullanması halinde tehdit eylemi gereği verilecek olan ceza TCK'nın 266. maddesi kapsamında değerlendirilecek ve artırım yapılacaktır.

Akıl hastası olup ayırt etme gücü olmayan kimselerin eylemleri de hukuki anlamda fiil teşkil edeceği için failin isnat yeteneğine sahip olması aranmayacak, tehdit

¹⁷³ ÜZÜLMEZ, Yeni Türk Ceza Kanununun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 96.

¹⁷⁴ AYDIN, Devrim, "Tehdit Suçu", Ceza Hukuku Dergisi, cilt 15, sayı 42, 2020, s. 13.

kullanan kişi fail sayılacak, ancak bu kişilere karşı yaptırım ceza değil güvenlik tedbiri olacaktır.¹⁷⁵

3. Mağdur

Her suçun bir faili bulunduğu üzere bir de mağduru bulunmaktadır.¹⁷⁶ Suç ve suçların işlenmesi toplum barış ve huzurunun bozulmasına sebep olacağı için bütün suçların mağduru toplumu oluşturan bireylerdir.¹⁷⁷ Genel olarak ise mağdur, işlenen eylemden dolayı haksızlığa uğratılmış kişi, kendisine karşı suç işlenen kimse anlamını taşımakla birlikte, ceza hukuku anlamında suçun konusunun ait olduğu şahıs veya şahısları ifade etmektedir.

Suçun mağduru suçun maddi unsurlarına doğrudan temas eden bu sebeple de suçla korunan hukuki değeri saldırıya uğrayan kişiyi ifade etmekten, eylemin kovuşturulması yönünde talepte bulunmasını haklı kılacak derecede çıkarı zedelenen, fiil sonucunda tazmin edilebilir bir zarara uğrayan kişi ise suçtan zarar göreni tanımlamaktadır.¹⁷⁸ Bundan da anlaşılacağı üzere “suçun mağduru”, suçtan zarar gören herkesi değil, failin suç niteliğindeki haksız eylemine doğrudan maruz kalan kişiyi ifade etmektedir. Dolayısıyla tüzel kişiler mağdur değil ancak suçtan zarar gören olabilir.¹⁷⁹ Suçun mağduru, suçla korunan hukuki menfaatin hamili konumunda ki kişidir.¹⁸⁰ Nitekim çocuğun cinsel istismarı suçunda suçun mağduru istismara uğrayan çocuk iken, suçtan zarar gören Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı olabilmektedir. Yine kamu mallarına karşı işlenen suçlarda Hazine ve Maliye Bakanlığı suçtan zarar gören olabilmektedir. Suçtan zarar gören ile mağdur sıfatı çoğu zaman birleşmekte olup mağdur eylem sebebiyle doğan tazmin edilebilir zararını aynı zamanda sahip olduğu suçtan zarar gören sıfatı ile tazmin edebilecektir.¹⁸¹

¹⁷⁵ GÜLŞEN, a.g.e., s.175

¹⁷⁶ ÇINAR, Tehdit Suçu, s. 57.

¹⁷⁷ EGEMENOĞLU, “Alaaddin, Yargıtay Kararları Işığında 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununun da Tehdit Suçu”, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, cilt 4, sayı 1, 2017, s. 72.

¹⁷⁸ AYTEKİN İNCEOĞLU, Asuman., Ceza Hukukunda Mağdur Hakları Çerçevesinde Mağdurun Zararının Devlet Tarafından Giderilmesi ve Suç Mağdurlarına Yardım Hakkındaki Kanun Tasarısının Değerlendirilmesi”, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, cilt 11, sayı 141, 2016, s. 15.

¹⁷⁹ HAKERİ, a.g.e., s.143.

¹⁸⁰ HAFIZOĞULLARI / ÖZEN, a.g.e., s. 208.

¹⁸¹ KATOĞLU, Tuğrul, “Ceza Hukukunda Suçun Mağduru Kavramının sınırları”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, cilt 61, 2012, s. 662.

Tehdit suçunun mağduru ise, tehdit eylemi sebebiyle ciddi bir korku yaşayarak iradi hareket hürriyeti kısıtlanan kişidir. Burada suçun oluşması için tehdidin objektif olarak ciddi mahiyette olması gerekmektedir. Yani tehdit konusu fiillerin meydana gelme ihtimali objektif olarak mevcut olmalıdır. Failin söz ve davranışları mağdur üzerinde ciddi şekilde korku ve endişe yaratacak uygunluk ve yeterlilikte ise tehdit suçu oluşmaktadır. Burada tehdidin objektif olarak ciddi bir mahiyet taşıması gerekmekte olup, tehdidin meydana gelip gelmemesi, muhatabı üzerinde korku meydana gelip gelmemesine yani muhatabın etkilenmesine bağlı tutulmamalıdır.¹⁸²

Tehdit suçunun mağduru herkes olabilir fakat suçun mağduru belirli ya da belirlenebilir bir kişi olmalıdır. Belirli olmayan kişilere karşı endişe, korku ve panik yaratmak amacıyla alenen tehditte bulunulması halinde tehdit suçu değil, TCK'nın 213. maddesinde düzenlenen Halk Arasında Korku Ve Panik Yaratmak Amacıyla Tehdit suçu oluşacaktır.

Tehdit suçunun düzenlendiği 106. maddede, iradeyi etkileyen tehdit niteliğindeki haksız eylemin mağdurun kendisine veya yakınına yönelmesi gerektiği belirtilmiştir. Burada bahsedilen yakın kavramı ile mağdurun zarar gelmesinden korkacağı akrabası, dostu, arkadaşı en azından tanıdığı bir kimsenin anlaşılması gerekmektedir. Mağdurun tanımadığı ya da tanısa da yakınlık duymadığı kimselere yönelen haksız saldırı tehdidi, tehdit suçuna vücut vermeyecektir.

Failin kendisi ile ilgili söylediği, kendisini hedef alarak hayatına veya vücut dokunulmazlığına yönelen "... yapılmazsa kendimi öldüreceğim, ... kişi gelmezse kendimi atacağım" gibi saldırı ifadeleri madde metninde yer alan "bir başkasını" ifadesinin de anlaşılacağı üzere tehdit suçunu oluşturmayacaktır.¹⁸³

Mağdurun isnat kabiliyetinin olmaması, fiziki ya da ruhsal yetersizliği, yaş küçüklüğü, kendisine yönelen tehdit niteliğindeki iradeyi etkileyen haksız saldırıyı algılamayacak durumda olması halinde tehdit suçundan bahsedilemeyecektir.¹⁸⁴ Zira tehdit suçu kişinin hürriyetine karşı işlenen bir suçtur ve korunan hukuki değer kişinin

¹⁸² MERAN, Hürriyetten Yoksun Bırakma-Tehdit-Şantaj-Konut Dokunulmazlığını Bozma, s. 21.

¹⁸³ YAŞAR / GÖKCAN / ARTUÇ, a.g.e., s. 3490.

¹⁸⁴ MERAN, Hürriyetten Yoksun Bırakma-Tehdit-Şantaj-Konut Dokunulmazlığını Bozma, s. 20.

karar verirken özgürce hareket edebilmesi, iç huzuru, iç güvenliğidir.¹⁸⁵ Burada suç işlendiği sırada mağdurun irade yeteneği olmadığı için eylem konusuz kalacak ve mağdur açısından suç oluşmayacak, ancak failin eylemi mağdurun anne ve baba gibi yakınlarının korkuya kapılmasına, iç huzurlarının bozulmalarına veya endişelenmelerine sebep olursa tehdit suçu anne ve baba için oluşabilecektir.¹⁸⁶ Doktrinde bazı yazarlara göre ise peşinen isnat kabiliyetleri olmayanlara karşı tehdit suçunun oluşmayacağı kabul edilmesi bazı sorunlara yol açabilecek olup, failin kendisine söylediği söz veya sözlerden korkan akıl hastası veya küçük, bu suçun mağduru olabilecektir. Örneklendirmek gerekirse altı yaşında olan ve ayırt etme gücü gelişmemiş bir küçüğe komşuları olan failin bıçak çekip "seni keserim, kestiğim çocuklar hep çöp kutusunun içerisinde" demesi halinde eyleme muhatap olan çocuk korkmasının yanında hayatını etkileyebilecek bir tecrübeden geçmiş olacaktır.¹⁸⁷⁻¹⁸⁸

Bizce de tehdide maruz kalan akıl hastası ya da küçüğün özel halleri sebebiyle kendisini daha zayıf hissetmesi ve tehdit ile ileri sürülen kötülüğün kendilerinde irade yetisine sahip bir kişiden daha fazla ürperti yaratması dahi mümkündür. Bu sebeple peşinen bu kişilere karşı gerçekleştirilen eylemlerin suçu oluşturmayacağını kabul etmek yerine her somut olayda mağdurun kendisine yönelen fiilin hukuki anlam ve önemini kavrayabilecek düzeyde ayırt etme gücünün gelişip gelişmediğinin aynen TCK'nın 32. Maddesinde de ki uygulamada olduğu gibi mağdurun durumuna göre çocuk

¹⁸⁵ "...Tehdit eylemi, doğrudan kişinin hayatı, vücut bütünlüğü, cinsel dokunulmazlığı, malvarlığı ve diğer haklarına yönelen bir kötülük olması hasebiyle irade özgürlüğüne haksız saldırı niteliğindedir. Kanun koyucu, kişinin özgür iradesi ile tasarrufu kendisine ait olan, üçüncü kişilerin hukuka aykırı müdahalesine kapalı, normatif düzenlemelerle korunan temel değerlere yönelen haksız saldırıyı, mağdurun irade özgürlüğüne yönelen saldırı olarak kabul edip yaptırma bağlamıştır. Suçla korunan hukuki yarar gözetildiğinde, mağdurun ruhsal durumu itibariyle tehdidin konusunu oluşturan saldırının içerdiği kötülüğün, tehlikenin ve zarar ihtimalinin anlam ve sonuçlarını idrak edebilecek durumda olması gerekir. Ruhsal ve fiziksel/zihinsel durumu itibariyle algılama yeteneği yeterince gelişmemiş, bu yeteneğini kaybetmiş ya da hiç oluşmamış kişilerin, tehdit yoluyla özgür iradelerinin etkilenmesi, baskı altına alınması mümkün olamaz. Şayet mağdur, tehdit fiili ile ortaya konulan eylemin kötülüğünü, tehlike halini veya zarar ihtimalini idrak edemeyecek durumda ise, iradesinin etkilenmesi söz konusu olmayacağından bu kişiye karşı tehdit suçu da oluşmayacaktır. Bunun yanında, tehdit, fiilin sonuçlarını idrak edebilecek durumda olmayan kişilere yönelmekle birlikte, anne, baba, kardeş, bakımını üstlenen kişi gibi yakınlarının iradesini etkileyebilecek sonuçlar doğuruyorsa, tehdit suçunun oluşacağı açıktır. Örneğin iki yaşında olan çocuğun, babasının yanında tehdit edilmesinde çocuk, fiilin sonuçlarını idrak etme yeteneğinden yoksun ise de, babasının ruh dinginliği bozulacak, iç huzuru, bilinç ve irade özgürlüğü ihlal edilecektir. TCK'nın 106/1. maddesinde, suçun, mutlaka mağdura yönelmesinin zorunlu olmadığı da açıkça ifade edilmiştir..." Yarg.4.CD., 2013/28038 Esas, 2015/39893 Karar Sayılı kararı.

¹⁸⁶ MERAN, Hürriyetten Yoksun Bırakma-Tehdit-Şantaj-Konut Dokunulmazlığını Bozma, s. 20.

¹⁸⁷ YAŞAR / GÖKCAN / ARTUÇ, a.g.e., s. 3490.

¹⁸⁸ Karşı görüş için bkz, ARTUK / GÖKCAN / ALŞAHİN / ÇAKIR, a.g.e, s. 408, KOCA / ÜZÜLMEZ, a.g.e., s. 392.

psikiyatristinin ya da adli tıp uzmanının yapacağı inceleme sonrasında düzenleyeceği rapora sonrasında belirlenmesi gerektiğini düşünmekteyiz.

4. Konu

Kanun tarafından korunan hak veya menfaatler suçun hukuki konusunu ifade etmektedir.¹⁸⁹ Doktrinde suçun konusu bazı yazarlar tarafından maddi ve hukuki bakımdan incelenmiş ve suçun maddi konusu suçun nesnesini teşkil eden insan, eşya ya da araç olarak ifade edilmişken hukuki konusu ise suçla ihlal edilen hak ve menfaatlerdir şeklinde tanımlanmıştır.¹⁹⁰ Genel olarak ise "üzerinde suçun meydana geldiği insan veya şey", "suçun cismini teşkil eden insan veya şey", suç failinin hareketinin yöneldiği kişi ya da şey" ve "eşya veya şahsın fiziki, maddi yapısı" olarak belirtilmiştir.¹⁹¹

Suçun konusu suçun kurucu unsuru olup her suçun bir konusu vardır. Suçların unsurlarının belirlenmesin de suçla korunan hak ve yararın belirlenmesi yani suçun hukuki konusunun saptanması büyük önem taşımaktadır.¹⁹² Suçun konusu maddi şeylerden meydana gelebileceği gibi manevi şeylerden de meydana gelebilir. Örneğin mala zarar verme suçunda failin zarar verdiği, değerinde eksilme meydana getirdiği şey suçun konusu iken yaralama suçlarında suçun konusu insanın vücut bütünlüğünü oluşturan bedeninin her bir parçası suçun konusunu oluşturmaktadır. Hakaret suçunda ise suçun konusu kişinin onur ve saygınlığıdır. Failin haksızlık teşkil eden eylemi sonrasında suçun konusu ya zarara uğrar ya da tehlikeye maruz kalır. Eylem sonrasında suçun konusunun uğradığı etkiye göre suç zarar suçu veya tehlike suçu olarak ikiye ayrılmaktadır.

Zarar suçlarında eylemin icrası ile suç konusunda zarar meydana gelmekte olup burada belirtilen zarar kavramından sadece suç konusunun uğradığı ekonomik zarar

¹⁸⁹ EREM, Faruk, "Suçun Konusu ve Hümanist Doktrin", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, cilt 25, sayı 1-2, 1968, s. 12.

¹⁹⁰ DÖNMEZER, Sulhi / ERMAN, Sahir / BAYRAKTAR, Köksal / KESKİN KIZIROĞLU Serap / ZAFER, Hamide / MEMİŞ Kartal, Pınar / SINAR, Hasan / ERMAN, Barış / EROĞLU, Fulya / ÖNOK, Murat, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku Genel Kısım, 2.Cilt, 14. Basım, Der Yayınları, 2019, s. 33.

¹⁹¹ ÜZÜLMEZ, Yeni Türk Ceza Kanununun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 94; ARTUK, Mehmet Emin / GÖKÇEN, Ahmet / ALŞAHİN, Mehmet Emin / ÇAKIR, Kerim, Ceza Hukuku Genel Hükümler, a.g.e., s. 375.

¹⁹² DÖNMEZER / ERMAN, v.d., a.g.e, s. 34.

değil suç konusunun uğradığı her türlü olumsuz sonuç anlaşılmalıdır.¹⁹³ Başka bir değışle değer kaybı veya zarar işlenen fiil sonrasında ortaya çıkan kötü sonuç, ziyan, çıkar kaybı anlamına gelmektedir.¹⁹⁴ Örnek vermek gerekirse hırsızlık suçunda suç konusu taşınır eşyanın zilyedin rızası olmaksızın alınması ile zilyet açısından ekonomik bir zarar meydana gelirken yaralama suçlarında ekonomik bir kayıp olmasa bile eylem zarar suçu olarak nitelendirilecektir.

Tehlike suçlarında kanun koyucu belirli hukuki değerleri önceden korumak amacıyla, bu hakların ihlali sonrasında failin cezalandırılabilmesini suç konusu üzerinde bir zarar meydana gelmesine bağlamamış olup, fail tarafından icra edilen eylem sonrasında suç konusu üzerinde zarar meydana gelme ihtimalinin ortaya çıkmasını suçun oluşumu için yeterli görmüştür.¹⁹⁵ Dolayısıyla tehlike suçunda suçun konusunun tehlikeyle karşı karşıya kalması aranmaktadır. Genel olarak ise tehlike suçları somut tehlike suçları ve soyut tehlike suçları olarak ikiye ayrılmaktadır.

Somut tehlike suçlarında failin suç tanımında belirtilen hareketi ile birlikte hareket sonrasında suç konusu üzerinde gerçek bir tehlike yaratılması gerekmektedir. Yalnızca hareket suçun oluşması için yeterli değildir. Hareket sonrasında bir zarar tehlikesinin ortaya çıkması gerekmektedir.¹⁹⁶ TCK'nın 216. maddesinde düzenlenen halkı kin ve düşmanlığa tahrik veya aşağılama suçu somut tehlike suçlarına örnek teşkil etmektedir. Bu suçta halkın sosyal sınıf, ırk, din, mezhep veya bölge bakımından farklı özelliklere sahip bir kesimini, diğer bir kesimi aleyhine kin ve düşmanlığa alenen tahrik edilmesiyle birlikte tahrik sonrasında kamu güvenliği bakımından açık ve yakın bir tehlikenin ortaya çıkması aranmaktadır.

Soyut tehlike suçlarında ise eylemin suç konusu nezdinde tehlike yaratıp yaratmamasının irdelenmesine veya tespitine gerek olmayıp tehlike yaratan fiilin icrası ile suç oluşmaktadır.¹⁹⁷ Bir başka değışle, kanun koyucu soyut tehlike suçlarında kanuni tanımda ki hareketin yapılmasıyla suç konusunda tehlikenin ortaya çıktığını

¹⁹³ ÖZGENÇ, İzzet / ÜZÜLMEZ, İlhan / GÖKTÜRK, Neslihan, Ceza Hukukuna Giriş, Anadolu Üniversitesi Yayını, 2012, s. 24.

¹⁹⁴ ARTUK, Mehmet Emin / GÖKÇEN, Ahmet / ALŞAHİN, Mehmet Emin / ÇAKIR, Kerim, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 377.

¹⁹⁵ ÖZGENÇ / ÜZÜLMEZ / GÖKTÜRK, a.g.e., s. 24.

¹⁹⁶ ÇINAR, Ali Rıza, "Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma Suçlarından Türk Ceza Yasasının 179/3. Maddesindeki Alkollü Araç Kullanma Suçu", Fasikül Hukuk Dergisi, cilt 2, sayı 10, 2010, s. 8.

¹⁹⁷ ÖZGENÇ / ÜZÜLMEZ / GÖKTÜRK, a.g.e., s. 24.

kabul ederek faili cezalandırmaktadır.¹⁹⁸ Soyut tehlike suçuna ise, TCK'nın 214. maddesinde düzenlenen suç işlemeye alenen tahrik suçu ile TCK 179. maddesinin üçüncü fıkrasında düzenlenen trafik güvenliğini tehlikeye sokma suçu, 6136 Sayılı Ateşli Silahlar Ve Bıçaklar İle Diğer Aletler Hakkında Kanun kapsamında düzenlenen suçlar örnek olarak gösterilebilir.¹⁹⁹

Tehdit suçu ile kişinin hayatı, vücut bütünlüğü, cinsel dokunulmazlığı ile mal varlığı ve diğer konularda huzur, sükun ve güven duygusu içinde hayatını sürdürmesi, herhangi bir nedene veya icbara bağlı kalmadan özgür ve bağımsız iradesi ile karar alabilmesi ve aldığı bu kararlar doğrultusunda hareket edebilme hürriyeti korunmak istenmiştir. Bu nedenle tehdit niteliğindeki eylem, kişinin ruhsal sükunetini bozan, iç huzurunu, karar verme ve hareket etme şeklindeki özgürlüğünü ihlal eden bir olgu olarak kabul edilmektedir.

Tüm bu açıklamalardan da anlaşıldığı üzere tehdit suçunun konusunun, mağdurun iç huzuru, sükun ve güvenliği, özgür ve bağımsız olarak hareket edebilme serbestisi olduğu görülmektedir. Burada tehdit suçunu oluşumu için iç huzurun, sükun ve güven duygusu ile hareket edebilmenin, zorlamaya bağlı kalmadan hareket edebilme serbestisine yönelik haksız saldırıların tehdit suçunun oluşumu için yeterli olduğu görülmektedir. Ayrıca failin gerçekleştirdiği tehditle mutlaka mağdurun, iç huzurunun bozulması, sükun ve güvenliğinin, özgür ve bağımsız olarak hareket edebilme serbestisinin bozulmuş olması aranmamaktadır.²⁰⁰

Tehdit suçunun oluşumu için failin tehdit niteliğindeki haksız eylemi ile mağdurun, iç huzuruna, sükun ve güvenliğine, özgür ve bağımsız hareket edebilme serbestisini ihlale elverişli saldırı bildiriminde bulunması yeterli olup, mağdurun bundan etkilenmiş olması aranmamaktadır. Bu açıdan tehdit suçu bir tehlike suçudur. Yine failin haksız saldırı bildirimini sonrasında mağdurun iç huzurunun bozulması,

¹⁹⁸ ARTUK, Mehmet Emin / GÖKÇEN, Ahmet / ALŞAHİN, Mehmet Emin / ÇAKIR, Kerim, Ceza Hukuku Genel Hükümler, a.g.e., s. 379.

¹⁹⁹ "...Sanık Hasan'ın gerçekleştirdiği yağma fiilinden sonra, mağdura ait tabancayı saklaması için Agit'e verdiği, Agit'in ise; 49 gün sonra yakalanıp ifadesinin alınması üzerine tabancayı sakladığı yeri söyleyip ruhsatlı olan suç konusu tabancanın mağdura iadesini sağladığı olayda, sanık hakkında hırsızlık suçunda etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanması ve ayrıca sanık Agit hakkında, soyut tehlike suçu olan 6136 Sayılı Kanuna Muhalefet suçundan mahkumiyet kararı verilmesi usul ve yasaya uygun bulunmuştur..." Yarg. 13. CD. 2019/10670 Esas, 2020/1564 Karar Sayılı kararı.

²⁰⁰ ÜZÜLMEZ, Yeni Türk Ceza Kanununun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 96.

özgür ve bağımsız hareket edebilme serbestisinin ortadan kalkmış olmasının araştırılmaya gerek olmaması sebebiyle tehdit suçu soyut tehlike suçları arasında sayılacaktır.²⁰¹

5. Suçun Nitelikli Halleri

a. Cezayı Artıran Nitelikli Haller

(1). Genel Olarak

Tehdit suçunun temel hali TCK'nın 106. maddesinin ilk fıkrasında düzenlenmişken cezayı artıran nitelikli haller maddenin ikinci fıkrasında düzenlenmiştir. Buna göre tehdidin silahla, kişinin kendisini tanınmayacak bir hâle koymasıyla, imzasız mektupla veya özel işaretlerle, birden fazla kişi tarafından birlikte, var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak işlenmesi hallerinde fail iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacaktır. 5237 Sayılı TCK ile nitelikli hallerde yapılan düzenleme 765 Sayılı ETCK 191. maddesi ile benzer niteliktedir. 765 Sayılı ETCK'nın tehdit suçunun düzenlendiği 191. maddesinin ikinci fıkrasında tehdit fiilinin 188. maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen suretlerden biri ile yapılması halinde hapis cezasının altı aydan iki seneye kadar olduğu belirtilmiştir. 765 Sayılı ETCK'da şartlı tehdidin düzenlendiği 188. maddesinin üçüncü fıkrasında ise nitelikli haller, silahla ya da kendini tanınmayacak bir hale koyarak ya da bir kaç kişi tarafından birlikte, ya da imzasız bir mektup ya da özel işaretlerle ya da var olan veya var sayılan gizli bazı örgütlerin oluşturdukları tehdit gücünden yararlanarak şeklinde 5237 Sayılı TCK ile aynı doğrultuda düzenlenmiştir.

(2). Suçun Silahla İşlenmesi

(a). Silah Kavramı

Tehdit suçunda silahla tehdit nitelikli hal olarak TCK'nın 106/2.a maddesinde düzenlenmiştir. Suçta silah kullanılmasının nitelikli hal olarak düzenlenmesinin nedeni silahın mağdur üzerindeki korkunun etkisini artırması ve korkusu artan mağdurun huzur ve sükunetinin daha çok bozulması ihtimalinin artacağından

²⁰¹ ÜZÜLMEZ, Yeni Türk Ceza Kanununun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 108.

kaynaklanmaktadır.²⁰² Silah kavramından ne anlaşılması gerektiği ise 765 Sayılı ETCK'nın 189. maddesinde düzenlenmişti. Buna göre ateşli silahlar, patlayıcı maddeler, tecavüz ve müdafaada kullanılan her türlü kesici, delici veya bereleyici aletler, yakıcı aşındırıcı, yaralayıcı eczalar veya diğer her türlü zehirler ve boğucu, kör edici gazlar şeklinde sayılmıştı. Ancak söz konusu hüküm, 07.12.1988 tarih ve 3506 Sayılı Kanunun 10. maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştı ve 765 Sayılı TCK'da silahın neyi ifade ettiği hüküm altına alınmadığı için, somut olaya göre failin kullandığı cismin silah olup olmadığı mahkeme tarafından belirlenmekteydi.²⁰³

5237 Sayılı TCK'nın "Tanımlar" başlıklı 6. maddesinin (f) bendinde silah tanımlaması şu şekilde yapılmıştır;

"Silah deyiminden;

1. Ateşli silahlar,

2. Patlayıcı maddeler,

3. Saldırı ve savunmada kullanılmak üzere yapılmış her türlü kesici, delici veya bereleyici alet,

4. Saldırı ve savunma amacıyla yapılmış olmasa bile fiilen saldırı ve savunmada kullanılmaya elverişli diğer şeyler,

5. Yakıcı, aşındırıcı, yaralayıcı, boğucu, zehirleyici, sürekli hastalığa yol açıcı nükleer, radyoaktif, kimyasal, biyolojik maddeler anlaşılır".

denilmektedir.

765 Sayılı TCK'nın 189. maddesi ile 5237 Sayılı TCK'nın 6. maddesinin 1/f bendinin benzerlik içerdiği gözükmektedir. 765 Sayılı TCK ile 5237 Sayılı TCK'da silah kavramı açısından en önemli fark ise 6. maddenin 1/f bendinin 4. alt bendinde *"Saldırı ve savunma amacıyla yapılmış olmasa bile fiilen saldırı ve savunmada kullanılmaya elverişli diğer şeylerin"* silah tanımına sokulmasıdır. Bu düzenleme ile silah kavramı daraltıcı tanımın içerisinden çıkmış ve hangi amaçla ve ne için kullanıldığına bakılmaksızın fiilen saldırı ve savunmada kullanmaya elverişli olması

²⁰² YOKUŞ SEVÜK, a.g.e., s. 206.

²⁰³ ALŞAHİN, Mehmet Emin, "Tehdit Suçunun Silahla İşlenmesi (Silahlı Tehdit)", Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, cilt 10, sayı 2, 2015, s. 107.

koşuluyla silah kavramı içerisine dahil edilmiştir. Fiilen istenilen sonucun gerçekleşmesi suçta kullanılan eşyanın silah olarak nitelendirilmesi açısından yol gösterici olacak ise de sonucun gerçekleşmesi şart olmayıp, hakim somut olayın şartlarına göre değerlendirme yapacak ve kullanılan eşyanın "elverişli" olup olmadığını değerlendirerek nitelendirmesini yapacaktır. Vücudun bölümlerinden olan, el ayak, kafa, kol gibi uzuvlar saldırı ve savunmada kullanılmaya elverişli olsa da silah kavramı içerisine beden bütünlüğüne dahil olmaları sebebiyle katılmayacak, sonuçları ne kadar ağır olursa olsun, sabit durumdaki direk, duvar, beton, zemin silah kavramı içerisinde sayılmayacaktır.²⁰⁴Eylemin silahla tehdit sayılabilmesi için kullanılan silahın 6136 Sayılı kanun kapsamında düzenlenen ateşli silahlardan olması şart değildir. Dolayısıyla tehdit sırasında failin kurusıkı tabanca kullanması halinde de bu nitelikli hal uygulanacaktır.²⁰⁵

765 Sayılı TCK yürürlükte iken, Yargıtay kararlarında, balta, tırpan, kürek, tırmık, çapa, kazma, bağ makası, girebi, keser, pense, demir dirgen, makas, tornavida, ustura, bıçak, orak, testere, jilet, falçata, çivi, kırık şişe, çekiç, kundura bizi ve levye silah kapsamında sayılmıştır.²⁰⁶5237 Sayılı TCK döneminde ise Yargıtay, sandalye²⁰⁷, şiş²⁰⁸, bıçak²⁰⁹, levye²¹⁰, demir parçası²¹¹, tahta parçası²¹², odun²¹³, balta²¹⁴, şişe²¹⁵, tornavidayı²¹⁶ tehdit suçu açısından silah kapsamında saymıştır.

²⁰⁴ Yarg. CGK., 2014/3-92 Esas, 2014/325 Karar Sayılı kararı.

²⁰⁵ ARTUK / GÖKÇEN / ALŞAHİN / ÇAKIR, a.g.e, s. 409; "Bu itibarla yargılamaya konu somut olayda, sanığın, kendisine ait olan ancak başkasının kullandığı araç ile aralarında husumet bulunan mağdurun işyerinin önünden geçtiğinin, daha sonra araç ile geriye manevra yaparak mağdurun işyerinin önüne gidip havaya kurusıkı tabanca ile ateş ettiğinin ve olay yerinde dört adet kurusıkı tabanca kovana bulunduğuunun anlaşılması karşısında, sanığın atılı suçtan mahkumiyeti yerine yasal olmayan gerekçeyle beraatine karar verilmesi..." Yarg. 4. CD., 2013/32313 Esas, 2016/63 Karar Sayılı kararı.

²⁰⁶ Bkz. ÇINAR, Tehdit Suçu, s. 118-119.

²⁰⁷ Yarg. 4. CD., 2015/23625 Esas, 2019/20096 Karar Sayılı kararı.

²⁰⁸ Yarg. 4. CD., 2016/4839 Esas, 2020/6148 Karar Sayılı kararı.

²⁰⁹ Yarg. 4. CD., 2016/12881 Esas, 2020/9057 Karar Sayılı kararı; Yarg. 4. CD., 2016/12881 Esas, 2020/8430 Karar Sayılı kararı.

²¹⁰ Yarg. 6. CD., 2015/9731 Esas, 2016/2719 Karar Sayılı kararı.

²¹¹ Yarg. 4. CD., 2013/32607 Esas, 2016/669 Karar Sayılı kararı.

²¹² Yarg. 4. CD., 2015/9640 Esas, 2019/12665 Karar Sayılı kararı.

²¹³ Yarg. 4. CD., 2011/5627 Esas, 2013/6563 Karar Sayılı kararı.

²¹⁴ Yarg. 4. CD., 2016/2345 Esas, 2020/4024 Karar Sayılı kararı.

²¹⁵ Yarg. 4. CD., 2014/26258 Esas, 2018/17015 Karar Sayılı kararı.

²¹⁶ Yarg. 4. CD., 2015/1852 Esas, 2019/8087 Karar Sayılı kararı.

(b). Silahın Suçta Kullanılması

Silahla tehdit uygulama da en çok karşılaşılan suç türlerinden birisidir. TCK 106/2.a maddesinde düzenlenen nitelikli halin uygulanması için silahın bulundurulması ya da sadece taşınması yeterli olmamakta, silahın tehdit kastı ile suçun icrasında kullanılması gerekmektedir.²¹⁷ Silahla tehdidi de, failin eylemini mutlaka silahı mağdura yönlendirip gerçekleşecek kötülüğü bildirmesi şeklinde değil, failin silahın korkutucu gücünden bir şekilde yararlanması olarak anlamak gerekmektedir.²¹⁸ Silahla tehdit halinin uygulanması için tehdit eylemi gerçekleştirildiği sırada silah kavramına giren nesnenin sadece görünür biçimde failde bulunması yeterli olmayıp aynı zamanda silahın korkutucu gücünden yararlanma iradesinin teşhir veya doğrultma şeklinde kullanılmış olması gerekmektedir.²¹⁹

Yine cismin tehdit suçunda silah olarak kabul edilebilmesi için mağdurda korku ve zarar endişesi doğuracak şekilde yönlendirilmekle birlikte bu cismin korkutmaya elverişli olması aranacaktır. Zira silah olarak kullanılacak cismin mesafe veya bulunduğu konum itibariyle ürkütücü etki doğurması mümkün değil ise silah niteliğindeki cisim eylem sırasında kullanılsa dahi silahla tehditten bahsedilemeyecektir.²²⁰

Fail tarafından suçta kullanılan silahın mağdur tarafından görülerek veya işitilerek haberdar olunması gerekmektedir. Aksi takdirde fail eyleminde silah kullanmış ancak mağdur bundan haberdar olmamış ise silahla tehditten bahsedilemez. Zira fail silahın sağladığı korkutucu gücü kullansa dahi mağdur bu korkutucu güce maruz kalmamıştır. Failin olay sırasında elini beline atması ancak silahın gözükmemesi, failin elini arkaya atması ancak silahı göstermemesi ya da fail eli arkasında silahı mağdurun görmeyeceği şekilde tutarak tehdit eylemini gerçekleştirmesi hallerinde de silahla tehditten bahsedilemeyecektir.²²¹

Silahın yalnızca gösterilmesi veya suçta kullanılan silah niteliğinde ki eşyanın yalnızca kılıfından, kabzasından çıkartılması bu sırada da mağdurun silahla bu şekilde

²¹⁷ ARTUK / GÖKÇEN / YENİDÜNYA, a.g.e., s. 3845; TOROSLU, a.g.e., s. 83.

²¹⁸ SÖZÜER, a.g.e., s. 140.

²¹⁹ ÜZÜLMEZ, Yeni Türk Ceza Kanununun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 99; TEZCAN / ERDEM / ÖNOK, a.g.e., s. 481.

²²⁰ MERAN, Hürriyetten Yoksun Bırakma-Tehdit-Şantaj-Konut Dokunulmazlığını Bozma, s. 29.

²²¹ Yarg.4.CD. 2015/17214 Esas, 2019/16887 Karar Sayılı kararı.

muhatap olması mağdurun iç huzurunu bozacağından, sözle yapılacak tehdidin de etkisini artıracığından nitelikli hal kapsamında değerlendirilecektir.²²² Silahın mağdura doğrudan döndürülmesi, doğrultulması zorunlu olmayıp silahın mağdurun sükununu bozmaya yetecek şekilde teşhiri nitelikli halin oluşması için yeterlidir.²²³ Malkoç'a göre ise failin elinde eylemi gerçekleştirdiği sırada silah veya silah kapsamına giren aletlerden bulunması yeterli olmayıp, tehdit eyleminde silahın da bildirim içinde bulunması gerekmektedir.²²⁴

Yargıtay eski tarihli kararlarında, silahın kılıfında bulunması ya da çakı bıçağının ağzının açık olmaması halinde eylemin silahla tehdit kapsamında değerlendirilemeyeceğini belirtmiştir.²²⁵ Silahlı tehditten söz edilebilmesi için failin eylemi gerçekleştirilen silahın korkutucu gücünden faydalanması gerekmektedir. Fail bunu bazen silahı doğrudan mağdura doğrultarak yaptığı gibi bazen de sadece silahı teşhir ederek yapar. Teşhir suretiyle silahla tehdidin kabul edilebilmesi için failin teşhiri tehdidini güçlendirmek amacıyla bilinçli olarak yapması gerekmektedir.²²⁶ Failin iradesi dışında, taşıdığı silahın teşhiri halinde silahla tehditten söz edilemeyecektir.²²⁷

Failin silahı kullanmadaki iradesi tespit edilirken, failin olay sırasında söylediği sözler, olayın gelişimi, fail ile mağdur arasındaki ilişki, failin olay sırasındaki jest ve mimikleri ile olayın gerçekleştiği ortam hakim tarafından değerlendirilecektir.²²⁸

Fail tehdit sözlerinde eylemi sırasında silah kullanacağını belirtmesi silahla tehdit halinin uygulanması için yeterli değildir.²²⁹ Gerçekte silahın tehdit sırasında bulunmaması halinde silahlı tehdit gerçekleşmeyecektir.²³⁰ Dolayısıyla failin mağdura

²²² TANERİ, a.g.e., s. 67.

²²³ ARTUK / GÖKÇEN / YENİDÜNYA, a.g.e., s. 3846. Benzer görüş için bkz. ÖZBEK / DOĞAN / BACAĞIZ / TEPE, a.g.e., s. 406.

²²⁴ MALKOÇ, Açıklamalı Türk Ceza Kanunu, s. 1479.

²²⁵ Yarg.4.CD., 8/5/1948 Tarih, 5154/5626 Sayılı kararı, Yarg.4.CD., 5.12.1956, 7897/13975 Sayılı kararı, kararlar için bkz. ÖNDER, a.g.e., s. 47.

²²⁶ KOCA / ÜZÜLMEZ, a.g.e., s. 404.

²²⁷ ÜZÜLMEZ, Yeni Türk Ceza Kanununun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 100.

²²⁸ ARTUK / GÖKÇEN / ALŞAHİN / ÇAKIR, a.g.e., s. 411.

²²⁹ "...tehdit suçu yönünden, yakınının bağırması üzerine sanık ve arkadaşlarının bağırırsan seni bıçaklarız dedikleri ancak bıçak göstermediklerinin dosya kapsamından anlaşılması karşısında..." Yarg.6.CD., 2008/5209 Esas, 2010/9837 Karar Sayılı kararı

²³⁰ ARTUK / GÖKÇEN / ALŞAHİN / ÇAKIR, a.g.e., s. 411

"seni tüfekle vuracağım", "taşla öldüreceğim" demesi, mağdurda korku ve endişe yaratsa dahi silahlı tehdit suçunu oluşturmayacaktır.

Tehdit içeren kötülük bildiriminin mağdurun yüzüne karşı yapılabileceği gibi mağdurun gıyabında da yapılabileceğine, kötülük bildirildiği sırada mağdurun huzurda bulunmasının zorunlu olmadığına, yine iletme kastı olduğu takdirde tehdit suçunun gıyapta da işlenebileceğine yukarıda değinilmişti. Burada ise değinilmesi gereken silahla tehdidin gıyapta işlenip işlenemeyeceği ya da başka ifade ile mağdurun gıyabında silah kullanılarak yapılan tehdidin silahla tehdit sayılıp sayılmayacağıdır.

Yargıtay kararlarında 765 Sayılı TCK zamanında mağdurun gıyabında oluşan tehdit suçunda silahın cezayı artıran bir unsur olarak kabul edilmeyeceği belirtilmiştir.²³¹ 5237 Sayılı TCK döneminde ise Yargıtay, silahla tehdidin oluşması için silahın bizzat mağdura yönelik olarak görüp hissedebileceği ve mağdurun üzerindeki etkisini artıracak biçimde teşhiri veya kullanılması gerektiğini kabul etmekle birlikte mağdurun yokluğunda gerçekleştirilen tehdidin silahla tehdit sayılabilmesi için silahın kullanılması sonrasında mağdurun sürekli olarak kullandığı ev, araba gibi eşyalar üzerinde iz, emare, hasar, gibi mağdurdaki korkuyu artıracak şekilde kalıntılar bulunmalıdır.²³² Bunun dışında failin mağdurun yokluğunda silahı araçlara teşhir etmesi veya yöneltmesi silahla tehdit suçuna vücut vermeyecektir.²³³

Üzülmez ise burada ikili bir ayrıma giderek, failin tehdit bildirim sırasında aracı kişiye talep ettiği şeyin yapılmaması halinde mağdurun üzerinde kullanacağı silahı göstermesi (örnek vermek gerekirse elinde taşıdığı silahı göstererek bu istediğimi yapmadığı takdirde onu öldüreceğim demesi) halinde silahla tehdit suçunun

²³¹ Yarg.4CD. 20.10.1987 tarih, 6485/8308 Sayılı kararı, ÖNDER, a.g.e., s. 48.

²³² "... Bu itibarla yargılamaya konu somut olayda, sanığın, kendisine ait olan ancak başkasının kullandığı araç ile aralarında husumet bulunan mağdurun işyerinin önünden geçtiğinin, daha sonra araç ile geriye manevra yaparak mağdurun işyerinin önüne gidip havaya kurusıkı tabanca ile ateş ettiğinin ve olay yerinde dört adet kurusıkı tabanca kovana bulunduğu anlaşıldığı karşısında, sanığın atılı suçtan mahkumiyeti yerine yasal olmayan gerekçeyle beraatine karar verilmesi..." Yarg. 4. CD., 2013/32313 Esas, 2016/63 Karar Sayılı kararı; Yarg. 4. CD., 2016/7211 Esas, 2020/5749 Karar Sayılı kararı.

²³³ "...Sanığın mağdurun borcundan dolayı kefil olduğu, mağdurun borcunu ödememesi üzerine sanığın evine icra takibi yapıldığı, icraya konu borcun yapılandırılması amacıyla mağdura götürdüğü teklifin kabul görmemesi ve evine gittiğinde eşyle de konuşması sonrasında duyduğu kızgınlıkla evden aldığı tüfekle kahvehaneye giderek nerede o a..... k..... M.Ali'si diyerek oğullarına sorması ve onların da kahvede bulunmadığını söylemesi üzerine kendiliğinden oradan ayrılıp gitmesinden ibaret eylemde mahkemece ölümle tehdit içeren söz söylediğinin sabit olmadığı kabulü karşısında sanığın mağduru arayıp sormaktan ibaret eyleminde tehdit suçunun unsurlarının oluşmadığının gözetilmemesi..." Yarg. 4. CD., 2013/31812 Esas, 2015/40573 Karar Sayılı kararı.

oluşacağını kabul etmekte bununla birlikte aracı kişiye söylenen tehdit niteliğindeki söz sırasında silah kullanımı olmadığı takdirde silahla tehditten söz edilemeyeceğini belirtmektedir.²³⁴

Burada Üzülmaz Yargıtay'dan farklı bir ayrıma gitmiştir. Yargıtay fail tarafından aracı kişiye silahın tevcih edilmesi ve talep ettiği şey yapılmaz ise aracıya tevcih edilen silahla mağdura kötülük yapılacağını bildirimini gıyapta tehdidin kabulü için yeterli görmemektedir.²³⁵ Yargıtay'a göre eylemin silahla tehdit sayılabilmesi mağdurun daimi olarak kullandığı eşyalarda hasar, iz veya emare gibi belirtiler oluşturmasına bağlanmıştır. Burada mağdur silahın kullanılması sonrasında oluşturduğu izle silahın kullanılması sonrasında verdiği tahribatı birebir görerek silahın korkutucu gücü ile muhatap olacak ve iç huzuru bu şekilde huzurda tehdit halinde olduğu gibi daha etkili şekilde bozulacaktır.

Üzülmaz'ın ayrımının ikinci kısmında ise huzurda tehdit halinde olduğu gibi fail tarafından mağdurun gıyabında silah kullanılmaması halinde silahla tehditten bahsedilemeyeceği kabul edilmiştir. Meran'a göre ise mağdur tehdit edilmiş ve tehdit sırasında orada bulunmaması sebebiyle silaha veya silahla tehdide muhatap olmamış ise de silahı ve silahla tehdidi muhatap olanların kendisine ilemesiyle öğrendiği eylem "silahla tehdit" edildiğine ilişkin bir tehlike durumu oluşturmaktadır ve mağdurda oluşacak korkunun şiddeti de buna göre şekil alacaktır.²³⁶ Doktrinindeki bazı görüşlere göre ise mağdurun yokluğunda yapılan tehdit sırasında silahın kullanılması silahla tehdit niteliğinde değildir ve bu nitelikli hal uygulanmayacaktır.²³⁷

Bize göre ise mağdurun gıyabında silah kullanılması halinde silahla tehdidin oluşmayacağına ilişkin görüşe katılmak mümkün değildir. Burada tehdit suçuna ilişkin getirilen nitelikli hallerin düzenlenme amacına bakılması gerekmektedir. Tehdit

²³⁴ ÜZÜLMEZ, Yeni Türk Ceza Kanununun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 100.

²³⁵ "...Yargılamaya konu somut olayda, sanığın, mağdurun gıyabında, mağdurun iş yerine geldiği ve iş arkadaşları olan tanıklar Kasım Dakak ve Saim Uyğun'a elindeki tüfekte kavga ettiği mağdur Davut Dakak'ı öldüreceğini söyleyerek gıyapta tehdit ettiğinin anlaşılması karşısında, eylemin TCK'nın 106/1. maddesinin 1. cümlesinde düzenlenen tehdit suçunu oluşturacağı düşünülmeden suç vasfında yanılığa düşülerek, yazılı biçimde hüküm kurulması..."Yarg. 4. CD., 2016/7560 Esas, 2020/5359 Karar Sayılı kararı.

²³⁶ MERAN, Hürriyetten Yoksun Bırakma-Tehdit-Şantaj-Konut Dokunulmazlığını Bozma, s. 30; Benzer görüş için bkz. SOYASLAN, Doğan, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Yetkin Yayınları, 13. Baskı, Yetkin Yayınları, 2020, s. 283.

²³⁷ YAŞAR / GÖKCAN / ARTUÇ, a.g.e., s. 3504.

suçunda failin mağdurdan bir isteği vardır ve bu istek yerine getirilmediği takdirde failin zarara uğratılacağı bildirilmektedir. Fail amacını gerçekleştirmek için mağdurun iç huzuruna, güvenlik duygusuna, sükununa saldırır ve mağdurun özgürce hareket etmesini iradi olarak karar vermesini engellemeye çalışır. Nitelikli haller ise suç sırasında kullanılan araçların fail tarafından kullanıldığında mağdurun iç huzur ve güvenliğinin daha kolay sarsılıp sarsılmayacağı ve bu hallerin failin ciddiliğini ve korkunun yoğunluğunu yükseltip mağdurun kaygılarını artırıp artırmayacağı değerlendirilerek belirlenmiştir. Nitekim TCK'nın 106. maddesinin gerekçesinde de bu husus açıklandığı üzere tehdit suçunda silahın kullanılması halinde failin ciddiliği hususunda mağdurun kaygılanması çok daha kolay olacaktır.²³⁸

Yine Yargıtay tarafından yapılan ayırırda gıyapta silahla tehdit ancak mağdurun daimi olarak kullandığı eşyalarda hasar, iz veya emare gibi belirtiler oluşturmasına bağlanmış ise de bu görüşe de katılmak mümkün değildir. Zira kanunun gerekçesinde de belirtildiği üzere silahın tehdit suçunda kullanılmasının artırım hali olarak uygulanmasında asıl olan mağdurun silahın korkutucu gücünden etkilenip kaygısının artması olup, silahın mağdurun huzurunda veya gıyabında kullanılması ön koşul olarak aranmamaktadır. Nitekim failin silahı aracı kişiye göstererek mağdura karşı eylemini gösterdiği silahla yapacağını söylemesi halinde silahın olayda kullanıldığı aşıkardır. Ayrıca silahın tehdit suçunda nitelikli hal olarak sayılmasının diğer bir önemli nedeni de failin ciddiliğini göstermesidir. Aracı kişiye gösterilen silah da failin ciddiliğini ve kararlılığını ortaya koyacak, mağdur da failin gösterdiği bu kararlılık dolayısıyla daha fazla endişe duyma tehlikesi altında kalacaktır. Dolayısıyla failin eylemi, mağdurun daimi olarak kullandığı eşyalar üzerinde hasar, iz veya emare bırakmasa da nitelikli halin uygulanması gerektiğini düşünmekteyiz. Ayrıca silahın huzurda kullanılması koşulu madde metninde de olmadığı gibi bunu aramanın kanunilik ilkesine de aykırı olacağı kanaatindeyiz.

²³⁸" Maddenin ikinci fıkrasında tehdidin daha ağır cezayı gerektiren nitelikli hâlleri gösterilmiştir. Bu hâller, tehdidin kapsadığı korkutma gücünün ciddiliği ve yoğunluğu hususunda mağdurda ciddi kaygılar meydana getirmeye elverişli durumlardır. Tehdit silâhla icra olunursa bunun ciddiliği hususunda bir korkunun meydana gelmesi çok daha kolay olur. Aynı suretle kendisini tanınmayacak bir hâle getiren kişinin veya bir kaç kişinin birlikte olarak tehdit icra etmeleri hâlinde meydana gelen korku çok yoğun olur." TCK 106. madde gerekçesi.

Silahla tehdidin uygulanabilmesi için eylemin silahla gerçekleştirilmesi yeterli olup kullanılmaya elverişli olup olmadığının bir önemi yoktur.²³⁹ Yine kullanılan silahın içinin boş olup olmamasının²⁴⁰ oyuncak²⁴¹ veya gerçek olup olmamasının bir önemi bulunmamaktadır.²⁴² Tehdidin silahla işlendiğinin kabul edilmesi bakımından somut olayda kullanılan silahın ortalama bir kimseyi korkutacak nitelikte olması yeterli ve gereklidir.²⁴³ Objektif değerlendirme de kullanılan silahın sahteliği anlaşıldığı takdirde silahla tehdit oluşmayacaktır.²⁴⁴

(3). Failin Kendisini Tanınmayacak Bir Hale Koyarak Suçu İşlemesi

Tehdit suçunda failin kendisini tanınmayacak hale koyarak suç işlemesinin nitelikli hal olarak düzenlenmesi, mağdurun failin büründüğü hal sebebiyle faili tanımadığı için kendisini savunmasının güçleşmesi,²⁴⁵ etraftan yardım istemesini zorlaştırması²⁴⁶ ve faili tespitinin zorlaşmasından kaynaklanmaktadır.²⁴⁷ TCK'nın 149. maddesinin ilk fıkrasının "b" bendinde yağma suçunun kişinin kendisini tanınmayacak bir hale koyması suretiyle işlenmesi hali de yağma suçu açısından nitelikli hal olarak sayılmıştır.

Failin kendisini tanınmayacak hale koyması, çeşitli yöntemlerle failin normaldeki görünümünden başka bir görünüme bürünmesi anlamına gelmektedir.²⁴⁸ Bu sebeple failin kendisini tanınmayacak hale getirmesinin geniş yorumlanması yapılan fiziksel değişikliklerin her türlüşünün bu nitelikli hal kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir.²⁴⁹ Örneğin failin çehresinde değişiklik meydana getirecek şekilde

²³⁹ SÖZÜER, a.g.e., s. 140.

²⁴⁰ "...Sanığın görevi sırasında saat 11.50 sıralarında amirinin makam odasına girerek onu mermisiz silahla tehdit etmekten ibaret eyleminin Türk Ceza Yasası 191/2, 251, 273. madde ve fıkralarına girdiği gözetilmeden..." Yarg. 4. CD.'nin 30.03.1998 tarih ve 2690/3046 Sayılı kararı, karar için bkz. Çınar, s.121.

²⁴¹ "...18.06.2013 tarihli duruşmada "sanığın suçta kullandığı oyuncak tabancanın görünüşü ve tabancaya ait detayların çoğunu ihtiva etmesi nedeniyle korkutuculuk özelliğine sahip olduğu, birisine uzaktan gösterildiğinde gerçek silahtan farklı görülmeyecek nitelikte olduğunun" bizzat mahkeme tarafından tespit edilmesi karşısında, yerinde olmayan gerekçeyle sanık hakkında beraat kararı verilmesi..." Yarg. 4. CD., 2015/21485 Esas, 2019/18077 Karar Sayılı kararı.

²⁴² YOKUŞ SEVÜK, a.g.e., s. 208.

²⁴³ KOCA / ÜZÜLMEZ, a.g.e., s. 404.

²⁴⁴ ÖZBEK / DOĞAN / BACAKSIZ / TEPE, a.g.e., s. 405.

²⁴⁵ TOROSLU, a.g.e., s. 84.

²⁴⁶ SOYASLAN, a.g.e., s. 286.

²⁴⁷ ARTUK / GÖKÇEN / YENİDÜNYA, a.g.e., s. 3846.

²⁴⁸ SÖZÜER, a.g.e., s. 141.

²⁴⁹ ÜZÜLMEZ, Yeni Türk Ceza Kanununun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 102.

makyaj yapması, maske kullanması, takma saç, takma sakal kullanması, polis üniforması gibi üniformalar giymesi bu nitelikli hal kapsamında değerlendirilebilecektir.²⁵⁰ Yargıtay bir kararında mağdurun gizli numaradan aranarak tehdit edilmesinin bu nitelikli hal kapsamında değerlendirilemeyeceği kanaatine varmıştır.²⁵¹

Kendisini tanınmayacak hale koyma hali niteliği gereği ancak yüze karşı işlenen tehdit suçunda uygulanabilecektir.²⁵² Zira mağdurun faili görmesi ve failin büründüğü hal sebebiyle onu olduğundan başka biri olarak algılaması gerekmektedir. Bu sebeple bu nitelikli hale uyan tehdidin mağdurun gıyabında işlenmesi mümkün değildir. Yargıtay da bu halin ancak sanıkla mağdurun yüz yüze iletişim kurması halinde uygulanabileceğini kabul etmektedir.²⁵³

Burada değinilmesi gereken bir diğer husus ise failin kendisini tanınmayacak hale koymak üzere kendisinde değişiklik yapmasında rağmen mağdur tarafından tanınması halinde bu nitelikli halin uygulanıp uygulanmayacağıdır. Bir görüşe göre eylemin gerçekleştirilmesi sırasında failin kendisini tanınmayacak hale sokmasına karşın yine de mağdurun faili tanınması durumunda bu nitelikli hal uygulanamayacaktır.²⁵⁴ Ağırlıklı olan diğer bir görüşe göre ise failin kendisini tanınmayacak hale sokması yeterli olup değişikliğe rağmen mağdurun faili tanınması hali nitelikli halin uygulanmasına engel değildir.²⁵⁵

(4). Suçun İmzasız Mektupla İşlenmesi

Mektubun imzasız olması failin ahlaki olarak kötülüğünü göstermesi ve mağduru belirtilen kötülüğe karşı savunmasız bırakması sebebiyle nitelikli hal olarak düzenlenmiştir.²⁵⁶ Mektubun imzasız olması sebebiyle mağdur tehlikenin nereden

²⁵⁰ ARTUK / GÖKCEN / ALŞAHİN / ÇAKIR, a.g.e., s. 412.

²⁵¹ "...TCK'nın 106. maddesinin 2/b fıkra ve bendinde düzenlenen tehdidin, "kişinin kendisini tanınmayacak bir hale koyması suretiyle" işlenmesiyle ilgili nitelikli şeklinin ancak; sanıkla yüzyüze iletişim kurulan hallerde ve sakal, bıyık veya maske takma, kıyafetinde değişiklik yapma gibi dış görünümünü ve dolayısıyla kimliğini değiştirecek şekildeki davranışların varlığı halinde uygulanabileceği..." Yarg. 4. CD., 2015/24942 Esas, 2019/18807 Karar Sayılı kararı.

²⁵² YOKUŞ SEVÜK, a.g.e., s. 208.

²⁵³ Yarg. 4. CD., 2013/30393 Esas, 2015/39648 Karar Sayılı kararı, Yarg. 4. CD., 2015/18560 Esas, 2019/16587 Karar Sayılı kararı.

²⁵⁴ ARTUK / GÖKÇEN / YENİDÜNYA, a.g.e., s. 3847; ÖNDER, a.g.e., s. 49.

²⁵⁵ ÖZBEK / DOĞAN / BACAKSIZ / TEPE, a.g.e., s. 405-406; YOKUŞ SEVÜK, a.g.e., s. 208; TEZCAN / ERDEM / ÖNOK, a.g.e., s. 482; YAŞAR / GÖKCAN / ARTUÇ, a.g.e., s. 3504.

²⁵⁶ TOROSLU, a.g.e., s. 84.

çıkacağını bilmediği için önlemini alamayacaktır. Yine tehdidin imzasız mektupla işlenmesi mağdurun iç aleminde daha fazla korku meydana getirecektir.²⁵⁷

Nitelikli halin tatbiki açısından mektup kavramının ne anlama geldiğinin açıklanması gerekmektedir. Türk Dil Kurumu'na göre mektup "*Bir şey haber vermek, sormak, istemek veya duyguları bildirmek için birine çoğunlukla posta yoluyla gönderilen, zarfa konulmuş yazılı kâğıt, name*" anlamına gelmektedir.²⁵⁸ Mektup en az iki kişi arasındaki haberleşmeyi sağlayan yazılı iletişim aracı olarak tanımlanabilir. Bu tanıma göre mektupta bir gönderici ve bir alıcı ile fikri içeriğe sahip bir iletinin bulunması gerekmektedir. Mektup ceza hukuku anlamında sadece haberleşmeyen yarayan yazılı iletişim aracını değil, fikri içeriğe sahip olan resim, not, günlük, plan gibi kayıtları da kapsamaktadır.²⁵⁹

Her ne kadar bu nitelikli halin uygulanabilmesi için imzasız mektup olması gerektiğinden bahsedilmiş ise de, bu hali geniş anlamda düşünmek gerekmektedir ve mektup şeklinde olmasa da mağdura hitap eden herhangi bir araçla yazılan yazılar da bu kapsamda sayılmaktadır.²⁶⁰ Burada el ile, bilgisayar veya daktilo ile yazılması farketmeksizin kim tarafından yazıldığı belli olmayan belge ifade edilmektedir.²⁶¹ Dolayısıyla bu nitelikli halin uygulanabilmesi için iletinin zarfa konulması ve kağıda yazılması zorunlu değildir.

Burada dikkat edilecek husus imzasız mektubu yazan failin kim olduğunun tespitinin mümkün olmaması ya da mağdur tarafından mektubu gönderenin kim olduğunun anlaşılabilmesidir.²⁶² İmzasız mektubun kim tarafından gönderildiği, mağdur tarafından, faille olan önceki ilişkisi sebebiyle veya failin kullandığı ifadeler sebebiyle belirlenebiliyorsa mektup imzasız veya sahte imzalı olsa dahi bu nitelikli

²⁵⁷ ARTUK / GÖKÇEN / YENİDÜNYA, a.g.e., s. 3847.

²⁵⁸ Sözlük, , Erişim Tarihi 21.09.2020.

²⁵⁹ ÜZÜLMEZ, Yeni Türk Ceza Kanununun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 103.

²⁶⁰ ARTUK / GÖKÇEN / ALŞAHİN / ÇAKIR, a.g.e, s. 413

²⁶¹ SOYASLAN, a.g.e., s. 286.

²⁶² BAŞLI, Süreyya, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Hürriyete Karşı İşlenen Suçlardan Tehdit ve Cebir Suçu, Adalet Yayınevi 2016, s. 99.

halin uygulanabilmesi mümkün değildir.²⁶³ Önemli olan yazıyı yazan failin mağdur tarafından bilinmemesidir.²⁶⁴

Yine fail tarafından mağdura gönderilen mektupta failin imzası ve kimlik bilgileri belli olmasa da mektuba kim olduğunu belirleyecek adres veya cep telefonu numarasını yazması halinde de bu nitelikli hal oluşmayacaktır.²⁶⁵

Mağdurun şüphelendiği kişileri ihbar etmesi mektubun kimden geldiğini anladığı anlamına gelmeyecektir. Mağdur mektubun kim tarafından gönderildiğini herhangi bir araştırma yapmaksızın anlamış ise bu nitelikli hal uygulanmayacak ancak mektubu göndereni tespit etmek için özel çaba gerekirse nitelikli hal uygulanacaktır.²⁶⁶ Mağdur mektubu aldığından failin kim olduğunu anlamış ve ihbarı ve ihbar sonrasında yapılan araştırmalar ile failin mağdurun şüphelendiği şahıs olduğu anlaşılmış ise yine bu nitelikli hal uygulanmayacaktır.²⁶⁷

²⁶³ ARTUK / GÖKCEN / ALŞAHİN / ÇAKIR, a.g.e, s. 413

²⁶⁴ YAŞAR / GÖKCAN / ARTUÇ, a.g.e., s. 3504; Başka bir görüşe göre mağdurun, mektubu yazanı kullanılan kağıt, daktilo ya da el yazısından tanınması mektubun anonim olmasını değiştirmeyecektir. Bkz. SOYASLAN, a.g.e., s. 286.

²⁶⁵ "... Somut olayda, sanık tarafından gönderilen mektuplarda kullandığı telefon numarasının belirtilmesi ve mağdur tarafından yapılan şikayette de telefon numarasının Cumhuriyet savcılığı'na bildirilmesi karşısında; imzasız mektupla tehdit ögesinin ne şekilde oluştuğu açıklanıp tartışılmadan, TCK'nın 106/2-b maddesi uyarınca hüküm kurulması..." Yarg. 4. CD., 2016/3167 Esas, 2020/6196 Karar Sayılı kararı; "...Somut olayda, eşiyile daha önceden aynı işyerinde çalışan sanık arasında ilişki olduğunu düşünen mağdurun, sanığı cep telefonundan arayarak eşinin peşini bırakmasını istediği, iki adet isimsiz ve imzasız mektubun kapısına bırakılması üzerine, sanıktan gönderildiğini düşünüp cep telefon numaralarını belirterek şikayet dilekçesi verdiğinin anlaşılması karşısında; suça konu mektupların ne surette "imzasız" sayıldığı açıklanıp tartışılmadan, TCK'nın 106/1. maddesi yerine aynı Kanununun 106/2-b maddesi ile hüküm kurulması..." Yarg. 4. CD., 2011/367 Esas, 2013/9282 Karar Sayılı kararı.

²⁶⁶ ÖNDER, a.g.e., s. 48.

²⁶⁷ "... Tehdit suçunun imzasız mektup ile işlenilmesi halinde, bu nitelikli halin uygulanabilmesi için, kimin tarafından yazıldığıının muhatabınca anlaşılammış olması gerekmektedir. Somut olayda, sanığın pusulayı mağdurun bulunduğu koğuşa attığı, akabinde "pusula geldi mi" şeklinde bağırdığı, pusulayı kimin yazdığını mağdur tarafından anlaşılması ve sanığın adını vererek şikayetçi olması karşısında, imzasız mektupla tehdit ögesinin oluşmadığı gözetilmeden ve pusula içeriğinde bulunan ve sanık tarafından yazıldığı kabul edilen sözlerin, TCK'nın 106/1-1 cümlesinde düzenlenen tehdit suçunu oluşturup oluşturmadığı tartışılmadan, yanlış nitelendirmeyle anılan Kanununun 106/2-b maddesi uyarınca mahkumiyet hükmü kurulması,..." Yarg. 4. CD., 2016/15558 Esas, 2020/15326 Karar Sayılı kararı ; "... Sanığın, katılanlara ait evinin kapı tokmağına sıkıştırdığı imzasız mektuplarla katılanları tehdit etmekten ibaret eyleminde, katılanların sanıktan şüphelenmeleri üzerine ve sanığın adını vererek şikayetçi olmaları ile soruşturma başlatılması nedeniyle "imzasız mektup" unsurunun oluşmadığı, bu haliyle eylemin TCK'nın 106/1. maddesi kapsamında kaldığı gözetilmeden, sanık hakkında aynı Kanununun 106/2-b maddesi gereğince hükümlülük kararı verilmesi..." Yarg. 4. CD., 2016/12026 Esas, 2020/10456 Karar Sayılı kararı.

İmza hukuki anlamda kişinin isim ve soy ismini el yazısı ile yazması olup, fail normalde imza kabul edilebilecek bir işareti yazının altına koymuş ancak yine de kimlik bilgileri anlaşılamiyor ise bu nitelikli hal uygulanmalıdır.²⁶⁸

Elektronik posta ile yapılan tehdit eylemi de şartları taşıması halinde bu nitelikli hale gireceği gibi failin IP numarasının tespit edilebilir olmasının bir önemi yoktur.²⁶⁹ Doktrinde bir görüşe göre ise elektronik postayı gönderen failin kimlik bilgileri ancak gizlenmiş ise bu nitelikli halin uygulanması mümkündür.²⁷⁰

Sosyal medya mecraları olan facebook, instagram, twitter gibi platformlar aracılığı ile yapılan tehditlerde yazışmalar doğrudan muhataba gönderilmediği takdirde bu kapsamda değerlendirilemeyecekken mağduru doğrudan hedef alan iletilerde failin tespiti halinde bu nitelikli halin uygulanması mümkündür.²⁷¹

Her ne kadar doktrinde ağırlıklı görüşte failin kimliğinin mağdur tarafından özel çaba gerekmeksizin anlaşılabilmesi halinde bu nitelikli halin oluşacağı kabul edilmiş ise de Yargıtay tarafından verilen kararlarda kendisine numarasını gizleyerek mesaj gönderen failin operatörlere sorularak kimliğinin tespit edilmesi mümkün olduğu gerekçesine dayanılarak, numara gizlemenin bu nitelikli halin oluşumu için yeterli olmadığı kanaatine varılmıştır.²⁷²

Bize göre ise burada imzasız mektupla tehdidin nitelikli hal sayılma gerekçesine bakılması gerekmektedir. Bu halin nitelikli hal olarak düzenlenmesinin sebebi olarak maddenin gerekçesinde: *"Söz gelimi bir kimseye gönderilmiş olan imzasız mektup kişinin kendisini savunma olanağını gidereceğinden ağır tehdidi oluşturacaktır."* denilmiştir. Buradan anlaşıldığı üzere bu halin nitelikli olarak düzenlenmesinin temel sebebi mağdurun failin kimliğini bilmemesi sebebiyle kendisini savunamayacak olmasıdır. Dolayısıyla mağdur mektubu okuduğunda tehditle muhatap olacak ve o anda kendisini savunamayacak duruma girecektir. Ayrıca

²⁶⁸ ÖZBEK / DOĞAN / BACAKSIZ / TEPE, a.g.e., s. 406.

²⁶⁹ TANERİ a.g.e., s. 69-70.

²⁷⁰ TEZCAN / ERDEM / ÖNOK, a.g.e., s. 483.

²⁷¹ EGEMENOĞLU, a.g.e., s. 81.

²⁷² "...Tehdit mesajlarının iletildiği telefon numarasının bilinmesi ve telefona ait döküm ve kayıtların ilgili operatörden istenmesi durumunda, mesajın hangi telefonda gönderildiğinin ve buna göre failin kimliğinin saptanmasının teknik olarak mümkün bulunmasına göre, suça sürüklenen çocuğun kimlik bilgilerini içermeyen mesajlar göndermek suretiyle tehdit eyleminin TCK'nın 106/2-b maddesinde düzenlenen imzasız mektup niteliğinde bulunmadığı gözetilmeden, fazla cezaya hükmedilmesi..." Yarg. 4. CD., 2013/9142 Esas, 2013/13894 Karar Sayılı kararı.

failin tespit edilebilir olup olmadığının araştırılması gerekmemektedir. Sonradan yapılan teknik araştırmalarla mektubu gönderenin tespiti usul hukuku açısından failin yakalanabilmesi için önem arz etmektedir. Ayrıca uygulamada söz konusu arama kayıtlarını içerir HTS (Historical Traffic Search) kayıtları BTK (Bilgi Teknolojileri Ve İletişim Kurumu) tarafından tutulmakta olup söz konusu kayıtlar ancak soruşturma aşamasında şüpheli açısından savcılık talebi ile sulh ceza hakimliği, kovuşturma aşamasında ise mahkeme tarafından istenebilmektedir. Mağdurun şikayetçi olmaması halinde ise bu usulün uygulanması mümkün olamayacak, mektubu gönderen de tespit edilemeyecektir. Nitekim nitelikli halin gerçekleşip gerçekleşmemesi mağdurun müracaatta bulunup bulunmamasına bağlanmamalı, mağdurun mektupla muhatap olduğu andaki şartlara göre değerlendirme yapılarak eylem değerlendirilmelidir. Bu bakımdan Yargıtay'ın görüşüne katılmamız mümkün değildir.

(5). Suçun Özel İşaretlerle İşlenmesi

Tehdidin yazı veya sözlü olarak bildirim dışında özel işaretler kullanılarak işlenmesi hali nitelikli hal olarak düzenlenmiştir. Burada failin tehdit manasına gelen özel işaretler kullanması mağdur üzerinde ki kaygıyı artıracak korku ve panik daha etkili olacaktır.²⁷³

Doktrinde bazı yazarlara göre, mağdurun failin kim olduğunu bilememesinden kaynaklı olarak yoğun bir şekilde korkutucu etki altında kalacağı için tehdidin özel işaretlerle işlenmesi nitelikli hal olarak düzenlenmiştir.²⁷⁴ Ağırlıklı görüş ise tehditte bu yolun kullanılmasının nedeni, özel işaretlerin batıl inançlara dayanması ve zihni kurcalayarak mağdurun kendisine yöneltilen eylemin niteliğini kavramakta güçlük çekmesine neden olması ve bu yüzden kendisini savunamayacak duruma düşmesi, iç huzurunun yoğun bir şekilde ihlale uğramasıdır.²⁷⁵

Bu nitelikli halde özel işareten bahsedilmiş ancak nitelikli hale sebep olan özel işaretlerin neler olduğundan kanunda bahsedilmemiş ise de özel işaretin tehdit anlamında mağdurda korkutucu etki yapması yeterli olup tehdit sırasında ne tür

²⁷³ SERTTAŞ, Alp Tolgahan, “Türk Ceza Hukukunda Tehdit Suçu”, Türk Ceza Hukukunda Tehdit Suçu, Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi cilt 8, sayı 2, 2018, s. 120.

²⁷⁴ YAŞAR / GÖKCAN / ARTUÇ, a.g.e., s. 3505; ARTUÇ, Kişilere Karşı Suçlar, s. 850.

²⁷⁵ ARTUK / GÖKÇEN / ALŞAHİN / ÇAKIR, Ceza Hukuku Özel Hükümler, s.414; KOCA / ÜZÜLMEZ, a.g.e., s. 407; ÖNDER, a.g.e., s. 48; SOYASLAN, a.g.e., s. 286.

işaretin kullanıldığıının bir önemi yoktur.²⁷⁶ Her ne kadar özel işaretin ne tür olduğunun bir önemi olmasa da yapılan işaretin tehdit anlamı taşıması gerekmekte olup bu niteliğe sahip söz, ifade, resim ve semboller ile eylemin gerçekleştirilmesi mümkündür.²⁷⁷ Bu nitelikli hal kapsamında değerlendirilebilecek özel işaretler, kanlı bez parçası, mağdura kapısına bırakılmış tabut, kurukafa, kan damlayan bıçak, molotof kokteyli, bir kibrit kutusu ile birlikte benzin dolu bir şişe bırakmak sayılabilir.²⁷⁸

Tehdit her türlü yolla işlenebilmekle birlikte eylemin bu nitelikli hale girebilmesi için tehdide has özel bir işaret kullanılması gerekmekte olup failin mağdura karşı eliyle boynunu keseceğini göstermesi şeklinde ki eylemde özel anlamı olmayan bir işaret kullanıldığı ve normalde de tehdit anlamını taşıdığı için bu nitelikli hal kapsamında sayılmayacaktır.²⁷⁹ Ancak Meran'a göre fail el, yüz hareketleri ile de özel işaretle tehdit suçunu işleyebilir.²⁸⁰ Nitekim birisine tabanca fişeği verilmesi başlı başına silahla tehdit niteliğinde olduğu için, eylem özel işaretlerle tehdit değil silahla tehdide uyacaktır.²⁸¹ Yargıtay da sanığın katılana çiçekle birlikte bir adet mermi göndermesini silahla tehdit olarak nitelendirmiştir.²⁸² Tehdit suçunun özel işaretlerle işlendiğinin kabul edilmesi için failin eylem sırasında kimliğini gizlemesi şart olmayıp, örneğin postayla ulaştıracağı ölümü hatırlatan bir resmi kimlik bilgilerini saklamadan gönderebilir.²⁸³ Yargıtay'a göre ise eylemin özel işaretle tehdit suçunu

²⁷⁶ KOCA / ÜZÜLMEZ, a.g.e., s. 407.

²⁷⁷ ÜZÜLMEZ, Yeni Türk Ceza Kanununun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 105; SOYASLAN, a.g.e., s. 286.

²⁷⁸ ARTUK / GÖKÇEN / ALŞAHİN / ÇAKIR, Ceza Hukuku Özel Hükümler, s. 414.

²⁷⁹ ÜZÜLMEZ, Yeni Türk Ceza Kanununun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 105.

²⁸⁰ MERAN, Hürriyetten Yoksun Bırakma-Tehdit-Şantaj-Konut Dokunulmazlığını Bozma, s. 31; Benzer görüş için bkz. SOYASLAN, a.g.e., s. 286.

²⁸¹ "... Somut olayda, sanığın, boşandığı eşi olan mağdura sigara paketinden çıkarttığı fişeklerden birisini verdiğinin iddia ve kabul edilmesi karşısında; suça konu fişeğin ne surette "özel işaret" sayıldığı açıklanıp tartışılmadan ve eylemin 5237 Sayılı TCK'nın 106/2-a düzenlenen silahla tehdit suçunu oluşturup oluşturmadığı tartışılmadan, yanlış nitelendirmeye anılan Kanunun 106/2-b maddesi uyarınca hüküm kurulması..." Yarg. 4. CD., 15/06/2020 tarih, 2016/9406 Esas, 2020/6804 Karar Sayılı kararı.

²⁸² "... Sanığın, katılanın iş yerine gönderdiği çiçekte yer alan, "bedel ödemeye hazır ol" ibareli imzasız kağıtla ve yine çiçekle birlikte gönderdiği hediye kutusunun içerisindeki bir adet mermiyle, katılanı tehdit etmekten ibaret eyleminde; katılanın sanıktan şüphelenmesi üzerine sanığın adını vererek şikayetçi olması, bu nedenle sanık hakkında soruşturma başlatılması ve katılanın yargılamadaki ifadesinde, daha önce de benzer çiçekler gönderdiği için iş yerine gelir gelmez sanık tarafından gönderildiğini anladığını beyan etmesi karşısında, suçun kanuni tanımında yer alan "imzasız mektup" unsurunun oluşmadığı, bir adet mermi gönderilmesi şeklindeki eylemin ise, TCK'nın 106/2-a maddesinde düzenlenen silahla tehdit suçunu oluşturmasına karşın, TCK'nın 106/2-b maddesi uyarınca hüküm kurulması..." Yarg. 4. CD., 2014/32477 Esas, 2018/19867 Karar Sayılı kararı.

²⁸³ ÖZBEK / DOĞAN / BACAKSIZ / TEPE, a.g.e., s. 406.

oluşturması için, failin kim olduğunun mağdur tarafından anlaşılması gerekmektedir.²⁸⁴

(6). Suçun Birden Fazla Kişi Tarafından Birlikte İşlenmesi

TCK'nın 106. maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen nitelikli hallerden birisi de (c) bendinde düzenlenen "*tehdit suçunun birden fazla kişi tarafından birlikte*" işlenmesidir. Burada olduğu gibi, Nitelikli yağma suçunda (149/1.c), kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçunda (109/3.b), cinsel saldırı (102/3.d) suçunda da suçun birden fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi nitelikli hal olarak düzenlenmiştir. Burada tehdide konu olan haksız saldırının ciddiliğine ilişkin mağdur daha fazla edişe duymakta ve kendisini savunma imkanı da önemli ölçüde azalmaktadır.²⁸⁵ Nitelikli unsurun geçerli olabilmesi için en az iki kişinin birlikte hareket etmesi gerekmektedir.²⁸⁶ Nitekim Yargıtay'ın da uygulaması bu şekildedir.²⁸⁷

Doktrinde bazı görüşlere göre suçun işlenmesinde failerin birlikte hareket etmeleri gerekli ve yeterli olup failerin anlaşma içerisinde olmalarına, bu anlaşmadan mağdurun haberi olamayacağı için gerek yoktur, ancak bununla birlikte eylemi gerçekleştiren failerin en azından eylem sırasında tehdit suçunu birlikte işleme iradelerinin bulunması gereklidir.²⁸⁸ Yargıtay kararlarında ise suça dahil olanların fail olarak sayılması dolayısıyla birlikte kavramına dahil edilebilmesi için suça dahil

²⁸⁴ "... Sanık hakkında imzasız mektupla veya özel işaretlerle tehdit eylemine yönelik teyviz incelemesinde ise; TCK'nın 106. maddesinin 2. fıkrasının (b) bendinde düzenlenen "Kişinin kendisini tanınmayacak bir hâle koyması suretiyle, imzasız mektupla veya özel işaretlerle" işlenen nitelikli tehdit suçundaki seçimlik hareketlerin suç oluşturabilmesi için eylemin kimin tarafından gerçekleştirildiğinin muhatabınca anlaşılması gerekmektedir. Failin biliniyor olması halinde korkunun etkisinin artmayacağı kabul edilmelidir. Somut olayda, sanığın mağdurun kapısının önünde bıraktığı çiçek içerisine mektup ile birlikte iki tane mermi çekirdeği yerleştirdiği, mektupta el yazısı ile "tercih et", matbaa yazısı ile de "seni çok seviyorum" yazısı olduğu, sanığın mağdurun kapısına elinde çiçekle geldiğinin mağdur tarafından görüldüğünün anlaşılması karşısında, eylemin TCK'nın 106/2-b maddesinde gösterilen tehdit suçunu oluşturmayacağı, TCK'nın 106/1-1. Cümlesi kapsamındaki tehdit suçunu oluşturacağı gözetilmeden, suçun vasıflandırılmasında hataya düşülerek, yazılı şekilde hüküm kurulması..." Yarg. 4. CD., 2017/1348 Esas, 2020/15207 Karar Sayılı kararı; Benzer karar için bkz. Yarg. 4.CD., 2016/9406 Esas, 2020/6804 Karar Sayılı kararı; Yarg. 4. CD., 2015/15747 Esas, 2019/14300 Karar sayılı kararı.

²⁸⁵ ARTUK / GÖKÇEN / ALŞAHİN / ÇAKIR, Ceza Hukuku Özel Hükümler, s. 414.

²⁸⁶ GÖZÜBÜYÜK, Abdullah Pulat, "Kişi Hürriyetine Karşı Cebir ve Tehdit", Adalet Dergisi, sayı 3-4, 1968, s. 121; ARTUK / GÖKÇEN / ALŞAHİN / ÇAKIR, Ceza Hukuku Özel Hükümler, s. 414; YOKUŞ SEVÜK, a.g.e., s. 209.

²⁸⁷ "...Katılımı iki kişi birlikte tehdit eden sanıklar hakkında 5237 Sayılı TCY'nin 106/2-c maddesiyle uygulama yapılmaması..." Yarg. 6. CD., 23.03.2009 tarih, 2008/17420 Esas, 2009/5543 Karar Sayılı kararı.

²⁸⁸ MERAN, Hürriyetten Yoksun Bırakma-Tehdit-Şantaj-Konut Dokunulmazlığını Bozma, s. 31; PARLAR / UTKU, a.g.e., s. 29.

olanların önceden anlaşması aramakta ve ani gelişen olaylarda birlikte tehdidin oluşmayacağını kabul etmektedir.²⁸⁹ Bize göre de mağdurun birden fazla kişinin birlikte tehdidine maruz kalması halinde tehditten daha fazla etkileneceği ortadadır. Birlikte tehdidin nitelikli hal olarak düzenlenmesinin gerekçesi, tehditteki korkutucu gücü artırmasından kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla birden fazla kişi tarafından birlikte tehdide maruz kalan mağdur faillerin önceden anlaşıp anlaşmadığını bilmeksizin bu korkutucu halden etkilenecek ve iradesi daha fazla zorlanma tehlikesi altına girecektir. Dolayısıyla birden fazla kişi tarafından birlikte tehdit halinde önceden plan yapma değil eylem sırasında birlikte hareket etme iradesini ortaya koymak yeterli olacaktır.

TCK 106. maddenin gerekçesinde "*bir kaç kişinin birlikte olarak tehdit icra etmeleri hâlinde*" denilerek, eylemin gerçekleştirildiği sırada müşterek faillik ölçülerinin somut olayda aranması gerektiğinden bahsedilmiştir. Müşterek faillik ise TCK'nın 37/1. maddesinde düzenlenmiş olup, faillerin birlikte suç işleme kararı kapsamında hareket edip suçun icrasında hakimiyet kurmayı sağlayıcı katkılarının bulunması halinde bu nitelikli halde suça katılanlar fail olarak sorumlu olacaktır.²⁹⁰ Dolayısıyla birden fazla kişinin birlikte tehdit eylemini işlediklerinde her birisi ayrı ayrı fail olarak sorumlu tutulacaktır.²⁹¹

Birden fazla kişinin birlikte tehdit suçunu işlemesi halinde, eyleme dahil olanların müşterek fail olarak suçu işlemesi gerektiği için en az iki kişi hesaplanırken, azmettiren ve yardım edenler sayının belirlenmesinde dikkate alınmayacaktır.²⁹² Dolayısıyla şerikleri birden fazla kişi kavramı içerisinde saymak mümkün değildir.

Tehdit eylemi gerçekleştiği sırada fail ile birlikte orada bulunan her şahıs birlikte kavramı içerisinde değerlendirilmemeli, eylem gerçekleştiği sıradaki şartlar değerlendirilerek failin yanında bulunup söz ve davranışlarıyla eyleme katkıda

²⁸⁹ "...ani gelişen tartışma ortamında sanıkların ne suretle önceden anlaşıp planlayarak iştirak iradesi içinde atılı eylemi gerçekleştirdikleri açıklanmadan yeterli olmayan gerekçeyle..." Yarg. 4. CD., 2020/1275 Esas, 2020/8696 Karar Sayılı kararı.

²⁹⁰ "...katılan Kumru'nun mahkemede sanık Serkan'ın, sanık Metin'in yanında sözle, bakışla ve hal hakaretleri ile yer aldığını ancak hakaret ve tehdit eylemlerinde bulunmadığını beyan etmesi karşısında; birlikte tehdit suçunun oluşması için birden fazla kişinin birlikte suç işleme kararına dayalı olarak suçun icrası üzerinde hakimiyet kurmayı sağlayacak katkılarının bulunmasının gerektiği..." Yarg. 4. CD., 2016/9325 Esas, 2020/9242 Karar Sayılı kararı.

²⁹¹ KOCA / ÜZÜLMEZ, a.g.e., s. 408.

²⁹² TEZCAN / ERDEM / ÖNOK, a.g.e., s. 484.

bulunulması halinde müşterek fail olarak sayılmalıdır.²⁹³ Faillerin eylemi gerçekleştirdiklerinde aralarında fikir ve irade birliği olmalıdır.²⁹⁴

(7). Suçun Var Olan veya Var Sayılan Suç Örgütlerinin Oluşturdukları Korkutucu Güçten Yararlanılarak İşlenmesi

TCK'nın 106. maddesinin ikinci fıkrasının d bendinde suçun var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak işlenmesi nitelikli hal olarak düzenlenmiştir. Nitelikli halin anlaşılabilmesi için örgüt ve suç örgütü kavramlarının açıklanması gerekmektedir. Ortak ideale sahip bir grup insanın bu ideali gerçekleştirmek için gereken araç gereçleri sağlayarak uyum ile çalışmalarına örgüt denir.²⁹⁵ Suç örgütü kavramına giren örgütler ise TCK'nın 220. maddesine göre belirlenecektir.²⁹⁶ Bu niteliğe sahip ya da sahip olduğu düşünülen örgütün korkutucu gücünden yararlanılarak yapılan tehditler bu kapsamda sayılacaktır.²⁹⁷ Buna göre suç örgütü devamlı bir irade ve kararlılık ile suç işleme amacı ile toplanan, en az üç kişiden oluşan, içerisinde belli bir hiyerarşisi bulunan sistemli ve planlı ortaklığa denilmektedir.²⁹⁸ Doktrinde bir görüşe göre TCK'nın 220. maddesinde geçerli olan örgüt kabul edilme şartlarının burada aranmasına gerek yoktur.²⁹⁹ Soyaslan' a göre ise nitelikli halin tatbiki için örgütün suç işlemek amacıyla kurulmuş olması gerekmeyecek mafya gibi örgütlerin yanında ekonomik, dini, insanı örgütlerde bu kapsamda değerlendirilebilecektir.³⁰⁰

Bu tür örgütler toplum tarafından bilinir olmasa da toplumda kaygı yaratabilir ve bu kabule kanunda yer verilmesindeki amaç tehdidin korkutuculuğu ile birlikte

²⁹³ MERAN, Hürriyetten Yoksun Bırakma-Tehdit-Şantaj-Konut Dokunulmazlığını Bozma, s. 32.

²⁹⁴ "Sanık Bilal K...'nın müşteki Coşkun G...'in dükkanına girerek " dışarıda bekkliyorum, sizin ağzınızı burnunuzu kıracağım" şeklinde tehdit ederek dışarı çıktığı sırada, diğer sanık Mehmet K..'in gelerek müştekiyi "bu iş yerini yıkacağım" şeklinde tehdit etmesinden ibaret olan eylemlerde iki sanık arasında fikir ve irade birliği olmadığı, buna göre sanık Bilal K..'in eyleminin ise aynı yasa ve fıkrasının son cümlesinde belirtilen tehdit suçunu, sanık Mehmet K..'in eyleminin ise aynı yasa madde ve fıkrasının son cümlesinde ki sair tehdit suçunu oluşturduğu gözetilmeden, her iki sanık hakkında TCK'nın 106/2.c maddesi gereğince mahkumiyet kararı verilmesi..." Yarg. 4. CD., 05.06.2014 tarih ve 34811/20563 Sayılı kararı, (ARTUÇ, Kişilere Karşı Suçlar, s. 851.)

²⁹⁵ DURMAN, Mustafa, "Gizli Suç Örgütlerinin Oluşumunda Ekonomik Faktörlerin Rolü", Sayıştay Dergisi, cilt 9, sayı 30, 1998, s.189.

²⁹⁶ YAŞAR / GÖKCAN / ARTUÇ, a.g.e., s. 3505.

²⁹⁷ KOCA / ÜZÜLMEZ, a.g.e., s. 409.

²⁹⁸ TURAN, Ubeydullah, "Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurma Suçu", Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, cilt 4, sayı 1, 2016, s. 44.

²⁹⁹ ÖZBEK / DOĞAN / BACAKSIZ / TEPE, a.g.e., s. 407.

³⁰⁰ SOYASLAN, a.g.e., s. 287.

failin suç örgütü ile bağlantısını ileri sürmesiyle tehditteki korkutuculuğun ve mağdurdaki endişenin artacak olmasıdır.³⁰¹ 765 Sayılı kanun döneminde suçun nitelikli halinin düzenlendiği 188. maddenin 3'üncü fıkrasında örgütün gizli olması aranmışken, 5237 Sayılı TCK da bahsedilen nitelikli halin uygulanması için örgütün gizli olması gerekmemektedir.³⁰² Ancak Meran'a göre mağdur gizli olmayan örgüte önlem alabileceği için örgütün gizli olmaması durumunda nitelikli hal uygulanamayacaktır.³⁰³ Ancak kanunun gerekçesinde "*gizli veya açık var olan veya var sayılan örgüt*" denilmek suretiyle suçun oluşumu için örgütün gizli olması gerekmediği açıkça ifade edilmiştir.³⁰⁴

Kanunda açıkça var olan veya varsayılan örgüt denilerek gerçekte var olmayan bir örgütün adı kullanılmasıyla nitelikli halin vücut bulması mümkündür. Burada önemli olan failin var olan veya var olma olasılığı olan örgüt düşüncesinin mağdur nezdinde korku yaratması ve eylemin bu korkunun etkisi altında gerçekleştirilmesidir.³⁰⁵ Nitelikli halin uygulanması bakımından failin bahsettiği suç örgütüne üye olmasına gerek olmayıp örgüt üyesiymiş gibi hareket etmesi hali de yeterli olacaktır.³⁰⁶ Mağdurda örgütün var olma düşüncesi olduğu takdirde nitelikli hal uygulanabilecektir.³⁰⁷ Ayrıca failin örgüt üyesi olması aranmayacaktır.³⁰⁸

b. Cezayı Azaltan Nitelikli Haller

TCK'nın 106. maddesinin birinci fıkrasının ilk cümlesinde tehdit suçunun temel hali düzenlenmiştir. Fıkranın ikinci cümlesinde ise daha az cezayı gerektiren nitelikli unsur olarak malvarlığı itibariyle büyük bir zarara uğratacağından veya sair kötülük edeceğinden bahisle tehdit hali düzenlenmiştir.³⁰⁹ TCK'nın 106. maddesinin ilk fıkrasında; bir kimsenin kendisinin veya yakınının hayatına, vücut ve cinsel

³⁰¹ YURTCAN, Erdener, Yargıtay Kararları Işığında Hürriyete Karşı Suçlar, İstanbul Barosu Yayınları, 4. basım, 2014, s. 14.

³⁰² ARTUK / GÖKÇEN / YENİDÜNYA, a.g.e., s. 3850, ÜZÜLMEZ, Yeni Türk Ceza Kanununun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 108.

³⁰³ MERAN, Hürriyetten Yoksun Bırakma-Tehdit-Şantaj-Konut Dokunulmazlığını Bozma, s. 32.

³⁰⁴ "...Gizli veya açık, var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları tehdit gücünün de, kişileri paniğe kapılacak surette korkutabilmesi dolayısıyla, suçun nitelikli hâli olarak sayılması uygun görülmüştür...", ARTUK / GÖKÇEN, a.g.e., s. 146.

³⁰⁵ YOKUŞ SEVÜK, a.g.e., s. 210.

³⁰⁶ EGEMENOĞLU, a.g.e., s. 83.

³⁰⁷ ÖZBEK / DOĞAN / BACAKSIZ / TEPE, a.g.e., s. 407.

³⁰⁸ PARLAR / UTKU, a.g.e., s. 30.

³⁰⁹ ARTUK / GÖKÇEN / YENİDÜNYA, a.g.e., s. 3850.

dokunulmazlığına yönelik saldırı bildiriminden bahsedilmiş ve bu halde failin altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacağı belirtilmiş iken fıkranın ikinci cümlesinde, malvarlığını hedef alan büyük zarar bildirimini ile sair tehdit halinde failin altı aya kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılacağı belirtilmiştir. Fıkranın ilk halinde soruşturma ve kovuşturma mağdurun şikayetine bağlı değilken daha az cezayı gerektiren nitelikli halin düzenlendiği ikinci fıkradaki eylemlerin takibi mağdurun şikayetine bağlıdır. Benzer olarak 765 Sayılı TCK'nın 191. maddesinin 3. fıkrasında "*sair tehdit için alınacak ağır cezayı nakdi beş bin dört yüz liradır. Ancak bu bapta mutazzar olan şahıs tarafından şikayetname verilmedikçe takibat yapılmaz*" denilmiştir.³¹⁰ Sanığın vereceği zararın gayrimuayyen olması halinde sair tehdit varlığından bahsedilecektir.³¹¹

Malvarlığına yönelik zarar tehdidinin suç olarak kabul edilebilmesi için uğratılacağı iddia edilen zararın büyük olması gerekmektedir. Sair tehdit halinde tehdidin konusu açık olmayıp fail uğratacağı zararın ne olduğunu bildirmemiştir ve failin sözleri ile davranışları kötülük yapacağı veya zarar vereceğini düşündürüyorsa sair tehditten bahsedilecektir.³¹²

Yargıtay kararlarında; "elimden çok çekeceğin var"³¹³, "... bu burada kalmaz ..." ³¹⁴, "sana soracağım"³¹⁵, "Yaptıkların yanına kalmayacak"³¹⁶, " benim gibi beyefendi biri cezaevine girerse sonucu ne olur siz düşünün, cezaevine girersem ben ne gerekiyorsa yapacağım, sizin çocuğunuz hangi okula gidiyor, verilen kararı kaldırın yoksa ben ne yapacağımı biliyorum",³¹⁷ "dün gecede her yeri kırıp döktüm, bana her tarafı kırdırmayın"³¹⁸ şeklindeki sözlerin sair tehdit kapsamında olduğunu değerlendirmiştir.

³¹⁰ ÇAĞLAYAN, M. Muhtar, En Son Değişiklikleri İle Birlikte Gerekçeli, Açıklamalı ve İçtihatlı Türk Ceza Kanunu, 2. Cilt, 3. Baskı, Yetkin Yayınevi, s. 445.

³¹¹ GÜVEN Mustafa, "Tehdit suçunun objektif yapısı üzerine bir inceleme", Adalet Dergisi, sayı 4, s. 61.

³¹² TANERİ, a.g.e., s. 66.

³¹³ Yarg. 4. CD., 2016/12221 Esas, 2020/9112 Karar Sayılı kararı.

³¹⁴ Yarg. 4. CD., 2016/12574 Esas, 2020/9079 Karar Sayılı kararı.

³¹⁵ Yarg. 4. CD., 2016/10921 Esas, 2020/8494 Karar Sayılı kararı.

³¹⁶ Yarg. 4. CD., 2016/10895 Esas, 2020/8475 Karar Sayılı kararı.

³¹⁷ Yarg. 4. CD., 2016/3596 Esas, 2020/8625 Karar Sayılı kararı.

³¹⁸ Yarg. 4. CD., 2020/19343 Esas, 2020/19494 Karar Sayılı kararı.

B. Manevi Unsur

Suçun unsurlarından bir diğeri de manevi unsurdur. Manevi unsur fail ile eylem arasındaki manevi değeri, manevi bağı ifade etmektedir. Fail ile eylem arasında bu bağ kurulmadıkça suçtan söz edilemeyecektir.³¹⁹ Maddi unsurları tam olan bir eylemde manevi unsurun bulunmaması halinde eylem ile fail arasındaki bağ kurulamayacak ve suç oluşmayacaktır. Dolayısıyla failin eylemden dolayı sorumlu tutulabilmesi eylemle fail arasında ki psikik bağı kurulmasına bağlıdır.³²⁰ Suçun manevi unsuru tipikliğin manevi unsuru olarak da ifade edilmektedir. Suç tanımına uyan tipik hareketi yapan faili bu tipik hareketi yapmaya iten iç dürtü veya psikolojik neden, suçun manevi unsurunu oluşturmaktadır. Fail eylemi gerçekleştirirken manevi unsur bakımından kasten ya da taksirle hareket edebilecektir.

Failin kast ya da taksire dayalı kusuru olmaksızın ancak kendisinin iradi hareketi sonrasında sebep olduğu sonuçtan sorumlu tutulmasına objektif sorumluluk denilmekte olup, Kanonik Hukuktan gelen bu sorumluluk anlayışı modern ceza hukukunda benimsenen "kusursuz suç ve ceza olmaz" prensibiyle uyuşmadığı için artık kabul edilmemektedir.³²¹ Burada da failin cezalandırılabilmesi için kusurunun olması, eylem sebebiyle kınanabilir olması aranacaktır.

Kast suçun kanuni tanımında yer alan maddi unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesini ifade etmektedir. Diğer bir deyişle kast öngörülen ve suç oluşturan bir eylemi gerçekleştirmeye yönelen irade anlamına gelmektedir.³²² Taksir ise bir suçun tanımında yer alan neticenin failin üzerine düşen dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı hareketi sonrasında gerçekleşmesi anlamına gelmektedir. Taksirli sorumluluk ancak kanunda buna ilişkin sorumluluğun açıkça düzenlenmesi halinde mümkündür. Kanundaki suç tipinde kasten ifadesi varsa, bu durum o suç tipinin taksirli halinin de var olduğunu gösterecektir. Örneğin TCK'nın 81. maddesinde öldürme, kasten

³¹⁹ ÖZGENÇ / ÜZÜLMEZ / GÖKTÜRK, a.g.e., s. 26.

³²⁰ HAKERİ, a.g.e., s.142.

³²¹ GÖKÇEN, Ahmet / BALCI, Murat. "Kasten Yaralama Suçunun Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Halleri (TCK m. 87)", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, cilt 21, sayı 2, 2016, s. 372-373 ; ABD'nin 29 eyaletinde " reşit olmayan küçüklerle rızayla cinsel ilişki suçu" kast ya da taksir aranmamakta olup 14 yaşından küçük birisyle rızaya dayalı olarak cinsel ilişkiye giren kendisinden 4 yaş veya daha büyük kimseler, mağdurun yaşını bilmeseler veya mağdur olduğundan daha yaşlı gösterse dahi sorumlu tutulmaktadır. Detaylı bilgi için bkz.; HAKERİ, a.g.e., s. 223.

³²² DÖNMEZER / ERMAN, v.d., a.g.e., s. 34.

öldürme şeklinde düzenlemiş olup bu durum aynı suçun taksirli halinin de düzenlendiğini gösterecektir.³²³ Kasta bağlı sorumluluk esas iken taksirli sorumluluk istisnaidir. Kast eylemin failin istediği sınırlar içerisinde kalıp kalmamasına göre doğrudan veya olası kast, suç işlemekle ulaşmak istediği amacın kanun açısından önemli olup olmamasına göre genel kast veya özel kast olarak ayrılmaktadır.

Tehdit suçunun manevi unsuru ise kasttır.³²⁴ Yani suç ancak kasten işlenebilir. Fail mağdura karşı haksız zarar bildiriminde bulunmalı ve bildirimnin de haksızlık teşkil ettiğini bilmelidir.³²⁵ Taksirle işlenebilen hali düzenlenmemiştir. Bu nedenle dikkatsizlik veya özensizlik gibi taksirli bir davranış sonrasında ortaya çıkan tehdit suç sayılmayacaktır.³²⁶ Suçun manevi unsurunun oluşması bakımından önem arz eden, failin mağduru korkutmaya yönelik hareketinin mağdurun iç huzur, sükun ve güvenliğini, özgürce karar verme, iradi olarak hareket edebilme serbestisini etkilemek amacıyla yapılmış olmasıdır.³²⁷ Failin eylemi gerçekleştirirken hangi saikle gerçekleştirdiğinin veya eylemi gerçekleştirdiği sırada hangi amaca ulaşmak istediğinin bir önemi olmayıp failin özel kastı aranmayacaktır. Bu yönüyle tehdit suçu genel kastla işlenebilen bir suçtur.³²⁸

Tehdit suçunun düzenlendiği TCK'nın 106. maddesinde doğrudan kasıttan bahsedilmemiş olup suçun teorik olarak olası kastla da işlenmesi mümkündür ve bu durumda faile verilecek cezada indirim uygulanacaktır.³²⁹ Ancak bazı yazarlara göre tehdit suçu tehlike suçu olması sebebiyle bu suçun olası kastla işlenmesi mümkün değildir.³³⁰ Bize göre ise kasten işlenen suçların olası kastla da işlenmesi mümkündür. Örnek vermek gerekirse; failin silahla tehdit için mağdurun işyeri yerine mağdurun işyeri sanarak, mağdurun iş yerinin yanında bulunan üçüncü kişiye ait iş yerini kurşunlaması şeklindeki eyleminde üçüncü kişi için TCK 21/2 bağlamında olası kastla silahla tehdit suçunu işlediğinin kabulü gerekmektedir.

³²³ GÖKPINAR, Mahmut, "Ceza Sorumluluğunun Temeli; Kast", TBB Dergisi, cilt 21, sayı 79, 2008, s. 20.

³²⁴ ARTUK / GÖKCEN / ALŞAHİN / ÇAKIR, a.g.e., s. 416.

³²⁵ SOYASLAN, a.g.e., s. 285.

³²⁶ ÇINAR, Tehdit Suçu, s. 84.

³²⁷ KOCA / ÜZÜLMEZ, a.g.e., s.401.

³²⁸ YAŞAR / GÖKCAN / ARTUÇ, a.g.e., s. 3498.

³²⁹ YOKUŞ SEVÜK, a.g.e., s. 204.

³³⁰ MERAN, Hürriyetten Yoksun Bırakma-Tehdit-Şantaj-Konut Dokunulmazlığını Bozma, s. 34.

Tehdit suçunun manevi unsurunun ne olduğunun belirlenmesi bakımından 765 Sayılı kanun döneminde ki görüşler irdelendiğinde üç ayrı görüş olduğu görülmektedir. İlk görüşe göre bazı yazarlar ve uygulamada Yargıtay, tehdit suçu açısından kavga veya tartışma sırasında söylenen sözlerin ani ve tasarlanmadan gerçekleşmesi sebebiyle korkutuculuğu ve ciddiliği olmadığını kabul ederek tehdit suçunun oluşmadığını kabul etmekteydi.³³¹ Burada, kanunda suç tanımında yer almayan tasarlama hususu zorunlu bir unsur gibi değerlendirilmekteydi. Tehdit suçunun varlığı ancak taammüdün varlığına bağlı tutulmuştu.³³² Tehdit suçunun suç tipinde böyle bir koşul yer almamasına rağmen manevi unsur bakımından bu hususun zorunlu olarak aranması, kanunilik prensibine de aykırılık teşkil etmekteydi.³³³ Sonrasında Yargıtay 4. Ceza Dairesi tasarlamanın varlığını arayan görüşün ayrılarak suçun oluşumu için genel kastın yeterli olduğu görüşünü benimsemiş ve eylemin tasarlanması gerekliliği görüşünden ayrılmıştır.³³⁴ Diğer bir görüş ise Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun benimsediği görüştür. Buna göre tehdit suçunda fiilin işlenmesi sırasında failde özel bir kast aranmasa da korkutucu ve ürkütücü olmayan, elverişlilikten ve ciddiyetten uzak bildirimlerde tehdit kastının varlığından bahsedilemeyecektir.³³⁵ Burada fevren söylenen sözlerde suçun oluşmaması, öfkenin suç kastını ortadan kaldırması veya öfkeyle işlenen tehdidin suçu oluşturmamasından kaynaklanmayıp, söylenen sözlerde ciddiyet bulunmamasından ileri gelmektedir.

765 Sayılı ceza kanunu döneminde yukarı da belirtilen tartışmalar yapılmış ise de 5237 Sayılı yasa ile söz konusu tartışmalar sona ermiştir. Zira 5237 Sayılı TCK'da kastın tanımı yapılmış ve eylemin kasten işlendiğinin sayılması için bilerek ve isteyerek hareket etmenin yeterli olduğu belirlenmiştir. TCK'nın 106. madde metninde de belirtilen hususları bilerek ve isteyerek gerçekleştiren kişi kasten hareket etmiş

³³¹ "... Ceza Genel Kurulu'nun 02.07.1979 gün ve 182/312 Sayılı kararında " sanığın tehdide konu edilen sözleri, cereyan eden bir ağız kavgası ve çekişme sırasında fevren sarfettiğinin anlaşılmasına ve Yüksek Yargıtay'ın yerleşmiş içtihatlarına göre, hakaretle müterafik olarak fevran söylenen sözlerde tehdit suçunun taammüd unsurunun oluşamayacağına göre..." ÇINAR, Tehdit Suçu, s. 93.

³³² ARTUK / GÖKÇEN / YENİDÜNYA, a.g.e., s. 3852.

³³³ ARTUK / GÖKÇEN / YENİDÜNYA, a.g.e., s. 3853

³³⁴ ÜZÜLMEZ, Yeni Türk Ceza Kanununun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 109.

³³⁵ CGK 20.10.1998 Tarih ve 252/319 Sayılı kararı

sayılacaktır.³³⁶ TCK'nın 106. maddesinde de manevi unsur yönünden tasarlama koşuluna yer verilmemiştir. Yine öfke veya hiddet sebebiyle tehdit niteliğindeki sözlerin söylenmesi de suçun oluşmasına engel değildir. Nitekim kanunda hiddetin kastı tamamen kaldıracağı kabul edilmemiştir.³³⁷ Yargıtay da önceki tartışmalardan ayrılarak suçun oluşumu için tasarlama aramayan, tehdit niteliğindeki eylemin kavga sırasında söylenip söylenmediğine göre ayırım yapmayan, suçun oluşması için genel kastın yeterli olduğu görüşü benimsemiştir.³³⁸

C. Hukuka Aykırılık Unsuru

1. Genel Olarak

Ceza hukuku anlamında tipik olmayan bir fiil suç niteliğini taşımayacaktır. Tipik olan bir fiil de kural olarak hukuka aykırıdır. Bununla birlikte tipik bir fiilin cezalandırılabilmesi için aynı zamanda hukuka aykırı olması gerekmektedir. Bu anlamda tipiklik ile hukuka aykırılık iç içedir. Ancak tipiklik incelemesi hukuka aykırılık incelemesinden önce gelmektedir. Zira tipik olmayan bir fiil için hukuka aykırıdır denilemez, ancak tipik olan bir fiil aynı zamanda hukuka aykırı olmayabilir. Tipiklik eylemin haksızlığı ve hukuka aykırılığı yönünden kesin bir yargı ortaya koyamamakla birlikte eylemin hukuka aykırılığı yönünden bir karine teşkil eder.³³⁹

Hukuka aykırılık ile haksızlık kavramı benzer gözükse de, hukuka aykırılık hukuk normu ile eylemin çelişmesi iken, haksızlık, eylemin kendisidir. Hukuka aykırı olarak değerlendirilen bir eylem tüm hukuk düzeni için hukuka aykırı olarak kabul edilmiş olur. Diğer bir anlatımla hukuka aykırı olarak nitelendirilen eylemin medeni

³³⁶ ÜZÜLMEZ, Yeni Türk Ceza Kanununun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 113.

³³⁷ TOROSLU, a.g.e., s. 84.

³³⁸ "...Kavga ve tartışma sırasında haksız bir fiilin kendisinde husule getirdiği şiddetli öfke ve elemin (gazabın) failin iradesini etkileyen bir etken olarak kusur yeteneğinde meydana getirdiği azalma nedeniyle koşulları varsa ancak yasal indirim nedeni olarak kabul edilebilir ise de, önceden ilke boyutunda kastı kaldıran ve suçun oluşumunu engelleyen bir husus olarak kabulü mümkün değildir. Yukarıda yapılan açıklamalara göre incelenen dosyada, tehdit eyleminin 5237 Sayılı TCYasasının 106. maddesinde suç olarak tamamlandığı ve anılan suçun oluşumu için sözlerin mağdur üzerinde ciddi bir korku yaratmasının zorunlu olmadığı ve kavga sırasında fevren söylemesinin de suçun oluşumunu engellemeyeceği gözetilerek, dosyada bulunan kanıtların tartışılarak eylemin sabit olup olmadığına karar verilmesi ve sabit olduğu kabul edilirse sanığın cezalandırılmasına karar verilmesi gerekirken yetersiz ve yasal olmayan gerekçelerle beraat kararı verilmesi,..." Yarg. 4. CD., 2006/2605 Esas, 2007/5710 Karar Sayılı kararı.

³³⁹ GÖKTÜRK, Neslihan, "Suçun Yasal Tanımında Yer Alan "Hukuka Aykırılık" İfadesinin İcra Ettiği Fonksiyon", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, cilt 7, sayı 1, 2016, s. 417.

hukuk bakımından hukuka uygun iken ceza hukuku açısından hukuka aykırı olması mümkün değildir. Dolayısıyla hukuka aykırılık kanuni tanıma uygun olarak işlenen fiile, hukuk düzenince izin verilmemesi, işlenen fiilin hukuka uygun sayılmaması, sadece ceza hukuku anlamında değil tüm hukuk düzeni ile çatışma içinde bulunması anlamına gelmektedir.³⁴⁰ Bunun aksini kabul etmek hukuk düzeninin tekliği/bütünlüğü ilkesine de aykırılık teşkil edecektir.³⁴¹ Bununla birlikte, evli kişinin zinasında olduğu gibi bir fiil medeni hukuk anlamında hukuka aykırı olmakla birlikte ceza hukuku anlamında tipik olmayabilir.³⁴²

Eylem gerçekleşikten sonra eylemin tipik olup olmadığı maddi ve manevi unsurların değerlendirilmesi sonrasında belirlenir. Eylemin maddi ve manevi unsurlarına ilişkin yapılacak değerlendirme sonrasında eylemin hukuka uygunluk nedeni içerip içermediği araştırılacaktır. Kanuna uyan ya da tipe uygun bir haksızlığın gerçekleşmesi suç niteliğindeki bir fiil için gerekli ancak yeterli değildir. Fiilin bununla birlikte hukuka aykırı olması gerekmektedir.³⁴³

2. Hukuka Uygunluk Nedenleri

Hukuka uygunluk nedenleri sınırlı olmayıp (numerus clausus) kesin bir listesi bulunmamaktadır.³⁴⁴ Kuralın amacının ortadan kalkması halinde ceza kanununda hukuka uygunluk hali olarak öngörülmeleyen bir hal dolayısıyla da ceza kuralının koruduğu hukuki yararın korunmaya layık olmaktan çıkması mümkündür.³⁴⁵ Yazılı olsun veya olmasın hukuka uygunluk sebepleri hukuk düzeninin tamamından kaynaklanmakta olup örf ve adet hukukundan kaynaklanan hukuka uygunluk sebepleri de söz konusu olabilecektir.³⁴⁶ Ancak bu başlık altında TCK kapsamında düzenlenen hukuka uygunluk sebeplerine değinilecektir.

“Cezai Sorumluluğu Kaldıran veya Azaltan Nedenler” TCK’nın birinci kitabının ikinci kısmının ikinci bölümünde düzenlenmiştir. Bu bölüm toplam on bir

³⁴⁰ DÖNMEZER / ERMAN, v.d., a.g.e, s. 232.

³⁴¹ ÖZGENÇ, ÜZÜLMEZ, GÖKTÜRK, a.g.e., s. 37.

³⁴² ARTUK / GÖKÇEN / YENİDÜNYA, a.g.e., s. 207.

³⁴³ ARTUK / GÖKÇEN / YENİDÜNYA, a.g.e., s. 37.

³⁴⁴ HAKERİ, a.g.e., s. 310; ARTUK, Mehmet Emin / GÖKÇEN, Ahmet / ALŞAHİN, Mehmet Emin / ÇAKIR, Kerim, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 481.

³⁴⁵ DÖNMEZER / ERMAN, v.d., a.g.e, s. 33.

³⁴⁶ ARTUK, Mehmet Emin / GÖKÇEN, Ahmet / ALŞAHİN, Mehmet Emin / ÇAKIR, Kerim, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 481.

maddeden oluşmakta olup sırasıyla, 24. maddede Kanunun Hükmü ve Amirin Emri, 25. maddede Meşru Savunma ve Zorunluluk Hali, 26. maddede Hakkın Kullanılması ve İlgilinin Rızası, 27. maddede Sınırın Aşılması, 28. maddede Cebir ve Şiddet, Korkutma ve Tehdit, 29. maddede Haksız Tahrik, 30. maddede Hata, 31. maddede Yaş Küçüklüğü, 32. maddede Akıl Hastalığı, 33. maddede Sağır ve Dilsizlik, 34. maddede ise Geçici Nedenler, Alkol veya Uyuşturucu Madde Etkisinde Olma halleri düzenlenmiştir. Burada hukuka uygunluk sebepleri ile kusurluluğu ortadan kaldıran veya azaltan hallerin aynı başlık altında düzenlenmesinin nedeni, TCK'nın hazırlık çalışmalarını yürüten Adalet Komisyonu'nun raporunda, maddelerin hukuki niteliklerinin tartışmalı olduğu ve bağlayıcı olunmamak için bahse konu hukuki müesseselerin salt hukuki sonucu dikkate alınmak suretiyle başlıklandırmanın yapıldığı belirtilmiştir.³⁴⁷Hukuka uygunluk nedenleri ise kanunun bu bölümünde 24. maddenin 1. fıkrasında görevin ifası, 25. maddenin 1. fıkrasında meşru savunma, 26. maddenin 1. fıkrasında hakkın kullanılması ve 26. maddenin 2. fıkrasında ilgilinin rızası şeklinde düzenlenmiştir.

TCK'nın 106. maddesinde sayılan hukuki değerler, hayat, vücut bütünlüğü, cinsel dokunulmazlık, malvarlığı veya bunun dışındaki sair haller olarak belirtilmiş olup, tehdit suçu belirtilen bu değerlere saldırı yapılacağına ya da kötülük edileceğinin bildirilmesi ile oluşur. Her ne kadar failin eylemi sayılan değerlere saldırı bildirimini veya kötülük beyanı niteliğinde ise de eylem; görevin ifası, meşru savunma, hakkın kullanılması ya da ilgilinin rızası hallerinin varlığı ile gerçekleşmişse hukuka aykırı olmaktan çıkacak ve haksız olarak nitelendirilemeyecektir.³⁴⁸ Yargıtay bir kararında kendilerine saldıran kalabalık gurubun saldırısını defetmek için failin havaya silahla ateş etmesini meşru savunma kapsamında değerlendirmiştir.³⁴⁹

³⁴⁷ KEÇELIOĞLU, Elvan, “Kusurluluğu Ortadan Kaldıran Sebeplerle Hukuka Uygunluk Sebepleri Arasındaki Ayrımın TCK'nın Uygulanması Bakımından Pratik Sonuçları”, TBB Dergisi, sayı 87, 2010, s. 300.

³⁴⁸ ÜZÜLMEZ, Yeni Türk Ceza Kanununun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 115.

³⁴⁹ “... tarafsız tanıkların da toplanan kalabalığa engel olamamaları ve polis gelene kadar kapıyı tutarak sanık ve arkadaşının güvenliğini sağlamaya çalışmaları, sanığın, saldırıyı def etmek için, saldırıyla orantılı şekilde havaya doğru ve sadece bir el ateş ederek, eylemini devam ettirmemesi göz önüne alındığında, sanığın eyleminin kavganın tarafı olan arkadaşına karşı gerçekleşen ve tekrarı muhakkak olan saldırıyı önlemeye yönelik olması nedeniyle meşru savunma kapsamında kaldığının ve suç işleme kastının da olmadığına gözetilmemesi...” Yarg. 4.CD., 2014/38918 Esas, 2019/246 Karar Sayılı kararı.

Burada failin gerçekleştireceğini bildirdiği kötülüğün hukuka aykırılığı ile failin mağdurdan talep ettiği davranışın hukuka aykırılığının değerlendirilmesi gerekmektedir. Tehdit suçunda eylemin hukuka aykırı olabilmesi, failin gerçekleştireceğini bildirdiği kötülüğün hukuka aykırı olmasına bağlıdır. Zira gerçekleştirileceği bildirilen kötülüğün haksız olmaması halinde şantaj suçunun işlendiğinden bahsedilecektir. Failin mağdurdan talep ettiği davranış hukuka uygun olabilir fakat gerçekleştirileceği bildirilen davranış hukuka uygun değil ise ancak orada tehdit suçundan bahsedilebilir.³⁵⁰ Kanun tarafından verilen yetkinin kullanılacağına bildirilmesi ya da işlenmekte olan bir suçun yetkili makamlara ihbar ederek ya da şikayet yoluyla bildirileceğinin belirtilmesi, hukuka uygunluk sebepleri olduğu için haksız sayılamayacak ve tehdit suçunu oluşturmayacaktır.³⁵¹ Borcunu ödemeyen borçlunun malının haczettirileceği gibi bir tehdit, zarar haksız olmadığı ve haklı bir nedene dayandığı için TCK'nın 106. maddesinde düzenlenen suç oluşturmayacaktır.³⁵²

Yine kişinin kendisine veya başkasına ait bir hakka yönelmiş bir saldırıyı defetmek amacıyla kullanılan tehdit meşru savunma kapsamında değerlendirilebileceği gibi somut olayın şartlarına göre TCK'nın 29. maddesinde düzenlenen haksız tahrik hükümleri kapsamında da değerlendirilebilir.³⁵³

Yargıtay kararlarında haksız bir eyleme karşı yapılan tehdidin meşru savunma kapsamında kalıp hukuka uygunluk halinin uygulaması gerektiğini belirtir yönde³⁵⁴, şikayet hakkının kullanılacağına bildirilmesinin anayasal hakkın kullanılması olacağı

³⁵⁰ ÖZBEK / DOĞAN / BACAŞIZ / TEPE, a.g.e., s. 407.

³⁵¹ ARTUK / GÖKCEN / ALŞAHİN / ÇAKIR, a.g.e., s. 417.

³⁵² TOROSLU, a.g.e., s. 83.

³⁵³ ARTUK / GÖKÇEN / YENİDÜNYA, a.g.e., s. 3854.

³⁵⁴ "... Sanığın olayın gerçekleştiği İnegöl ilçesinde halk otobüs şoförü olması, mağdur Serkan Özsubaşı'nın, aracıyla sanığın kullandığı otobüsün arkasından sürekli korna çalarak gelmesi ve aracı ile otobüsün önünü kesmesi, araçtan inerek sanığın kullandığı otobüsün yanına gelerek dışarıdan sanığa yumruk atıp hakaret etmesi, eline almış olduğu taşı otobüsün camına atarak kırması, sanığın da şoför koltuğunun sol tarafında bulunan bıçağı eline alması şeklinde olayın gerçekleştiğinin kabul edilmesi karşısında, sanığın tehdit söz söylemediğine ilişkin savunmaları ve tanığın da tehdit sözüne ilişkin beyanının bulunmaması da göz önüne alınarak, sanığın eylemini kendisine veya yakınlarına karşı gerçekleşmesi muhakkak olan haksız bir saldırıyı ortadan kaldırmak amacıyla gerçekleştirip gerçekleştirmediği üzerinde durularak eylemin TCK'nın 25. maddesinde düzenlenen meşru savunma kapsamında değerlendirilip değerlendirilemeyeceğinin tartışılmaması..." Yarg. 4. CD., 2016/9536 Esas, 2020/7753 Karar Sayılı kararı.

yönünde³⁵⁵, borçlunun borcunu ödememesinin alacaklı açısından haksız tahrik sebebi olacağı yönündedir.³⁵⁶



³⁵⁵ " 5237 Sayılı TCK'nın 106. maddesinin 1. fıkrasının ikinci cümlesinde yazılı tehdit suçunun tanımında; "sair bir kötülük edeceğinden bahisle tehdit" eyleminden söz edilmiş ise de, eylemin hukuka aykırılık ögesinin oluşması bakımından olayda hukuka uygunluk nedenlerinin bulunmaması da zorunludur. TCK'nın 26. maddesinde "hakkını kullanan kişiye ceza verilmez" hükmü yer almaktadır. Anayasanın 36. maddesinde ise, herkesin yargı merciileri önünde iddia ve savunmada bulunma hakkının bulunduğu belirtilmiştir. Ayrıca, gerçek kişiler veya resmi mercilerin hukuka aykırı işlem ve eylemleri nedeniyle kişilerin şikayet hakları da hak arama özgürlüğü kapsamında bu madde içerisinde değerlendirilmektedir. Şikayet hakkının kullanılması, kişilerin veya kamu görevlilerinin yasaya uygun davranmadıkları iddiasıyla idare veya yargı makamlarınca denetlenmelerine olanak sağlamaktadır. Şikayet edilen kişinin suç işlediği için cezalandırılması veya kamu görevlisinin hukuka aykırı davranışı nedeniyle disiplin işlemine ya da yargılamaya tabi tutulması sair kötülüğe uğratılması anlamına gelebilecek ise de, yasal hakkın kullanılması nedeniyle kişi cezalandırılmaz." Yarg.4.CD., 2019/4105Esas, 2019/20008 Karar Sayılı kararı; "...Sanığın kovuşturma aşamasında iftira suçunu kabul etmeyerek, katılanın kendisini başka numaradan da aramış olabileceğini savunması karşısında; sanığın iftira iddiasına konu edilen eyleminin Anayasal şikayet hakkının kullanılması kapsamında kalıp kalmadığının tartışılmasından sonra hukuki durumunun tayini gerektiğinin gözetilmemesi..." Yarg. 4. CD., 2016/17990 Esas, 2020/14166 Karar Sayılı kararı.

³⁵⁶ "...Sanığın aşamalarda "...Müştekiden alacağım vardı kendisi uzun süre beni oyaladı paramı vermedi bende telefonla arayarak paramı istedim. Yaklaşık 2-3 senedir alacağımı alamıyorum, ben kendisine iddianamede belirtildiği gibi hakarete de bulunmadım küfür etmedim tehditte etmedim, yalnızca kendisine dürüst ol borcunu öde dedim kendisi borcunu ödememek için bu şekilde şikayette bulunmuştur..." şeklindeki savunması karşısında, olayın çıkış nedeni ve gelişmesi değerlendirilerek sonucuna göre tehdit suçu yönünden TCK'nın 29. maddesinde düzenlenen haksız tahrik hükmünün uygulanıp uygulanmayacağı tartışılmaması..." Yarg. 4. CD., 2013/26588 Esas, 2015/36682 Karar Sayılı kararı.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KUSURLULUK, SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ ŞEKİLLERİ, MUHAKEME USULÜ VE YAPTIRIM

I. KUSURLULUK

A. Genel Olarak

Suçun maddi unsurları tipikliğin dış cephesini yani objektif tarafını oluşturmaktayken kişinin iç dünyasına ilişkin manevi unsurlar tipikliğin subjektif unsurunu oluşturmaktadır.³⁵⁷ Suçun oluşumu için de suç tanımında yer alan eylemlerin fail tarafından gerçekleştirilmesi ve fiil ile fail arasında nedensellik bağının kurulması yeterli olmamakta, ayrıca fail ve fiil arasında subjektif bağın kurulması gerekmektedir.³⁵⁸ Fail ile fiil arasında subjektif bağın kurulması failin kusurlu olmasına bağlıdır.

Kusursuz ceza olmaz ilkesi ceza hukukunun temel prensiplerindedir. Bu ilke gereği bir kişi işlediği suç sebebiyle ancak kusurlu ise ya da kusuru varsa kusuru oranında cezalandırılabilir. Faile somut olayda kusur atfedilemiyorsa cezalandırılması mümkün olmayacaktır. Eyleme ilişkin değerlendirme yapıp olayda suçun objektif unsurlarının olduğu tespit edildikten sonra kusur değerlendirmesi yapılması gerekmektedir.³⁵⁹ Suçun manevi unsurları suçun zorunlu unsurlarından olup eksikliği halinde suç gerçekleşmeyecekken kusurluluk, tüm unsurları gerçekleşmiş eylemden ötürü failin kınanıp kınanamayacağı ile ilgilidir.³⁶⁰ Dolayısıyla kusurluluk ancak suçun tüm unsurları gerçekleştikten sonra değerlendirilebilecektir.

Doktrinde kusurluluk tabiatçı ve normcu bakış açılarıyla ele alınıp ortak bir tanıma ulaşılmak istenmektedir. Kusurluluk tabiatçı anlamda eylem ve fail arasında ki psikik bağı ifade ederken, normcu bakış açısına göre iradenin ödevine aykırı hareketi

³⁵⁷ ARTUK, Mehmet Emin / GÖKÇEN, Ahmet / ALŞAHİN, Mehmet Emin / ÇAKIR, Kerim, Ceza Hukuku Genel Hükümler, a.g.e., s. 563.

³⁵⁸ APAYDIN, Cengiz, "Kusurluluk", Terazi Hukuk Dergisi, cilt 11, sayı 116, 2016, s. 70.

³⁵⁹ ÖZGENÇ, ÜZÜLMEZ, GÖKTÜRK, a.g.e., s. 24.

³⁶⁰ ARTUK, Mehmet Emin / GÖKÇEN, Ahmet / ALŞAHİN, Mehmet Emin / ÇAKIR, Kerim, Ceza Hukuku Genel Hükümler, a.g.e., s. 564.

sonrasında kınanabilirlik durumunu ifade etmektedir.³⁶¹ Bir başka deyişle failin eylemi nedeniyle kınanabilir olmasını ifade etmektedir.

Kusurun iki unsurunu algılama yeteneği ve irade kabiliyeti oluşturmakta olup hukuka aykırı davranan failin fiilinin haksızlığı, fiilin suç oluşturduğunu algılayabilme ve bu doğrultuda hareketlerini yönlendirebilme yeteneğine sahip olmasına bağlıdır.³⁶² Kişinin biyolojik gelişiminin yanı sıra, toplumdaki yazılı ve yazılı olmayan kuralları, bunların neler olduğunu ve ne anlama geldiğini algılama yeteneği ile bu değer yargılarının çizdiği ölçü doğrultusunda hareketlerini yönlendirme yani irade yeteneği de gelişmektedir.³⁶³ Bu doğrultuda algılama yeteneği bir kimsenin yaptığı eylemin yaşadığı toplumun hukuk düzenine aykırı olup olmadığını bilebilmesini ifade ederken, eylemin hukuka aykırı olduğunu algılayabilmesi ile birlikte hareketlerin özgür bir şekilde yönlendirme yeteneğine sahip olması da irade yeteneğini ifade etmektedir. Kusur, normal bir insanın davranış şekline uygun şekilde davranmamaktır.³⁶⁴

Hukuka aykırılık için tipe uygun bir eylem aranırken, failin kusurlu sayılabilmesi için öncelikle tipe uygun ve hukuka aykırı bir eylem aranır. Kusurluluğun belirlenmesinde de toplumun genelinin beklentileri değil failin kişisel özellikleri dikkate alınacak ve kusurluluk değerlendirmesiyle fail hakkında ceza verilip verilmeyeceği belirlenecektir.³⁶⁵ Dolayısıyla eylemin fail özelinde tartışılması ve buna ilişkin bir değer yargısında bulunulması kusurluluğu ilgilendirecektir.³⁶⁶ Bir kişinin eyleminden dolayı cezalandırılabilmesi için eylemde haksızlığın unsurları bulunmalı, bununla birlikte ortaya çıkan haksızlıkta kusurlu olduğunun tespit edilmesi gerekmektedir.³⁶⁷ Kusurlu olduğunun tespiti sırasında ise ortada kusurluluğu etkileyen hallerin olup olmadığı araştırılacaktır. Kusurluğu etkileyen hallerden birisinin

³⁶¹ HAFIZOĞULLARI, Zeki, “Kusurluluğu Kaldıran Bir Neden Olarak Ceza Hukukunda İstenemezlik İlkesi”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, cilt 57, sayı 3, s. 340.

³⁶² ÜZÜLMEZ, Yeni Türk Ceza Kanununun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 117.

³⁶³ TURABİ, Selami, “Kusurluluk ve Kusurluluğu Etkileyen Haller”, TBB Dergisi, sayı 101, 2012, s. 278.

³⁶⁴ SAKA, Zafer, “Kusur Kavramı”, Adalet Dergisi, Mayıs-Haziran 1973, sayı 5-6, s. 442.

³⁶⁵ ÖZBEK / DOĞAN / BACAKSIZ / TEPE, a.g.e., s. 199.

³⁶⁶ ARTUK, Mehmet Emin / GÖKÇEN, Ahmet / ALŞAHİN, Mehmet Emin / ÇAKIR, Kerim, Ceza Hukuku Genel Hükümler, a.g.e., s. 565.

³⁶⁷ ÖZGENÇ, ÜZÜLMEZ, GÖKTÜRK, a.g.e., s. 89.

bulunması durumunda ise fail suç niteliğindeki fiilinden dolayı ya hiç sorumlu tutulmayacak ya da sorumluluğu belirli oranlarda azaltılacaktır.

Kusurluluk failin kusur kusurlu davranabilme kabiliyetine (isnat kabiliyeti) bağlı olup, kusur yeteneği olmayan bir kişinin eylemi dolayısıyla kusurluluğundan bahsedilemeyecektir.³⁶⁸ Böylece kusurluluğun ön şartının da kusur kabiliyetinin varlığı olduğu anlaşılmaktadır.³⁶⁹

Kusurluluğu etkileyen haller ise, TCK'da "Ceza Sorumluluğunu Kaldıran veya Azaltan Haller" başlığı altında kanunun 24 ve 34. maddeleri arasında düzenlenmiştir. Başlık altında TCK'nın 24/1. maddesinde Kanun Hükmünü Yerine Getirme, 25. maddesinde Meşru Savunma, 26/1. maddesinde Hakkın Kullanılması, 26/2. maddesinde ise İlgilinin Rızası, hukuka uygunluk nedenleri olarak düzenlenmiş olup buna ilişkin inceleme yukarıda yapılmıştır. Kusurluluk başlığı altında ise kusurluluğu etkileyen hallerden; haksız tahrik durumu, cebir veya tehdit hali, zorunluluk hali, hukuka aykırı ve fakat bağlayıcı emrin yerine getirilmesi tehdit suçu açısından işlenecektir.

B. Hukuka Aykırı ve Fakat Bağlayıcı Emrin Yerine Getirilmesi

Anayasanın 137/1. maddesinde "Kanunsuz Emir" başlığı altında yapılan düzenleme;

"1- Kamu hizmetlerinde herhangi bir sıfat ve suretle çalışmakta olan kimse, üstünden aldığı emri, yönetmelik, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi, kanun veya Anayasa hükümlerine aykırı görürse, yerine getirmez ve bu aykırılığı o emri verene bildirir. Ancak, üstü emrinde ısrar eder ve bu emrini yazı ile yenilirse, emir yerine getirilir; bu halde, emri yerine getiren sorumlu olmaz.

2-Konusu suç teşkil eden emir, hiçbir suretle yerine getirilmez; yerine getiren kimse sorumluluktan kurtulamaz.

³⁶⁸ ARTUK, Mehmet Emin / GÖKÇEN, Ahmet / ALŞAHİN, Mehmet Emin / ÇAKIR, Kerim, Ceza Hukuku Genel Hükümler, a.g.e., s. 565.

³⁶⁹ HAKERİ, a.g.e., s.387; HAFIZOĞULLARI/ÖZEN'e göre isnat yeteneği kusurluluğun bir unsurunu veya ön koşulunu oluşturmamakta kişinin bir niteliğini ifade etmektedir. Ayrıntılı bilgi için bkz. HAFIZOĞULLARI / ÖZEN, a.g.e., s. 169.

3- *Askeri hizmetlerin görülmesi ve acele hallerde kamu düzeni ve kamu güvenliğinin korunması için kanunla gösterilen istisnalar saklıdır.*"

şeklinde hüküm altına alınmıştır.

Anayasanın kanunsuz emir başlıklı düzenlemesi doğrultusunda ise TCK'nın 24. maddesinin ikinci fıkrasında "*Yetkili bir merciden verilip yerine getirilmesi, görev gereği zorunlu olan bir emri uygulayan sorumlu olmaz.*" şeklinde emrin yerine getirilmesi halinde sorumluluk karşılığını bulmaktadır. Görünürde ve içerik olarak meşru olan bir emri yerine getiren memur kusuru ortadan kaldıran bu nedenden faydalanacaktır. TCK'nın 24. maddesinin dördüncü fıkrasında özel olarak emrin denetlenmesi yasaklandığı için diğer hallerde memurun verilen emri içerik ve şekil olarak denetlemesi ve hukuka uygunluğu araştırması halinde sorumlu tutulamayacaktır.³⁷⁰ Burada emri yerine getiren memurun cezalandırılmaması eylemin hukuka uygunluğundan değil memurun kusurunun olmamasından kaynaklanmaktadır.³⁷¹ Bununla birlikte maddenin bu fıkrası Anayasa'nın tekrarı mahiyetindedir ve bahsedilen eylem suç teşkil etmeyen eylemdir. Suç teşkil etmeyen eyleme ilişkin memur veya amirin sorumluluğuna ilişkin değerlendirme idare hukukunun konusu olup ceza hukukunu ilgilendirmeyecektir.³⁷²

Konusu suç teşkil eden bir emir ise memur tarafından hiç bir koşulda yerine getirilmemelidir. Böyle bir emrin yerine getirilmesi halinde emri veren amir azmettiren, yerine getiren memur ise fail olarak sorumlu olacaktır.³⁷³ Bu husus TCK'nın 24. maddesinin üçüncü fıkrasında "*Konusu suç teşkil eden emir hiç bir surette yerine getirilemez. Aksi takdirde yerine getiren ile emri veren sorumlu olur.*" şeklinde düzenlenmiştir.

Konusu suç teşkil eden bir emrin yerine getirilmesi Anayasa'nın 137/2. maddesi ve TCK'nın 24/3. maddesi kapsamında yasaklanmış ve buna aykırı davranılması halinde memurun sorumluluktan kaçamayacağı belirtilmiş ise de Anayasa'nın 137/3. maddesi ve TCK'nın 24/4. maddesi ile bu kurala bir istisna

³⁷⁰ APAYDIN, a.g.e., s. 84.

³⁷¹ HAKERİ, a.g.e., s.406.

³⁷² ÜNVER, Yener, "YTCK'da Kusurluluk", Ceza Hukuku Dergisi, cilt 1, sayı 1, 2006, s. 57.

³⁷³ ÜZÜLMEZ, Yeni Türk Ceza Kanununun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 119.

getirilmiştir. Emrin hukuka uygun olup olmadığının şeklen ve içerik olarak araştırılmasının kanunen yasaklandığı bu hallerde, memurun hukuka aykırı fakat bağlayıcı bir emri yerine getirmesi durumunda memur görevi kötüye kullanma suçundan kusurunun bulunmamasından dolayı sorumlu tutulamayacaktır.³⁷⁴ Bu kapsamda yerine getirilen emir tehdit niteliğinde olsa dahi yerine getiren bakımından mazeret sebebi olarak değerlendirilecek ve emri verenin sorumluluğuna gidilecektir.³⁷⁵

C. Zorunluluk Hali

Kusurluluğu ortadan kaldıran kurumlardan birisi de zorunluluk halidir.³⁷⁶ Zorunluluk hali TCK'nın 25. maddesinin ikinci fıkrasında

"Gerek kendisine gerek başkasına ait bir hakka yönelik olup, bilerek neden olmadığı ve başka suretle korunmak olanağı bulunmayan ağır ve muhakkak bir tehlikeden kurtulmak veya başkasını kurtarmak zorunluluğu ile ve tehlikenin ağırlığı ile konu ve kullanılan vasıta arasında orantı bulunmak koşulu ile işlenen fiillerden dolayı faile ceza verilmez"

şeklinde düzenlenmiştir.

Zorunluluk halinin uygulanabilmesi için ağır ve muhakkak bir tehlike olmalı, bu tehlikeye fail tarafından bilerek sebebiyet verilmemiş olunmalı, tehlike failin kendisinin veya üçüncü kişinin hakkına yönelmiş olmalı, tehlikede başka türlü kurtulma imkanı bulunmamalı, tehlikenin ağırlığı ile kullanılan araç arasında orantılık olmalıdır. Tehlikeye maruz kalıp kurtarılmak istenen değer ile zarara uğratılan değer karşılaştırıldığında, kurtarılmak istenen değer daha ağır basmalı ya da en azından feda edilen değere denk olmalıdır.³⁷⁷ Zorunluluk halinde saldırıdan değil bir tehlikeden bahsedilmektedir.³⁷⁸

³⁷⁴ APAYDIN, a.g.e., s. 84.

³⁷⁵ ÜZÜLMEZ, Yeni Türk Ceza Kanununun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 120.

³⁷⁶ Zorunluluk hali doktrinde bazı yazarlar tarafından kusurluluğu etkileyen haller içerisinde değil hukuka uygunluk nedenleri arasında sayılmıştır. Ayrıntılı bilgi için bkz. DÖNMEZER / ERMAN, v.d., a.g.e, s. 359; HAFIZOĞULLARI / ÖZEN, a.g.e., s. 221.

³⁷⁷ ÖZGENÇ, ÜZÜLMEZ, GÖKTÜRK, a.g.e., s. 57.

³⁷⁸ Bkz. TCK 25. madde gerekçesi.

CMK'nın 223. maddesinde yer alan düzenlemeye göre hakim somut olayda zorunluluk hali mevcutsa durumunda fail hakkında kusuru bulunmadığı için ceza vermeyecektir.³⁷⁹ Tehdit suçu fail tarafından kendisine veya başkasına yönelen ağır ve gerçekleşmesi kesin bir tehlikenin def edilmesi için tehlikeyle orantılı olarak, başka türlü tehlikeden kurtulma olanağının da bulunmaması durumunda gerçekleştirilmesi halinde fail bundan dolayı sorumlu tutulmayacaktır. Burada kusurluluk ilkesi gereği ortada bir suç vardır fakat gerçekleşen şartlar sebebiyle failin kınanabilmesi dolayısıyla cezalandırılabilmesi mümkün değildir.

D. Cebir ve Tehdit

Kusurluluğu ortadan kaldıran diğer hallerden birisi ise TCK'nın 28. maddesinde düzenlen "suçun cebir ve tehdit etkisi altında" işlenmesidir. Bu durum kanunda; "*Karşı koyamayacağı veya kurtulamayacağı cebir ve şiddet veya muhakkak ve ağır bir korkutma veya tehdit sonucu suç işleyen kimseye ceza verilmez. Bu gibi hâllerde cebir ve şiddet, korkutma ve tehdidi kullanan kişi suçun faili sayılır.*" şeklinde hüküm altına alınmıştır. Bu kapsamda cebir, bir kimsenin iradesinin oluşmasının karşı koyamadığı bir zorlamanın etkisiyle, örnek verilmesi gerekirse, yakalanması, bir yere kapatılması ya da doğrudan doğruya vücudu üzerinde bir baskı kurulması suretiyle istenilen hareketi yapmaya zorlanmasını ifade etmektedir.³⁸⁰ Zorlanan kişinin eylemi iradesinin eseri olmayıp cebre uğrayan kişi hareket etmemekte hareket etmeye zorlanmaktadır.³⁸¹ TCK'nın 28. maddesi bağlamında cebrin eşyalara yönelik olması mümkün olmayıp kişiye yönelmesi gerekmekte olup cebrin gerçekleştirildiği sırada uygulanan araçların bir önemi bulunmamaktadır.³⁸² Tehditte ise mağdurun iradesi korkutularak sakatlanmaya çalışılmaktadır.

Cebir ve tehdit ancak belirli bir seviyeye ve ağırlığa ulaşmış ise failin kusurluluğunu ortadan kaldıracak olup cebir ve tehdidin karşı konulması veya kurtulmasının mümkün olup olmadığı somut olayın şartlarına göre

³⁷⁹ ÖZBEK / DOĞAN / BACAKSIZ / TEPE, a.g.e., s. 218.

³⁸⁰ GÜLŞEN, a.g.e., s. 132-133.

³⁸¹ HAFIZOĞULLARI / ÖZEN, a.g.e., s. 292.

³⁸² GÜLŞEN, a.g.e., s. 133.

değerlendirilecek ayrıca feda edilen değer ile cebir ve tehdit sonrasında işlenen suç arasında kusurluluğu kaldırmaya değer bir denklik bulunması gerekecektir.³⁸³

Tehdit suçu failin karşı koyamayacağı veya kurtulamayacağı bir güç etkisi ile ya da tehdit altında işlenmiş ise fail kusurlu sayılmayacak ve cezalandırılmayacaktır. Bununla birlikte faili tehdit ve cebir altında eylemi gerçekleştirmeye mecbur bırakan ise fail olarak sorumlu tutulacaktır.

E. Haksız Tahrik

Tehdit suçunda kusurluluğu etkileyen hallerden değerlendirilecek diğer bir husus da haksız tahrik durumudur. Haksız tahrik TCK'nın 29. Maddesinde;

"Haksız bir fiilin meydana getirdiği hiddet veya şiddetli elemin etkisi altında suç işleyen kimseye, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine on sekiz yıldan yirmi dört yıla ve müebbet hapis cezası yerine on iki yıldan on sekiz yıla kadar hapis cezası verilir. Diğer hâllerde verilecek cezanın dörtte birinden dörtte üçüne kadar indirilir."

şeklinde düzenlenmiştir.

Haksız tahrik failin, mağdurun haksız hareketi sonrasında duyduğu öfke, kızgınlık ve şiddetli elemin tesiri altında kendisini suç işlemekten alıkoyamaması, iradesinin zayıflamasıyla suç işlemesi halidir.³⁸⁴ Haksız tahrike maruz kalan fail suç işlemek yerine haklı davranışı seçme imkanı varken haksız davranışı seçmekte ve kendisini suç işlemekten alıkoyamamaktadır.³⁸⁵ Haksız tahrike neden olan eylem failin iç dünyasında psikolojik bir buhran yaratacak ve onun irade serbestisini azaltarak suç işlemeye sevk edecektir.³⁸⁶

Tahrike maruz kalan failin, onu harekete geçiren eyleme karşı tahammül ve sabır göstermesi gerekli olduğu halde, bu şekilde davranmayıp harekete geçerek bir suç işlemesi sebebiyle cezai sorumluluğu olacak fakat tahrik hali failin direncini

³⁸³ ÜZÜLMEZ, Yeni Türk Ceza Kanununun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 12.

³⁸⁴ BIKMAZ, Raif, "Haksız Tahrik Kurumu Üzerine Bir İnceleme", İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, cilt 18, sayı 2, 2019, s. 404.

³⁸⁵ ARTUK, Mehmet Emin / GÖKÇEN, Ahmet / ALŞAHİN, Mehmet Emin / ÇAKIR, Kerim, Ceza Hukuku Genel Hükümler, a.g.e., s. 587; HAKERİ, a.g.e., s.406.

³⁸⁶ BARDAK, Cengiz, "Haksız Tahrik Üzerine Bir İnceleme", Adalet Dergisi, sayı 1, 1988, s. 45.

kırması ve üzerinde hiddet ve şiddetli bir elem yaratması sebebiyle, iradesi sarsılan fail soğukkanlılıkla ve hiçbir etki altında kalmadan suç işleyen kimselerin cezalandırıldığı gibi cezalandırılmayacaktır.³⁸⁷

Fail tehdit suçunu kendisine yönelen haksız eylem sonrasında duyduğu hiddet ve şiddetli elemle işlemiş ise, soğukkanlılıkla suçun işlenmesi neticesinde olduğu gibi cezalandırılmayacak TCK'nın 29. maddesinde belirlenen indirim hükümlerinden faydalanacaktır. Yargıtay da bir bozma kararında yeğenini döven şahsa yönelik failin tehdit eyleminde haksız tahrik hükümlerinin tartışılması gerektiğini belirtmiştir.³⁸⁸

Yine Yargıtay bir kararında sanığın haksız tahrik altında suç işlediğini kabul eden ve bu kabul sonrasında CMK'nın 223/4.d maddesinde belirtilen fiilin haksızlık içeriğinin azlığı gerekçesine dayanılarak ceza verilmesine yer olmadığına dair alınan karara ilişkin, tehdit suçunda CMK 223/4.d maddesinin uygulanma imkanı olmadığı ve haksız tahrikin kabulü halinde TCK'nın 29. maddesinde düzenlenen hükümlerin uygulanması gerektiğini belirtmiştir.³⁸⁹

II. SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ ŞEKİLLERİ

A. Teşebbüs

Suçun işlenmesi süreci içerisinde fail belli bir suç işleme noktasında karar vermekte, sonrasında işlemeye karar verdiği suç niteliğindeki eylemi gerçekleştirmek için hazırlık hareketleri yapmakta, daha sonra icrai hareketlere başlamakta ve nitekim süreç sonundan neticenin gerçekleşmesiyle suç tamamlanmaktadır.³⁹⁰

Teşebbüs 5237 Sayılı TCK'nın 35. Maddesinde;

³⁸⁷ ÇAĞLAYAN, M. Muhtar, "Yargıtay İçtihatlarının Işığında Haksız Tahrik Üzerinde Bir İzah Denemesi", Adalet Dergisi, sayı 1, 1982, s. 14.

³⁸⁸ "... İddianame anlatımı, suça sürüklenen çocuğun Cumhuriyet savcısı huzurundaki ifadesinde, yeğenin okul müdürü olan mağdur tarafından dövüldüğünün kendisine söylemesinden sonra okula gittiğine yönelik savunması karşısında, olayın çıkış sebebi üzerinde durularak suça sürüklenen çocuk hakkında haksız tahrik hükümlerinin uygulanmayacağı değerlendirilmemesi..." Yarg. 4. CD., 2017/17224 Esas, 2017/17224 Karar Sayılı kararı.

³⁸⁹ "...Somut olayda, sanığın haksız tahrik altında tehdit suçunu işlediğinin kabul edilmesi karşısında, sanık hakkında TCK'nın 29. maddesinin uygulanma olanağının tartışılması gerekirken, "işlenen fiilin haksızlık içeriğinin az olduğu" biçimindeki, kanuni olmayan gerekçeyle, tehdit suçunda uygulama imkanı bulunmayan CMK'nın 223/4-d madde ve fıkrası uyarınca ceza verilmesine yer olmadığına karar verilmesi..." Yarg. 4. CD., 2016/13134 Esas, 2020/8722 Karar Sayılı kararı.

³⁹⁰ KOCA / ÜZÜLMEZ, a.g.e., s. 331.

"(1) Kişi, işlemeyi kastettiği bir suçu elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlayıp da elinde olmayan nedenlerle tamamlayamaz ise teşebbüsten dolayı sorumlu tutulur.

(2) Suça teşebbüs hâlinde fail, meydana gelen zarar veya tehlikenin ağırlığına göre, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine on üç yıldan yirmi yıla kadar, müebbet hapis cezası yerine dokuz yıldan on beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Diğer hâllerde verilecek cezanın dörtte birinden dörtte üçüne kadarı indirilir."

şeklinde düzenlenmiştir.

Teşebbüste fail hazırlık hareketini tamamladıktan sonra işlemeyi düşündüğü suçun icrai hareketine başlamış ancak ya icrai hareketi tamamlayamamış ya da icrai hareketi tamamlasa da arzuladığı netice yine failin elinde olmayan (mani) nedenlerden ötürü meydana gelememiştir.³⁹¹ Madde metninde doğrudan doğruya icrai harekete başlanmasından bahsedilmiş ve bu şekilde fail ile hareket arasında belirli bir yoğunluk ve bağlantı aranmıştır.

Teşebbüsten söz edilebilmesi için yalnızca icrai hareketlere başlanması yeterli değildir. Teşebbüste kullanılan aracın suçun yasal tanımında belirtilen eylemi gerçekleştirmeye elverişli olması gerektiği gibi suçun da teşebbüse elverişli olması gerekmektedir. Buna göre madde metninde de belirtildiği gibi "işlemeyi kast etmek" yani eylem sırasında kasten hareket etmek gerekmektedir. Dolayısıyla taksirli hareket sonrasında neticenin meydana gelmemesi durumunda failin teşebbüsten sorumlu tutulması mümkün olmayacaktır. Yine sırf hareket suçları olarak nitelendirilen şekli suçlarda teşebbüs hükümlerinin uygulanması hareket yapıldığında suçun tamamlanması sebebiyle mümkün olmamakta, ancak yazılı iletiyle hakaret suçunda olduğu gibi icra hareketlerinin bölünebilir olduğu durumlarda bu suçlara da teşebbüs mümkün olmaktadır.³⁹²

Suçun maddi unsurları; fiil, netice, nedensellik bağı, suçun konusu, fail ve mağdurdan oluşmaktayken, sırf hareket suçlarında suçun tamamlanmış sayılması için

³⁹¹ ARTUK, Mehmet Emin / GÖKÇEN, Ahmet / ALŞAHİN, Mehmet Emin / ÇAKIR, Kerim, Ceza Hukuku Genel Hükümler, a.g.e., s. 674-675.

³⁹² ERCAN, İsmail, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Güncellenmiş 10. Baskı, 12 Levha Yayınları, 2014, s. 176.

neticenin meydana gelmesi aranmayacaktır. Dolayısıyla kanuni tanımında neticeye yer vermeyen suçlar sırf hareket suçu olarak nitelendirilmektedir. Söz konusu suçlar hareketin yapıldığı yerde işlenmiş sayılacak ve hareketten ayrı olarak neticenin gerçekleşmesi aranmadığından hareketle birlikte suç tamamlanacaktır.³⁹³ Soyut tehlike suçlarından olan tehdit suçu da sırf hareket suçu niteliğinde olup suçun tamamlanması neticenin gerçekleşmesine bağlanamaz. Yani tehdit suçunun gerçekleşmesi, bahsedilen kötülüğün fail tarafından icra edilmesine bağlı olmayıp, korunan hukuki değere karşı bir saldırı gerçekleştirileceğinden bahsedilmesi halinde suç tamamlanacaktır. Dolayısıyla sırf hareket suçu niteliğinde olan ve ani bir şekilde gerçekleşen tehdit suçunda teşebbüs kuralı olarak mümkün değildir.³⁹⁴

Her ne kadar kural olarak tehdit suçunda teşebbüs mümkün değilse de, icrai hareketin bölünebilir olduğu hallerde, söz gelimi gıyapta tehdit, imzasız mektupla ya da özel işaretlerle tehdit hallerinde teşebbüs hükümlerinin uygulanması mümkündür.³⁹⁵ İmzasız mektubun ya da özel işaretlerin fail tarafından mağdura gönderildiği halde ulaşmaması ya da iletme kastıyla mağdurun gıyabında üçüncü kişiye söylenen tehdit sözlerinin iletilmemesi sebepleriyle suçun tamamlanamadığı hallerde teşebbüsten söz etmek mümkündür.

B. İştirak

Ceza kanununda suçlar birden çok fail tarafından ya da tek fail tarafından işlenebilir. Birden fazla fail tarafından işlenen suçlar, çok failli suçlar olarak; tek fail tarafından işlenen suçlar ise tek failli suçlar olarak adlandırılmaktadır. Faillerin çok olması bazen suçun tek kişi tarafından işlenememesinden ileri gelmekteyken bazen de fiilin daha ağır sayılmasından kaynaklanmaktadır.³⁹⁶ Fiilin tek kişi tarafından işlenememesinden kaynaklanan çok failli suçlara TCK'nın 220. maddesinde düzenlenen "suç işlemek amacıyla örgüt kurma" suçu örnek olarak gösterilebilir.

³⁹³ ARTUK, Mehmet Emin / GÖKÇEN, Ahmet / ALŞAHİN, Mehmet Emin / ÇAKIR, Kerim, Ceza Hukuku Genel Hükümler, a.g.e., s. 333.

³⁹⁴ SÖZÜER, a.g.e., s. 143.

³⁹⁵ İcrai hareketlerin kısımlara bölünebilmesi halinde sırf hareket suçlarında teşebbüs mümkündür. Ayrıntılı bilgi için bkz. ARTUK, Mehmet Emin / GÖKÇEN, Ahmet / ALŞAHİN, Mehmet Emin / ÇAKIR, Kerim, Ceza Hukuku Genel Hükümler, a.g.e., s. 333.

³⁹⁶ DÖNMEZER / ERMAN, v.d., a.g.e, s.737.

Türk Ceza Kanunu'nda genel olarak suçlar tek fail ile işlenebilecek şekilde düzenlenmişlerdir. Ancak tek kişi tarafından işlenebilen bir suça birden fazla kişinin çeşitli şekillerde katılımı ya da birden fazla yani çok failli suçlarda da fail sayılmayacak şekilde suça katkıda bulunulması hali iştirak olarak adlandırılmaktadır ve suçun işlenişine bu şekilde katılanlar da cezalandırılacaktır.³⁹⁷

Suçta iştirak Türk Ceza Kanununda faillik ve şeriklik şeklinde iki başlığa ayrılmıştır. Bunlardan faillik; doğrudan faillik, müşterek faillik, dolaylı faillik ve yan faillik şeklinde ayrılmışken, şeriklik; azmettirme ve yardım etmeyi kapsamaktadır. Tehdit suçu ise iştirak açısından özellik göstermediği için tehdit suçuna iştirakin her türlü mümkündür.³⁹⁸

Tehdit suçu çok failli suçlardan olmayıp suçun oluşması için birden fazla failin olmasına gerek yoktur. Suçun oluşması için tek failin bulunması yeterlidir. Bununla birlikte tehdit suçu birden fazla kişinin farklı şekillerde katılımıyla da işlenebilmektedir. Birden fazla kişinin aynı mağdurlara veya mağdura karşı birlikte suç işleme kararı kapsamında tehdit oluşturan eylemleri bizzat gerçekleştirdikleri hallerde tehdit suçunda müşterek faillik söz konusu olacaktır. Bunun için her bir failin eylem üzerinde hakimiyet kurmuş olması yani bizzat tehdit niteliğindeki eylemi icra etmesi gerekmektedir. Kanun koyucu TCK'nın 106/2.c maddesinde "birden fazla kişi tarafından birlikte" tehdidi nitelikli hal olarak düzenlemiştir.³⁹⁹

Birden fazla kişi tarafından birlikte tehdit halinde failler arasında iştirak iradesi bulunması şarttır. Ani gelişen kavga sırasında ya da önceden suçun gerçekleştirileceği kararlaştırılmadan ya da suçun birlikte işleneceği iradesi ortaya konulmadan gerçekleştirilen tehdit hallerinde bu nitelikli halin uygulanması mümkün değildir. Nitekim Yargıtay da ani oluşan tartışma ortamında sanıkların ne suretle daha önceden anlaşarak birlikte tehdit kastı ile hareket ettiğinin açıkça belirlenmesini aramaktadır.⁴⁰⁰

³⁹⁷ KOCA / ÜZÜLMEZ, a.g.e., s. 357.

³⁹⁸ TEZCAN / ERDEM / ÖNOK, a.g.e., s. 490.

³⁹⁹ KOCA / ÜZÜLMEZ, a.g.e., s. 410.

⁴⁰⁰ " ...Sanık Arıca'nın kaçak yapı yaptığı iddiasıyla idari yaptırım için önleyici hizmet devriyesinin, sanıkların yanına gittiği sırada müşteki köy muhtarı Kaya'nın da olay yerinde geldikten sonra tartışmaya başladıkları, bu sırada ili sanığın da müştekiyi tehdit ettikleri iddia edilmişse de, sanıkların oluşan tartışma ortamında ne suretle önceden anlaşıp tehdit kastı ile hareket ettikleri açıklanıp buna ilişkin yasal kanıtları gösterilmeden yetersiz gerekçe ile TCK'nın 106/2.c madde ve firkası uyarınca cezalandırılmasına karar verilmesi..." Yarg. 4. CD., 22/11/2017, 17110/25471 Esas Sayılı kararı.

Tehdit suçunda şerikliğin iki hali de mümkün olup tehdit suçunu işleme konusunda henüz fikri ve kararı olmayan bir kişiyi tehdit suçunu işleme kararını aldırarak kişi azmettirmeden sorumlu tutulacaktır. Azmettirme TCK'nın 38. maddesinde düzenlenmiştir.⁴⁰¹ Buna göre azmettirme için bir kimsede suç işleme düşüncesini ortaya çıkarmak yeterli olmayıp; “Azmettiren olmasaydı suç işlenmeyecekti.” denilecek düzeyde bir rol üstlenilmesi gerekmektedir.⁴⁰² Bu çerçevede bir başkasını başka bir kişiye karşı korkutmak için gereken eylemleri yapma hususunda yönlendiren kişi azmettirmeden sorumlu tutulacaktır.⁴⁰³ Yine tehdit suçuna azmettiren ile fail arasında üstsoy altsoy ilişkisi olduğu takdirde, örneğin bir babanın oğlunu bir başkasını tehdit etmesi yönünde azmettirmesi halinde ve yine çocukların azmettirildiği hallerde verilecek ceza artırılacaktır.

Suçun icrasına katılıp haksızlığın bizzat gerçekleştirilmediği şerikliğin bir diğer hali de yardımda bulunmadır. Yardımda bulunma, suç işleme kararı vermiş kişiye maddi ve manevi destekte bulunulmasını ifade etmektedir.⁴⁰⁴ Yardım etmenin "hukuki menfaate yönelen asıl saldırıya bağlı olma" olarak anlaşılması gerekmekte olup, yardım eden yapmış olduğu katkıyla asıl suçun oluşturduğu riski mağdur aleyhine artırmalı ve bu risk artışı sonuç olarak karşılığını suçun icrasında bulmalıdır.⁴⁰⁵ Tehdit suçunda da bulunduğu katkıyla asıl suçun oluşturduğu riski mağdur aleyhine arttıran, suçun icrasını kolaylaştıran kişi yardım eden olarak sorumlu tutulacaktır. Yargıtay vermiş olduğu bir kararda ilk derece mahkemesi tarafından

"...sanık Alin'in tehdit eyleminde kullandığı cam parçasının sanık Ahmet tarafından kırılarak meydana getirildiği, meydana getirilen bu cam parçasının da Erkan tarafından Alin'e götürülerek verildiği, böylece sanık

⁴⁰¹ 5237 Sayılı TCK m. 38 (1) Başkasını suç işlemeye azmettiren kişi, işlenen suçun cezası ile cezalandırılır. (2) Üstsoy ve altsoy ilişkisinden doğan nüfuz kullanılmak suretiyle suça azmettirme hâlinde, azmettirenin cezası üçte birden yarısına kadar artırılır. Çocukların suça azmettirilmesi hâlinde, bu fıkra hükmüne göre cezanın artırılabilmesi için üstsoy ve altsoy ilişkisinin varlığı aranmaz. (3) Azmettirenin belli olmaması hâlinde, kim olduğunun ortaya çıkmasını sağlayan fail veya diğer suç ortağı hakkında ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine yirmi yıldan yirmibeş yıla kadar, müebbet hapis cezası yerine onbeş yıldan yirmi yıla kadar hapis cezasına hükmolunabilir. Diğer hâllerde verilecek cezada, üçte bir oranında indirim yapılabilir.

⁴⁰² TÖNGÜR, Ali Rıza, “Yargıtay Kararları Doğrultusunda İştirak Türü Olarak Dolaylı Faillik ve Azmettirme”, Ceza Hukuku Dergisi, cilt 10, sayı 28, 2015, s. 242.

⁴⁰³ KOCA / ÜZÜLMEZ, a.g.e., s. 410.

⁴⁰⁴ ERCAN, a.g.e., s. 192.

⁴⁰⁵ MURMANN, Uwe, “Suça Sonradan İştirakin Koşulları Hakkında”, Ceza Hukuku Dergisi, cilt 11, sayı 30, 2016, s. 243.

Alin'in tehdit suçuna diğer sanıkların araç sağlamak sureti ile yardım eden sıfatıyla iştirak ettikleri anlaşılmakla..."

şeklinde ki kabul ve gerekçeyle vermiş olduğu kararı onamıştır.⁴⁰⁶Yine kişisel cezasızlık sebeplerinin bulunması durumunda sadece o kişi bundan yararlanabilecek, eğer failde kişisel cezasızlık sebebi varsa şerikler bundan faydalanamayacak, eylemleri doğrultusunda ve ağırlığında cezalandırılacaklardır.

C. İçtima

1. Genel Olarak

Failin sorumluluğunun tespitinde fiil esas alınmakta olup fiil sonrasında faile verilecek ceza failin kusuru ile orantılı olmak zorundadır. Tek hareketle birden fazla netice ve birden fazla suç oluşabileceği gibi birden fazla hareketle de tek bir netice meydana gelebilir ve sırf hareketin çokluğu suçlarında birden fazla olacağı anlamına gelmez.⁴⁰⁷ Bununla birlikte ceza hukukunda fiil kadar suç, suç kadar da ceza olduğu anlayışı temel ilke olarak kabul edilmiştir. Ancak tek eylemle birden fazla suç ihlali yapıldığı hallerde failin eylemine karşılık gelen her bir suçtan ayrı ayrı cezalandırılması, failin kusuru oranında cezalandırılması ilkesi ile bağdaşmamaktadır ve içtima hükümleri de bu durumun ortaya çıkartacağı haksızlıkları bertaraf edebilmek için düzenlenmiştir.⁴⁰⁸

İçtima hükümleri TCK'nın İkinci Kısımının "Suçların İçtimaı" başlıklı Beşinci Bölümünde düzenlenmiştir. Bu bölüm altında kanunun 42. maddesinde "bileşik suç", 43. maddenin ilk fıkrasında "zincirleme suç", 43. maddenin ikinci fıkrasında "aynı neviden fikri içtima", 44. maddesinde ise "farklı neviden fikri içtima" hükümleri gerçek içtima kuralının istisnaları olarak düzenlenmişlerdir.

Bileşik suç durumunda ortada tek suç olup birden fazla suç yoktur ve esasen bileşik suç, suçların içtima hallerinden birisi değildir. Kanunda bileşik suça ilişkin tanıtımda birisinin diğerinin unsuru ya da ağırlaştırıcı nedeni olacağı ve tek fiil sayılan

⁴⁰⁶ Yarg. 4. CD., 2016/12895 Esas, 2020/9527 Karar Sayılı kararı.

⁴⁰⁷ DÖNMEZER / ERMAN, v.d, s. 643.

⁴⁰⁸ GÖKTÜRK, Neslihan, "Türk Hukukunda Suçları İçtimaı", Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi, cilt 2, sayı 1-2, 2014, s. 32.

suç olduğu belirtilmiş olup zincirleme suç ve fikri içtima hallerinde gerçekten suçların çok olması durumu vardır.⁴⁰⁹

Tehdit suçu çoğu kez araç suçu olarak ortaya çıkmakta olup başka suçun işlenmesi amacıyla vasıta olarak kullanılmaktadır.⁴¹⁰ Bununla birlikte tek eylemler birden fazla kişiye karşı tehdit ve aynı kişiye karşı farklı zamanlarda tehdit durumları da her zaman ortaya çıkmaktadır. Burada tehdit suçuna bileşik suç, zincirleme suç ve fikri içtima başlıkları altında bakılacaktır.

2. Bileşik Suç

Bileşik suç TCK'nın 42. maddesinde "(1) Biri diğerinin unsurunu veya ağırlaştırıcı nedenini oluşturması dolayısıyla tek fiil sayılan suçta bileşik suç denir. Bu tür suçlarda içtima hükümleri uygulanmaz." şeklinde düzenlenmiştir. Bileşik suç, diğer adıyla mürekkep suç halinde amaç suçun unsuru veya ağırlaştırıcı hali olan ve amaç suçun işlenmesi sırasında meydana gelen araç suçtan ayrıca faile ceza verilmeyecektir. Burada araç suç, amaç suçun içerisinde kaybolacak ve faile sadece en ağır neticeği kapsayan suçun cezası verilecektir.⁴¹¹ Tehdit suçu genel ve tamamlayıcı bir suç tipi olup failin eyleminin başka bir suçta uyması halinde fail artık tehdit suçundan cezalandırılmayacaktır.⁴¹² Dolayısıyla ortaya çıkan netice, suç dışında ayrıca tehdit suçundan bahsedilemeyecektir.

Yağma suçu tehdit suçunu da içinde barındıran bileşik suç tipine örnek olarak gösterilebilir. Yağma suçunda cebir veya tehdit ile birlikte hırsızlık suçu vücut bulmaktadır. Dolayısıyla bu madde de taşınabilen şey üzerinde ki zilyedlik ve hürriyet hakkı olmak üzere iki menfaat korunmaktadır.⁴¹³ Burada fail bir kimseyi tehdit ederek veya bu kimseye cebir kullanarak bir eşyayı mağdurun zararına olarak uhdesine geçirmeyi amaçlamaktadır. Sonuç olarak da her iki suçta uyan eylem birlikte yağma suçunu oluşturmaktadır. Dolayısıyla fail burada TCK'nın 106. veya 108. maddesi ile

⁴⁰⁹ KOCA / ÜZÜLMEZ, a.g.e., s. 399.

⁴¹⁰ MERAN, Hürriyetten Yoksun Bırakma-Tehdit-Şantaj-Konut Dokunulmazlığını Bozma, s. 34.

⁴¹¹ DÖNMEZER / ERMAN, v.d., a.g.e, s. 651.

⁴¹² ARTUK / GÖKÇEN / ALŞAHİN / ÇAKIR, Ceza Hukuku Özel Hükümler, s. 419.

⁴¹³ SOYASLAN, a.g.e., s.414.

141. maddesinden ayrı ayrı değil sadece TCK'nın 148 vd. düzenlenen yağma suçundan cezalandırılacaktır.⁴¹⁴

3. Zincirleme Suç

Failin eylemi nedeniyle birden fazla sonuç meydana gelmesine karşın tek ceza verilmesine neden olan hallerden birisi de zincirleme suçtur.⁴¹⁵ Zincirleme suç TCK'nın 43/1. maddesinde düzenlenmiştir.⁴¹⁶ Zincirleme suç sanık lehine cezaların azaltılması amacıyla hukukçular tarafından geliştirilmiş ve sonradan kanunlara girmiş suni bir kavramdır.⁴¹⁷

Diğer bir adı müteselsil suç olan zincirleme suçun oluşabilmesi ve zincirleme suç hükümlerinin uygulanabilmesi; aynı suçun farklı zamanlarda işlenmesi, tek suç işleme kararıyla hareket edilmesi, suçun aynı kişiye karşı işlenmesi şartlarının somut olayda olmasına bağlıdır.⁴¹⁸ Tipiklik için birden fazla hareket yapılırsa ya da suçun varlığı birden fazla hareketin yapılmasına bağlandıysa veya suç gerçekleştirilirken tipiklik için aranan hareket tekrarlandıysa zincirleme suç hükümleri uygulanmayacak tek suçtan bahsedilecektir.⁴¹⁹ Yargıtay bir kararında aynı gün fail tarafından mağdura atılan mesajların suç kastını yenilemediğini ve eylemin hukuki anlamda tek bir fiil olduğunu kabul ederek zincirleme suç hükümlerinin uygulanamayacağına karar vermiştir.⁴²⁰

⁴¹⁴ "... Sanığın, annesi olan mağdurdan para ve kardeşi olan mağdurdan da cep telefonu istediği ve "... senden para istediğim zaman vereceksin, önce seni vuracağım, daha sonra Aydan'ı vuracağım, bana istediğim parayı vereceksiniz..." şeklinde sözler söyleyip kardeşi olan mağdur Aydan Onay'ı yaraladığının anlaşılması karşısında; sanığın eylemlerinin yağma suçunu oluşturduğu gözetilmeden hatalı değerlendirme ile tehdit ve yaralama suçlarından hüküm kurulması.." Yarg. 4. CD., 26/04/2017 tarih, 2068/12965 Esas Sayılı kararı.

⁴¹⁵ ARTUÇ, Mustafa, "Zincirleme Suç", Terazi Hukuk Dergisi, cilt 3, sayı 28, 2008, s. 45.

⁴¹⁶ (1) Bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda bir kişiye karşı aynı suçun birden fazla işlenmesi durumunda, bir cezaya hükmedilir. Ancak bu ceza, dörtte birinden dörtte üçüne kadar artırılır. Bir suçun temel şekli ile daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli şekilleri, aynı suç Sayılır. Mağduru belli bir kişi olmayan suçlarda da bu fıkra hükmü uygulanır.

⁴¹⁷ ARTUK, Mehmet Emin / GÖKÇEN, Ahmet / ALŞAHİN, Mehmet Emin / ÇAKIR, Kerim, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 790.

⁴¹⁸ ARTUK, Mehmet Emin / GÖKÇEN, Ahmet / ALŞAHİN, Mehmet Emin / ÇAKIR, Kerim, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 790.

⁴¹⁹ HAKERİ, a.g.e. s. 608; ARTUK, Mehmet Emin / GÖKÇEN, Ahmet / ALŞAHİN, Mehmet Emin / ÇAKIR, Kerim, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 790.

⁴²⁰ "... Mesaj tespit tutanağına göre, sanığın gönderdiği hakaret içerikli kabul edilen ilk mesaj tarihinin 23/02/2011 olduğu; katılanın ise sanık hakkında 06/01/2012 tarihinde şikayet hakkını kullandığı; sanığın daha sonra 12/08/2011 tarihinde; aynı gün içerisinde, çok kısa aralıklarla katılana yönelik hakaret içerikli mesajlar gönderdiği şeklinde gerçekleşen olayda, ilk mesaj tarihinden itibaren 6 aylık şikayet süresinin geçmiş olması ve aynı gün içerisinde gönderilen mesajlarda ise suç kastının

Zincirleme suç hükümleri tehdit suçunun işlenmesinde de söz konusu olabilecektir. Bu kapsamda tehdit suçunu işleme amacıyla farklı zamanlarda aynı kişiye karşı gerçekleştirilen tehdit niteliğindeki eylemlerde zincirleme suç hükümleri uygulanacaktır. Farklı zamanlarda farklı kişilere karşı tehdit suçu işlenmesi halinde zincirleme suç hükümlerinin uygulanması mümkün değildir. Zira zincirleme suç hükümleri mağduru belli olan suçların aynı kişiye karşı farklı zamanlarda işlenmesi halinde mümkündür.⁴²¹

Failin aynı mağduru farklı zamanlarda tehdit etmesi durumunda tek bir tehdit suçu oluşacak ancak verilecek ceza zincirleme suç hükümleri gereğince dörtte birinden dörtte üçüne kadar artırılabilecektir. Aynı failin mağduru önce kendisi tehdit ettiği halde sonrasında farklı bir tarihte aynı mağdurun tehdit edilmesi için başkasını azmettirmesi halinde de fail hakkında zincirleme suç hükümlerinin uygulanması gerekmektedir.⁴²²

Tehdit oluşturan eylem aynı anda birden fazla kişiye karşı da gerçekleştirilebilir. Bu durumda TCK'nın 43/2. maddesinde düzenlenen aynı neviden fikri ıçtima hükümleri uygulanacak ve fail tek tehdit suçundan cezalandırılacaktır. Ancak burada verilecek cezada yine dörtte birinden dörtte üçüne kadar artırım yapılacaktır. Bu şekilde karşısında bulunan topluluğa karşı “hepinizi öldüreceğim, hepinizin soyunu kurutacağım” diyen failin eylemi aynı neviden fikri ıçtima hükümleri kapsamında değerlendirilecektir.⁴²³

Failin birden fazla mağduru tek bir eylemle tehdit ettikten sonra aynı mağdurları farklı zamanlarda tekrar tehdit etmesi halinde ilk eylem nedeniyle TCK'nın 43/2. maddesi, farklı zamanlarda tehdit eylemini tekrarlaması nedeniyle de TCK'nın 43/1. maddesindeki hal vuku bulacağından 43. maddenin iki kez uygulanması gerekmektedir.⁴²⁴ Yargıtay da bir kararında: “... aynı mağdurlara karşı tehdit suçunu işleyen failin farklı bir zaman diliminde yine aynı mağdurlara karşı silahla tehdit

yenilenmediği ve eylemlerin hukuki anlamda tek fiil olduğunun anlaşılması karşısında; zincirleme suç hükümlerinin koşullarının oluşmadığı gözetilmeden, yerinde olmayan gerekçeyle, TCK'nın 43/1. maddesinin uygulanması suretiyle fazla ceza tayini...” Yarg. 4.CD., 2020/22816 Esas, 2020/19097 Karar Sayılı kararı.

⁴²¹ ÜZÜLMEZ, Yeni Türk Ceza Kanununun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, s. 126.

⁴²² ARTUK / GÖKÇEN / ALŞAHİN / ÇAKIR, Ceza Hukuku Özel Hükümler, s. 418.

⁴²³ KOCA / ÜZÜLMEZ, a.g.e., s. 410.

⁴²⁴ ARTUÇ, Kişilere Karşı Suçlar, s. 838.

suçunu işlemesi durumunda, aynı neviden fikri içtima kuralı gereğince, önce TCK'nın 43/2 maddesi delaletiyle 43/1. maddesi ile artırım yapılmasının, sonrasında da bulunan artırılmış ceza miktarı üzerinden zincirleme suç nedeniyle TCK'nın 43/1. maddesi uyarınca tekrar artırım yapılarak sonuç cezanın belirlenmesinin" gerektiğini belirtmiştir.⁴²⁵

Fail aynı mağduru ilk önce basit tehdide uyar şekilde tehdit etmiş, farklı bir zamanda ise nitelikli tehdide (örneğin, m. 106/2.a) uyar şekilde tehdit etmiş, fakat mağdur sonrasında şikayetinden vazgeçmiş ise, basit tehdit şikayete bağlı olduğu için burada zincirleme suç hükümleri uygulanamayacak, ancak failin sadece nitelikli tehditten cezalandırılması mümkün olacaktır.⁴²⁶ Failin farklı mağdurları farklı zamanlarda tehdit etmesi halinde de gerçek içtima kuralları gereği fail her bir eylemi yönünden ayrı ayrı cezalandırılacaktır.

4. Fikri İçtima

TCK'nın 44. maddesinde düzenlenen fikri içtima türü farklı neviden fikri içtimadır. Maddede fikri içtima "(1) *İşlediği bir fiil ile birden fazla farklı suçun oluşmasına sebebiyet veren kişi, bunlardan en ağır cezayı gerektiren suçtan dolayı cezalandırılır.*" şeklinde düzenlenmiştir. Fikri içtimanın oluşabilmesi için fiilin tek olması ve tek fiil ile birden çok suçun işlenmesi gerekmektedir. Ceza kanununun aynı anda birden çok hükmünün ihlal edilmiş olması ve birden çok suçun meydana gelmesi ancak failin meydana gelen suçlardan en ağır ile cezalandırılması fikri içtima olarak karşımıza çıkmaktadır.⁴²⁷ Ortada birden çok suç bulunmasına rağmen faile yalnızca en ağırından ceza verilmesiyle yetinilmesi suç teklifi ve suç çokluğu görüşleriyle açıklanmaktadır.

Suç teklifi ve suç çokluğu ile fiil teklifi ve fiil çokluğu aynı anlama gelmemekle birlikte suçların teklifi ve çokluğu koşulunu ve bağlantısını fiil teklifi ve çokluğu oluşturmaktadır.⁴²⁸ Suç teklifi görüşünde fikri içtima halinde tek bir fiilin bulunması sebebiyle tek suç olduğu kabul edilmektedir. Burada suç sayısının

⁴²⁵ Y 4.CD., 17/03/2016 Tarih, 1667/5345 Esas Sayılı kararı.

⁴²⁶ ARTUK / GÖKÇEN / ALŞAHİN / ÇAKIR, Ceza Hukuku Özel Hükümler, s. 418.

⁴²⁷ HAFIZOĞULLARI / ÖZEN, a.g.e., s. 169.

⁴²⁸ AKKAYA, Çetin, "Suçların İçtimaı Bağlamında Fiil Teklifi", Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi cilt 7, sayı 13, 2019, s. 4.

belirlenmesi için suçun hareket unsuru esas alınmış hareketle ihlal edilen norm sayısı dikkate alınmamıştır. Bu sebeple fikri içtima halinde de suç çokluğundan bahsedilemeyecektir. Ancak suç çokluğu görüşünde ise tek bir fiil olmasına rağmen birden çok normun ihlali birden çok suçun olduğu anlamına gelmektedir. Dolayısıyla fiilin tek olması suçun tek olduğu anlamı taşımayacak, fikri içtima halinde birden çok norm ihlal edildiği için suçlar da çok olacaktır.⁴²⁹ Fikri içtima halinde suçların çok olduğu da kanunda açıkça belirtilmiştir.

Yalnızca neticenin tek olması eylemin tek olduğu anlamına gelmez. Ayrıca aynı anda birden fazla normun ihlal edilmesi gerekmektedir. Bu sebeple birden fazla norm kısa da olsa farklı zamanlarda ihlal edilmiş ise birden fazla eylem söz konusu olacak ve dolayısıyla fikri içtima kuralları uygulanamayacaktır.⁴³⁰

Fikri içtima da birden fazla ve birbirinden farklı suç bulunmakta ancak gerçekten birden çok suç bulunmasına rağmen fail tek suçtan sorumlu tutulmaktadır.⁴³¹ Tehdit suçunda da olayın oluş şekline göre fikri içtima halinin oluşması ve uygulanması mümkündür.

Tehdit niteliğindeki söz aynı zamanda hakaret suçunu oluşturduğunda fikri içtima kuralları gereği ağır olandan ceza verilecek, ayrıca hakaret suçundan fail cezalandırılmayacaktır. Bununla birlik tehdit ve hakaret niteliğindeki sözler ayrı ayrı söylenmiş ise fikri içtima kuralları değil gerçek içtima kuralları geçerli olacak ve fail her bir suçtan ayrı ayrı cezalandırılacaktır.⁴³²

Failin tehdit amacıyla yerleşim yerinde mağdura ateşli silah ile ateş etmesi şeklinde gerçekleşen eylemi hem TCK'nın 106/2.a maddesinde düzenlenen silahla tehdit hem de TCK'nın 170. maddesinde düzenlenen genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçuna uymaktadır. Burada fikri içtima kuralları gereği fail ağır olan silahla tehdit suçundan cezalandırılacak, eylemine uyan genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçu silahla tehdit içerisinde eriyecektir.⁴³³

⁴²⁹ KOCA / ÜZÜLMEZ, a.g.e., s. 416.

⁴³⁰ ERCAN, a.g.e., s. 212.

⁴³¹ ÖZEN, M., "Ceza Hukukunda Fikri İçtima", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, cilt 20, sayı 73, 2007, s. 141.

⁴³² SÖZÜER, a.g.e., s. 143.

⁴³³ "... Sanık Okan Vican'ın ruhsatsız silahı ile aralarında husumet olduğu anlaşılan ve bu husumet nedeniyle sanığın korkutmak amacıyla ruhsatsız silahıyla ateş etmesi şeklinde gerçekleşen eyleminin,

TCK'nın 106/3. maddesinde ise özel bir içtima hükmüne yer verilmiş olup, buna göre tehdit amacıyla kasten öldürme, kasten yaralama veya mala zarar verme suçlarının işlenmesi durumunda ayrıca bu suçlardan da ceza verilecektir. Yani tehdit amacıyla bu suçların işlenmesi halinde gerçek içtima kuralları uygulanacaktır. Burada düzenlenen hüküm kasten yaralama, kasten öldürme ve mala zarar verme suçlarının tehdit amacıyla işlenmesine özgülenmiş olup burada tek bir fiil vardır ve hem tehdit hem suçu hem de belirtilen suçların işlenmesi söz konusu değildir. Failin amacı burada tehdit etmek olup sayılan suçları işleme kastı yoktur.⁴³⁴

TCK 106/3. maddesindeki ön koşul sayılan eylemlerin tehdit amacıyla işlenmesidir. Dolayısıyla tehdit amacıyla işlenmeyen öldürme, yaralama veya mala zarar verme suçlarında gerçek içtima hükümleri uygulanamayacaktır. Yani öldürme veya yaralama suçlarının tehdit amacıyla değil de, tehdidin hemen ardından, tehdidin devamı olarak işlenmesi halinde fiil bir değil birden fazla olacak ve bu durumda iki ayrı suç değil, gerçekleşen neticenin haksızlık içeriği tehdidi de kapsadığından tek suç oluşacak ve ayrıca tehditten ceza verilemeyecektir.⁴³⁵ Zira tehdit ileriye dönük bir zarara uğratma amacı gütmekte olup zararın gerçekleşmesi durumunda yalnızca bu zarardan ceza verilmesi yerinde olacaktır.⁴³⁶

III. MUHAKEME USULÜ ve YAPTIRIM

A. Soruşturma ve Kovuşturma Usulü

Soruşturma ihbar veya başka bir suretle suç işlendiği şüphesi sonrasında başlatılan ve iddianamenin kabulüne kadar devam eden süreci ifade etmekteyken, kovuşturma; iddianamenin kabulüyle başlayıp, hükmün kesinleşmesine kadar devam eden süreci ifade etmektedir.⁴³⁷ Dolayısıyla ceza muhakemesi işlemleri soruşturmaya başlar.

TCK'nın 106/2-a maddesinde tanımlanan silahla tehdit ve aynı Kanunun 170/1-c maddesinde tanımlanan genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçlarını oluşturduğu, bu durumda, TCK'nın 44. maddesi uyarınca en ağır cezayı gerektiren silahla tehdit suçundan mahkumiyet kararı verilmesi gerekirken, kanuni olmayan gerekçe ile tehdit ve genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçlarından ayrı ayrı mahkumiyet hükümleri kurulması..." Yarg. 4. CD., 2015/23021 Esas, 2020/2164 Karar Sayılı kararı.

⁴³⁴ ÖZBEK / DOĞAN / BACAKSIZ / TEPE, a.g.e., s. 411.

⁴³⁵ ÖZBEK / DOĞAN / BACAKSIZ / TEPE, a.g.e., s. 411.

⁴³⁶ TEZCAN / ERDEM / ÖNOK, a.g.e., s. 489.

⁴³⁷ Bkz. TCK m. 2.

Soruşturma işlemleri ise 5271 Sayılı CMK'nın 160. maddesinde belirtildiği üzere bir suç işlendiği izlenimi veren halin Cumhuriyet savcısı tarafından ihbar veya başka bir suretle öğrenilmesi ile başlatılır.⁴³⁸ Kural suçların resen takibi iken istisna takibin şikayete bağlı olmasıdır. Burada takibi şikayete bağlı olan suçlarda mağdurun şikayetçi olması esasken takibi şikayete bağlı olmayan suçlarda mağdurun şikayeti aranmayacak, soruşturma süreci resen başlatılacak ve soruşturma işlemleri de resen yapılacaktır.

Takibi şikayete bağlı olan suçlarda mağdurun faili ve fiili öğrenmesi sonrasında altı ay içerisinde şikayette bulunması gerekmektedir. Altı aylık süre içerisinde şikayetçi olmaması halinde eyleme ilişkin soruşturma ve kovuşturma yapılması mümkün olmayacaktır. Yine şikayete bağlı suçlarda mağdurun şikayetten vazgeçmesi halinde davanın düşmesine karar verilecektir.⁴³⁹

Suçların resen soruşturulması ve kovuşturulması ilke olarak belirlenmiş olup istisna olan takibin şikayete bağlı olduğu hallerin, yani şikayete bağlı olan suçların kanunda açıkça gösterilmesi gerekmektedir ve nitekim takibi şikayete bağlı suçlar madde metinlerinde açıkça gösterilmişlerdir.⁴⁴⁰ Bununla birlikte bir suçun temel halinin şikayete bağlı olması, nitelikli hallerinin de şikayete bağlı olduğu anlamına gelmeyecektir.⁴⁴¹

TCK'nın 106. maddesinin ilk fıkrasının ilk cümlesinde tehdit suçunun daha fazla cezayı gerektiren temel şekli düzenlenmiş olup buna göre tehdidin konusunun hayat, vücut dokunulmazlığı ve cinsel dokunulmazlık olduğu durumlarda soruşturma

⁴³⁸ (1) Cumhuriyet savcısı, ihbar veya başka bir suretle bir suçun işlendiği izlenimini veren bir hâli öğrenir öğrenmez kamu davasını açmaya yer olup olmadığına karar vermek üzere hemen işin gerçeğini araştırmaya başlar.

⁴³⁹ TCK 73. Madde: (1) Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı olan suç hakkında yetkili kimse altı ay içinde şikâyette bulunmadığı takdirde soruşturma ve kovuşturma yapılamaz. (2) Zamanaşımı süresini geçmemek koşuluyla bu süre, şikâyet hakkı olan kişinin fiili ve failin kim olduğunu bildiği veya öğrendiği günden başlar. (3) Şikâyet hakkı olan birkaç kişiden birisi altı aylık süreyi geçirirse bundan dolayı diğerlerinin hakları düşmez. (4) Kovuşturma yapılabilmesi şikâyete bağlı suçlarda kanunda aksi yazılı olmadıkça suçtan zarar gören kişinin vazgeçmesi davayı düşürür ve hükmün kesinleşmesinden sonraki vazgeçme cezanın infazına engel olmaz. (5) İştirak hâlinde suç işlemiş sanıklardan biri hakkındaki şikâyetten vazgeçme, diğerlerini de kapsar. (6) Kanunda aksi yazılı olmadıkça, vazgeçme onu kabul etmeyen sanığı etkilemez. (7) Kamu davasının düşmesi, suçtan zarar gören kişinin şikâyetten vazgeçmiş olmasından ileri gelmiş ve vazgeçtiği sırada şahsî haklarından da vazgeçtiğini ayrıca açıklamış ise artık hukuk mahkemesinde de dava açamaz.

⁴⁴⁰ KOCA / ÜZÜLMEZ, a.g.e., s. 301.

⁴⁴¹ ALBAYRAK, Mustafa, "Şikayete Tabi Suçların Özellikleri ve Bu Suçlara Bağlanan Hukuki Sonuçlar", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, cilt 21, sayı 77, 2008, s. 282.

veya kovuşturma için mağdurun şikayeti aranmayacak, CMK'nın 160. maddesinde belirtildiği gibi Cumhuriyet savcısı tarafından resen soruşturmaya başlanılacaktır. Burada mağdurun şikayetçi olmayışı ya da sonradan şikayetten vazgeçmesi, davanın düşmesine sebep olmayacaktır.

Tehdit suçunun daha az ceza verilmesini gerektiren temel şeklinin düzenlendiği TCK'nın 106. maddesinin ilk fıkrasının ikinci cümlesine giren hallerde ise soruşturma ve kovuşturma yapılabilmesi mağdurun şikayetine bağlı tutulmuştur. Buna göre malvarlığına yönelik büyük zarar tehdidi ve sair tehdit halleri kanun koyucu tarafından resen soruşturulmasında kamu faydası bulunmadığı değerlendirilerek mağdurun şikayetine bağlı tutulmuştur. Bu durumda soruşturma veya kovuşturma yapılmasında mağdurun şikayeti aranacak, mağdurun şikayetten vazgeçmesi durumunda da soruşturma aşamasında kovuşturmaya yer olmadığına dair karar, kovuşturma aşamasında ise düşme kararı verilecektir.

Tehdit suçunda daha fazla ceza verilmesini gerektiren nitelikli hallerin düzenlendiği TCK'nın 106. maddesinin ikinci fıkrasına uyan hallerde ise yine mağdurun şikayeti aranmayacak, soruşturma ve kovuşturma resen yürütülecektir. Burada şuna da değinmek gerekir ki, eylemin, tehdit suçunun hangi halini oluşturduğunun, dolayısıyla şikayete bağlı olup olmadığının değerlendirmesini mağdur değil yargı makamları yapacaktır. Tehdit suçunda yetkili mahkeme tehdit söyleminin mağdura ulaştığı yer mahkemelerdir. Gıyapta tehdit hallerinde de iletme kastıyla üçüncü kişiye söylendiği yer değil üçüncü kişinin mağdura ulaştığı yer yetkili mahkeme olacaktır. Yine tehdidin teşebbüs aşamasında kalması halinde son icra hareketinin yapıldığı yer, zincirleme suçlarda ise teselsülün sona erdiği yer yetkilidir.

Görevli mahkeme 5235 Sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun'da, 6545 Sayılı Kanunla yapılan değişiklik öncesinde TCK'nın 106/1 ikinci cümlesinde belirtilen tehdit suçu için Sulh Ceza Mahkemesi iken, anılan kanun sonrasında Sulh Ceza Mahkemeleri kaldırılarak tehdit suçundan ayırım yapılmaksızın Asliye Ceza Mahkemeleri görevli mahkemeler olarak belirlenmiştir.

Yine tehdit suçunun uzlaştırma kurumu kapsamında da irdelenmesi gerekmekte olup, bir usul hükmü olan uzlaştırma, CMK'nın 253. maddesinde düzenlenmiştir. Uzlaştırma ceza mahkumiyetine engel seçenek kurumlardan birisidir ve bu kapsama giren suçlarda kamu davasının açılması tarafların uzlaşma sonucunun olumlu ya da olumsuz olmasına bağlıdır.⁴⁴² Uzlaştırma, mağdurun zararının tümünün veya bir kısmının giderilmesi şartıyla kamu davasının açılmaması, kamu davası açılmış ise açılan davanın düşürülmesini amaçlamaktadır.⁴⁴³ 02.12.2016 tarihinde CMK'nın 253. maddesinde 6763 Sayılı Kanunun 34. maddesiyle yapılan değişiklik öncesinde tehdit suçunun şikayete bağlı olan TCK'nın 106. maddesinin ilk fıkrasının ikinci cümlesinde düzenlenen hali uzlaştırmaya tabi iken, anılan kanunla yapılan değişiklik sonrasında tehdit suçunun daha fazla cezayı gerektiren temel şekli, yani TCK'nın 106. maddesinin ilk fıkrasının ilk cümlesinde düzenlenen hali de uzlaştırmaya tabi suçlar arasına alınmıştır.

Uzlaştırma işlemleri Cumhuriyet Başsavcılıkları nezdinde kurulan uzlaştırma bürosu aracılığı ile yürütülmektedir. Buna göre soruşturma bürosu tarafından yürütülen dosyada eylemin TCK'nın 106. maddesinin ilk fıkrasının ilk cümlesinde düzenlenen suç niteliğinde olduğu belirlenmiş ise mağdurun şikayeti olup olmadığına bakılmaksızın dosya uzlaştırma işlemleri için uzlaştırma bürosuna gönderilecektir. Bununla birlikte eylemin maddenin ilk fıkrasının ikinci cümlesinde düzenlenen haline uyduğu düşünülmemekte ise dosyanın uzlaştırma bürosuna gönderilmesi için mağdurun şikayetçi olması aranacaktır. Zira dosyanın uzlaştırma bürosuna gönderilebilmesi (iddianamenin düzenlenmesi) için gerekli olan ceza muhakemesi şartlarını taşıması gerekmektedir. Şikayette bir ceza muhakemesi şartı olup eksikliği halinde dava açılmayacağı için dosya da uzlaştırma bürosuna gönderilemeyecektir.

B. Yaptırım

5237 Sayılı TCK'da suçlar için öngörülen yaptırımlar ceza ve güvenlik tedbirleri olarak düzenlenmişlerdir. Cezalar ise hapis ve adli para cezalarıdır. Hürriyeti engelleyici cezalar ağırlaştırılmış müebbet, müebbet ve süreli hapis cezaları olarak

⁴⁴² ARTUK, Mehmet Emin / GÖKÇEN, Ahmet / ALŞAHİN, Mehmet Emin / ÇAKIR, Kerim, Ceza Hukuku Genel Hükümler, a.g.e., s. 888.

⁴⁴³ ALAN AKCAN, Esra, "Ceza Hukukunda Mağdurun Korunmasına Dair Düzenlemeler", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, cilt 16, Özel Sayı, 2014, s. 3949-3997, s. 3959.

ayrılmıştır.⁴⁴⁴ Belirtilen türdeki cezalar dışında suçta ve cezada kanunilik ilkesi gereğince başka bir ceza oluşturulamaz ve dolayısıyla başka bir ceza hüküm kurulamaz.⁴⁴⁵

"Sair tehdit" için 765 Sayılı kanunun 191. maddesinin üçüncü fıkrasında yaptırım "otuz lira ağır para cezası" iken karşılığı olan TCK'nın 106. maddesinin birinci cümlesinde sair tehdit için "altı aya kadar hapis veya adli para cezası" öngörülmüştür. Burada eylem sonrasında fail hakkında hapis cezasına veya adli para cezasına hükmedilebilir. Hangi yaptırımın seçileceği hakim tarafından takdir edilecektir. Seçenek yaptırımlardan hapis cezası seçilmesi durumunda TCK'nın 49. maddesinde belirtildiği gibi bir aydan az olamayacaktır. Dolayısıyla hakim bir ay ile altı ay arasında bir süreyi yaptırım süresi olarak belirleyecektir. Ceza miktarının belirlenmesinde TCK'nın 3. ve 61. maddesinde belirlenen ölçütler hakim tarafından kullanılacaktır. Yine seçenek yaptırımlardan adli para cezasının seçilmesi halinde de adli para cezası bir aydan az altı aydan fazla olamayacak, belirlenen ceza miktarı sonrasında her bir gün için 52/2. maddesi dikkate alınarak yirmi ile yüz Türk Lirası arasında bir miktar seçilecektir.

765 Sayılı TCK'nın 191. maddesinde, tehdit suçunun temel hali için ceza miktarı "altı aya kadar hapis" olarak öngörülmüşken, TCK'da tehdidin temel şekli için " altı aydan iki yıla kadar hapis" cezası kabul edilmiştir. Yine nitelikli haller için 765 Sayılı TCK'nın 191/2. maddesi gereği "altı aydan iki yıla kadar hapis" cezası iken, TCK'nın 106/2. maddesinde öngörülen ceza süresi "iki yıldan beş yıla kadar hapis" cezası şeklinde belirlenmiştir. Hakkında tehdit sebebiyle hapis cezası verilen kişi hakkında ayrıca güvenlik tedbiri olarak TCK'nın 53. maddesi kapsamında belirli hakları kullanmaktan yoksun bırakılmasına karar verilecektir. Yine son olarak TCK'nın 111. maddesinde tehdit suçunun işlenmesiyle kendisine haksız menfaat sağlayan tüzel kişilere ilişkin, TCK'nın 60. maddesinde düzenlenen tüzel kişilere özgü

⁴⁴⁴ Cezanın karakteristik özellikleri; ceza yerleşik davranış kurallarının ihlal edilmesiyle uygulanır, ceza, zararlı veya en azından tatsız sonuçlar içerir, ortaya çıkan bu sonuçlar bir hüküm ile icra edilir, ceza otorite tarafından zorla uygulanır, cezaları ancak insanlar uygulayabilir ve ceza zarar verene uygulanır şeklinde sayılmıştır. Ayrıntılı bilgi için bkz. HAKERİ, a.g.e., s. 651.

⁴⁴⁵ ARTUK, M. Emin, "Türk Ceza Hukukunda Yaptırımlar Sistemi (I)", Ceza Hukuku Dergisi, cilt 2, sayı 4, 2007, s. 61.

güvenlik tedbirlerinin uygulanacağı ve bu şekilde tüzel kişilerin faaliyet izninin iptal edilebileceği ve müsadere hükümlerinin uygulanabileceği hüküm altına alınmıştır.⁴⁴⁶



⁴⁴⁶ TCK Madde 60 - (1) Bir kamu kurumunun verdiği izne dayalı olarak faaliyette bulunan özel hukuk tüzel kişisinin organ veya temsilcilerinin iştirakiyle ve bu iznin verdiği yetkinin kötüye kullanılması suretiyle tüzel kişi yararına işlenen kasıtlı suçlardan mahkûmiyet hâlinde, iznin iptaline karar verilir. (2) Müsadere hükümleri, yararına işlenen suçlarda özel hukuk tüzel kişileri hakkında da uygulanır. (3) Yukarıdaki fıkralar hükümlerinin uygulanmasının işlenen fiile nazaran daha ağır sonuçlar ortaya çıkarabileceği durumlarda, hâkim bu tedbirlere hükmetmeyebilir. (4) Bu madde hükümleri kanunun ayrıca belirttiği hâllerde uygulanır.

SONUÇ

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 19. maddesinde kişinin hürriyeti ve güvenliği güvence altına alınmıştır. Ancak burada bahsedilen kişinin hürriyeti dış hürriyeti ile ilgilidir. Yani kişinin hangi şartlar altında bedeni özgürlüğünün kısıtlanabileceğini, hangi koşullarda hangi merciler tarafından yakalama ve tutuklama yapılabileceğini düzenlemiştir. Hürriyete karşı işlenen suçlar başlığı altında düzenlenen tehdit suçunda ise kişinin özgürce ve güvenli bir şekilde karar alma, iradi şekilde hareket edebilmesi koruma altına alınmıştır.

Tehdit suçu 5237 Sayılı TCK'nın "Hürriyete Karşı Suçlar" başlığı altında düzenlenmiş olup mağdurun iç huzurunu, irade oluşturma veya irade kullanma serbestisini objektif olarak etkileme potansiyeline sahip söz, yazı ve davranışlar tehdit suçunun konusu olacaktır.

Tehdit suçu TCK'nın 106. maddesinde düzenlemiştir. Tehdit suçunda fail mağdurun, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik saldırı gerçekleştireceğinden veya malvarlığı itibarıyla büyük zarara uğratılacağından bahisle ya da sair bir kötülük edileceğinden bahisle tehdit etmekte ve bu şekilde gerçekleştireceğini bildirdiği kötülükle mağduru iradesi dışında davranmaya zorlamaktadır.

Suç niteliğindeki hareket sonrasında suçun süjesi üzerinde meydana gelen etki bakımından tehdit suçu tehlike suçu niteliğindedir. Zira TCK'nın 106. maddesinde de bildirilen kötülük sonrasında mağdurun zarara uğramasından bahsedilmemiş, kötülük bildirimini sonrasında mağdurun zarar tehlikesi ile karşı karşıya kalmasını suçun oluşumu için yeterli görmüştür. Yine tehdit suçunda, eylem sonrasında somut bir tehlikenin meydana gelmesi aranmadığı, suçun oluşması için suçun kanuni tanımında yer alan fiilin işlenmesinin yeterli görüldüğü için soyut tehlike suçları arasında sayılmaktadır.

5237 Sayılı Kanun'un 106. maddesinin ilk fıkrasının ilk cümlesinde tehdit suçunun temel şekli düzenlenmiştir. Burada kişinin hayatına, vücut ve cinsel dokunulmazlığına yönelik saldırı bildirimlerinin takibi resen yapılacaktır. Yine 106. maddenin ilk fıkrasının ikinci cümlesinde ise tehdit suçunun daha az cezayı gerektiren nitelikli hali düzenlenmiştir. Burada ise malvarlığına karşı yapılan büyük bir zarar

bildirimi veya sair kötülük bildirimi halinde faile daha az ceza verilmesi öngörülmüş ve suçun takibi mağdurun şikayetine bağlanmıştır.

106. maddenin ikinci fıkrasında ise tehdit suçunun daha ağır cezayı gerektiren nitelikli halleri düzenlenmiştir. Burada suçun temel şekli bakımından artırım öngörülmemiş, maddenin ilk fıkrasından farklı ve bağımsız bir ceza miktarı öngörülmüştür. Nitelikli haller olarak suçun; silahla, kişinin kendisini tanınmayacak bir hale koyması suretiyle, imzasız mektupla veya özel işaretlerle, birden fazla kişi tarafından birlikte, var olan veya var sayılan suç örgütlerinin korkutucu gücünden yararlanılarak işlenmesi düzenlenmiştir.

765 Sayılı TCK'da olan şartlı tehdit-soyut tehdit ayrımı, 5237 Sayılı TCK'da kaldırılmış olup, tehdit suçu tek madde de birleştirilmiştir. 765 Sayılı TCK'nın şartlı tehdidi düzenleyen 188. maddesinde yer alan "bir kimseyi bir şeyi işlemek veya işlemesine müsaade etmek ya da işlememeye mecbur etmek" koşulu YTCK'da aranmamaktadır. Ancak şartlı tehdidin ayrı şekilde düzenlenmemiş olması şarta bağlanan tehditlerin suç oluşturmadığı anlamı taşımayacak, yine fail diğer şartlar oluştuğu takdirde tehdit suçundan cezalandırılacaktır.

Tehdit suçu ancak kasten işlenebilir. Suçun işlenmesi için özel kast aranmamakta olup genel kast yeterlidir. Suçun taksirle işlenmesi mümkün değildir. Yine suç doğrudan kastla işlenebileceği gibi olası kastla da işlenebilecektir.

Suçun faili herkes olabilir. Suç faili açısından bir özellik aranmamaktadır. Bununla birlikte ancak gerçek kişiler suçun faili olabilir. Suçun mağduru ise kendisine kötülük bildirimi yapılarak iradesi zorlanan kişidir. Kötülük yapılacak kişinin mağdur olması zorunlu olmayıp kanunda mağdur ile arasında yakınlık bulunan kişiye kötülük edileceğinin bildirilmesi durumunda da tehdit suçunun mağduru yine kötülük bildiriminde bulunan kişi olacaktır.

Suçun nitelikli hallerinden gıyapta silahla tehdit halinin oluşabilmesi için Yargıtay iletme kastının yanında mağdurun daimi olarak kullandığı eşyalarda hasar, iz veya emare bırakılmasını aramıştır. Ancak bu halde mağdurun kapılacağı endişenin silahın hiç kullanılmaması halinde kapılacağı endişeden daha yoğun olacağı ortadadır. Hal böyleyken failin eyleminin silahla tehdit olarak değerlendirilmemesi eylemin karşılıksız kalarak gıyapta silahla tehdidin cezasız kalmasına sebep olacaktır.

Dolayısıyla bize göre aracı kişiye silahın gösterilmesi ve ileride mağdurdan istenildiği şekilde davranmaması halinde gösterilen silahın kullanılacağına bildirilmesi durumunda silahla tehdit suçu oluşacaktır.

765 Sayılı TCK'nın tehdit suçunun nitelikli halinin düzenlendiği 188. maddesinin üçüncü fıkrasında "birkaç kişi tarafından birlikte" denilmiş ise de 5237 Sayılı TCK'nın 106. maddesinin 2. fıkrasının "c" bendinde "birden fazla kişi tarafından birlikte" ifadesi kullanılmış ve bu şekilde nitelikli halin uygulanması bakımından en az iki kişinin eyleme katılması gerektiği vurgulanmıştır. Yine 765 Sayılı TCK'da "gizli suç örgütü" ifadesi kullanılmışken 5237 Sayılı TCK'da "suç örgütü" denilerek nitelikli halin uygulanması için örgütün gizli olma şartı kaldırılmıştır.

Tehdit suçunda; kanun hükmünü yerine getirme, ilgilinin rızası, meşru savunma şeklindeki hukuka uygunluk halleri şartların oluşması halinde uygulanabilecektir. TCK'nın 106/3 maddesinde özel bir içtima hükmüne yer verilmiş olup tehdit amacıyla kasten öldürme, kasten yaralama veya mala zarar verme suçunun işlenmesi halinde gerçek içtima kuralları gereği ayrıca bu suçlardan da cezaya hükmolunacaktır.

KAYNAKLAR

AKBULUT, Berrin; "Bağlılık Kuralı", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, sayı 14, 2010, s. 167-214.

AKCAN, Esra Alan; "Ceza Hukukunda Mağdurun Korunmasına Dair Düzenlemeler", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, cilt 16, özel sayı, 2014, s. 3949-3997.

AKKAYA, Çetin, "Suçların İhtimai Bağlamında Fiil Tekliği", Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi cilt 7, sayı 13, 2019.

AKSOY RETORNAZ, Emine Eylem, "Genel Güvenliğin Kasten Tehlikeye Sokulması Suçu", Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, cilt 11, sayı 2, 2012, s. 5.

ALBAYRAK, Mustafa; "Şikayete Tabi Suçların Özellikleri ve Bu Suçlara Bağlanan Hukuki Sonuçlar", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, cilt 21, sayı 77, 2008, s. 281-306.

ALŞAHİN, Mehmet Emin, "Tehdit Suçunun Silahla İşlenmesi (Silahlı Tehdit)", Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, cilt 10, sayı 2, 2015, s. 101-127.

APAYDIN, Cengiz; "Kusurluluk", Terazi Hukuk Dergisi, cilt 11, sayı 116, 2016.

ARISOY, Mine; "Hakaret", TBB Dergisi, sayı 72, 2007, s. 152-205.

ARTUÇ, Mustafa; "Zincirleme Suç", Terazi Hukuk Dergisi, cilt 3, sayı 28, 2008, s. 45-66.

ARTUÇ, Mustafa; Kişilere Karşı Suçlar, 2. Baskı, Ankara, 2018.

ARTUK, M. Emin / GÖKCEN, Ahmet / ALŞAHİN, M. Emin / ÇAKIR, Kerim; Ceza Hukuku Özel Hükümler, 18. Baskı, İstanbul, 2019.

ARTUK, M. Emin / GÖKÇEN, Ahmet / ALŞAHİN, M. Emin / ÇAKIR, Kerim, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 14. Baskı, Ankara, 2019.

ARTUK, M. Emin; "Türk Ceza Hukukunda Yaptırımlar Sistemi (I)", Ceza Hukuku Dergisi, cilt 2, sayı 4, 2007, s. 61-77.

ARTUK, Mehmet Emin / GÖKÇEN, Ahmet / YENİDÜNYA, Caner; Türk Ceza Kanunu Şerhi, 3. Cilt, 2. Baskı, Ankara, 2009.

AURELIUS, Marcus; Kendime Düşünceler, 8. Baskı (Çev. Yunus Emre Ceren), İstanbul, 2019.

AYDIN, Devrim; “Tehdit Suçu”, Ceza Hukuku Dergisi, cilt 15, sayı 42, 2020, s. 9-42.

AYDIN, Murat; “Ulaşım Araçlarına ve Sabit Platformlara Karşı Suçlar”, S.D.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, cilt 5, sayı 1, 2015, s. 79-115.

AYTEKİN İNCEOĞLU, Asuman; “Ceza Hukukunda Mağdur Hakları Çerçevesinde Mağdurun Zararının Devlet Tarafından Giderilmesi ve Suç Mağdurlarına Yardım Hakkındaki Kanun Tasarısının Değerlendirilmesi”, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, cilt 11, sayı 141, 2016, s. 9-46.

BARDAK, Cengiz; “Haksız Tahrik Üzerine Bir İnceleme”, Adalet Dergisi, sayı 1, 1988, cilt 79, sayı 1, s. 42-52.

BAŞLI, Süreyya; 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Hürriyete Karşı İşlenen Suçlardan Tehdit ve Cebir Suçu, İstanbul, 2016.

BECCARIA Cesare, Suçlar ve Cezalar Hakkında (Çev. Sami Selçuk), 7. Baskı, İstanbul, 2019.

BIKMAZ, Raif, “Haksız Tahrik Kurumu Üzerine Bir İnceleme”, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, cilt 18, sayı 2, 2019.

BIKMAZ, Raif; “Kişiyi Hürriyetten Yoksun Bırakma Suçu”, Fasikül Hukuk Dergisi, cilt 11, sayı 116, 2019, s. 6-20.

BILGE, Burak; “Şantaj Suçu”, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, cilt 6, sayı 1, 2019, s. 154-155.

CANKURT, Ezgi; “Yağma Suçu ve Cebir Kavramı”, Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, cilt 1, sayı 2, 2015 s. 99-135.

CENTEL, Nur / ZAFER, Hamide / ÇAKMUT Özlem, Türk Ceza Hukuku'na Giriş, 10. Baskı, İstanbul, 2017.

CİN, Selami; “Eğitim ve Öğretim Hakkının Engellenmesi Suçu”, Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, cilt 5, sayı 1, 2020, s. 689-710.

ÇAĞLAYAN, M. Muhtar, En Son Değişiklikleri İle Birlikte Gerekçeli, Açıklamalı ve İçtihatlı Türk Ceza Kanunu, 2. Cilt, İstanbul, 1984.

ÇAĞLAYAN, M. Muhtar; “Yargıtay İctihatlarının Işığında Haksız Tahrik Üzerinde Bir İzah Denemesi”, Adalet Dergisi, sayı 1, 1982.

ÇALIŞKAN, Suat; Şartlı tehdit Suçu, www.hukukihaber.net, Erişim Tarihi: 01.10.2020.

ÇINAR, Ali Rıza; “Trafik Güvenliğini Tehlikeye Sokma Suçlarından Türk Ceza Yasasının 179/3. Maddesindeki Alkollü Araç Kullanma Suçu”, Fasikül Hukuk Dergisi, cilt 2, sayı 10, 2010.

ÇINAR, Ali Rıza; Tehdit Suçu, Turhan Kitabevi, Birinci Bası, Ankara, 2002.

DEVİRİM Aydın, "Türk Ceza Kanunu'nda Hakaret Suçu", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, sayı 19, 2013, s. 879-918.

DOĞAN, Özlem; "Ahlâkta, Hukukta Ve Siyasette Özgürlük Kavramı Üstüne İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, cilt 72, 2014, s. 87-94.

DÖNMEZER, Sulhi / ERMAN, Sahir / BAYRAKTAR, Köksal / KESKİN KIZIROĞLU Serap / ZAFER, Hamide / MEMİŞ Kartal, Pınar / SINAR, Hasan / ERMAN, Barış / EROĞLU, Fulya / ÖNOK, Murat; Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku Genel Kısım, 2. Cilt , 14. Basım, İstanbul 2019.

DURMAN, Mustafa; “Gizli Suç Örgütlerinin Oluşumunda Ekonomik Faktörlerin Rolü”, Sayıştay Dergisi, cilt 9, sayı 30, 1998, s. 189-194.

EGEMENOĞLU, Alaaddin; “Yargıtay Kararları Işığında 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununun da Tehdit Suçu”, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, cilt 4, sayı 1, 2017, s. 59-102.

ERCAN, İsmail; Ceza Hukuku Genel Hükümler, 10. Baskı, İstanbul, 2014.

EREM, Faruk; “Suçun Konusu ve Hümanist Doktrin”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, cilt 25, sayı 1-2, 1968, s. 11-33.

EREM, Faruk; “Tehdit ve Cebir Kullanma Suçu”, Adalet Dergisi, cilt 43, sayı 7, 1952, s. 864.

GÖKÇEN, Ahmet; BALCI, Murat; "Kasten Yaralama Suçunun Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Halleri (TCK m. 87)", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, cilt 21, sayı 2, 2016, s. 369-412.

GÖKPINAR, Mahmut; “Ceza Sorumluluğunun Temeli; Kast”, TBB Dergisi, cilt 21, sayı 79, 2008, s. 198-234.

GÖKTÜRK, Neslihan; “Suçun Yasal Tanımında Yer Alan “Hukuka Aykırılık” İfadesinin İcra Ettiği Fonksiyon”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, cilt 7, sayı 1, 2016, s. 407-450.

GÖKTÜRK, Neslihan; “Türk Hukukunda Suçları İçtimaı”, Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi, cilt 2, sayı 1-2, 2014, s. 31-59.

GÖZÜBÜYÜK, Abdullah Pulat; “Kişi Hürriyetine Karşı Cebir ve Tehdit”, Adalet Dergisi, sayı 3-4, 1968, s. 115-122.

GÜLŞEN, Recep; Ceza Hukukunda Sorumluluğu Kaldıran Nedenlerden Kaza, Mücbir Sebep, Cebir ve Tehdit, Ankara, 2007.

GÜVEN, Mustafa, “Tehdit suçunun objektif yapısı üzerine bir inceleme”, Adalet Dergisi, sayı 4, 1987, s.101-127.

HAFIZOĞULLARI, Zeki / EŞİTLİ, Ezgi Aygün; “Ulaşım Araçlarına veya sabit platformlara karşı suçlar”, Ankara Barosu Dergisi, sayı 1, 2011, s. 17-28.

HAFIZOĞULLARI, Zeki / ÖZEN, Muharrem, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 12. Baskı, Ankara, 2019.

HAFIZOĞULLARI, Zeki; “Kusurluluğu Kaldıran Bir Neden Olarak Ceza Hukukunda İstenemezlik İlkesi”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, cilt 57, sayı 3, 2008, s. 337-369.

HAKERİ, Hakan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 23. Baskı, Ankara, 2020.

HOROZGİL, Denizhan; “Çocukların Cinsel İstismarı Suçunun Basit Şekli”, TBB Dergisi, 2011, s. 108-146.

İŞIKTAÇ, Yasemin; Hukuk Başlangıcı, İstanbul, 2010.

KAPANİ, Münci, Kamu Hürriyetleri, 7. Baskı, Ankara, 2013.

KATOĞLU, Tuğrul, “Ceza Hukukunda Suçun Mağduru Kavramının sınırları”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, c. 61, s. 2, 2012, s. 657-693.

KEÇELİOĞLU, Elvan; “Kusurluluğu Ortadan Kaldıran Sebeplerle Hukuka Uygunluk Sebepleri Arasındaki Ayrımın TCK’nın Uygulanması Bakımından Pratik Sonuçları”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, cilt 22, sayı: 87, 2010, s. 299-321.

KOCA, Mahmut / ÜZÜLMEZ, İlhan; Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Adalet Yayınevi, 6. Baskı, Ankara, 2019.

MALKOÇ, İsmail; “Hırsızlık Suçunun Yağma Suçuna Dönüşmesi”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, cilt 2, sayı 2, 1990, s. 219.

MALKOÇ, İsmail; Açıklamalı Türk Ceza Kanunu, 2. Baskı, Ankara, 2002.

MERAN, Necati; “Çocuğun Kaçırılması ve Alıkonulması Suçu”, Terazi Hukuk Dergisi, cilt11, sayı 115, 2016, s. 95-103.

MERAN, Necati; Hürriyetten Yoksun Bırakma-Tehdit-Şantaj-Konut Dokunulmazlığını Bozma, Ankara, 2014.

MURMANN, Uwe; “Suça Sonradan İştirakin Koşulları Hakkında”, Ceza Hukuku Dergisi, cilt 11, sayı 30, 2016, s. 229-244.

ÖNDER, Ayhan; Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Filiz Kitabevi, 4. Baskı, 1994

ÖZBEK, Veli Özer / DOĞAN, Koray / BACAKSIZ, Pınar / TEPE, İlker; Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 13. Baskı, Ankara, 2018.

ÖZBEK, Veli Özer / DOĞAN, Koray; “Zorunluluk Halinin (TCK m.25/2) Hukuki Niteliği”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, cilt 9, sayı 2, 2007, s. 195-222.

ÖZEN, Mustafa; “Ceza Hukukunda Fikri İçtima”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, cilt 20, sayı 73, 2007, s. 132-145.

ÖZGENÇ, İzzet / ÜZÜLMEZ, İlhan / GÖKTÜRK, Neslihan; Ceza Hukukuna Giriş, Anadolu Üniversitesi Yayını, 1. Baskı, Eskişehir 2012.

PARLAR, Ali / UTKU, Eray; Türk Ceza Kanununun da Tehdit, Konut Dokunulmazlığının İhlali ve Mala Zarar Verme Suçları, 1. Baskı, Ankara, 2018.

SAKA, Zafer; “Kusur Kavramı”, Adalet Dergisi, sayı 5-6, 1973.

SERTTAŞ, Alp Tolgahan; “Türk Ceza Hukukunda Tehdit Suçu, Türk Ceza Hukukunda Tehdit Suçu”, Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, cilt 8, sayı 2, 2018, s. 91-137.

SOYASLAN, Doğan; Ceza Hukuku Özel Hükümler, 13. Baskı, Ankara 2020.

SÖZÜER, Adem; “Tehdit Suçu”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, cilt 54, 1991, s. 124-146.

ŞEN, Ersan; “Yağma Suçunun Maddi ve Manevi Unsurlar”, www.hukukihaber.net Erişim Tarihi: 16.11.2020.

TANER, Fahri Gökçen; “Türk Ceza Hukukunda Şantaj Suçu”, TBB Dergisi, sayı 92, 2011, s. 131-160.

TANERİ, Gökhan; Tehdit Hakaret, Ankara, 2014.

TEZCAN, Durmuş / ERDEM, Mustafa Ruhan / Önok, R. Murat; Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 16. Baskı, İstanbul, 2018.

TOROSLU, Nevzat; Ceza Hukuku Özel Kısım, 10. Baskı, İstanbul, 2019.

TÖNGÜR, Ali Rıza; “Yargıtay Kararları Doğrultusunda İştirak Türü Olarak Dolaylı Faillik ve Azmettirme”, Ceza Hukuku Dergisi, cilt 10, sayı 28, 2015, s. 223-259.

TURABI, Selami; “Kusurluluk ve Kusurluluğu Etkileyen Haller”, TBB Dergisi, sayı 101, 2012, s. 267-292.

TURAN, Ubeydullah; “Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurma Suçu”, Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, cilt 4, sayı 1, 2016.

ÜNVER, Yener; "Türk Ceza Kanunu'nun Ve Ceza Kanunu Tasarısı'nın İnternet Açısından Değerlendirilmesi". İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, sayı 59, 2011, s. 51-153.

ÜNVER, Yener; “YTCK'da Kusurluluk”, Ceza Hukuku Dergisi, cilt 1, sayı 1, 2006, s. 37-73.

ÜZÜLMEZ, İlhan; “Çocukların Cinsel İstismarı Suçu”, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, cilt 4, sayı 2, 2009.

ÜZÜLMEZ, İlhan; “Hakaret Suçu”, Ceza Hukuku Dergisi, cilt 5, sayı 12, 2010, s. 41-71.

ÜZÜLMEZ, İlhan; Yeni Türk Ceza Kanununun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları, Ankara, 2007.

YAŞAR, Osman / GÖKCAN, Hasan Tahsin / ARTUÇ, Mustafa; Yorumlu Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Cilt III, Ankara, 2010.

YOKUŞ, Handan Sevük; Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 2. Baskı, İstanbul, 2019.

YURTCAN, Erdener; Yargıtay Kararları Işığında Hürriyete Karşı Suçlar, 4. Baskı, İstanbul, 2014.

